

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Ústav asijských studií – oddělení koreanistiky

Bakalářská práce

Michaela Štraicherová

**Aplikace Linzovy teorie nedemokratických režimů na
Korejskou republiku (1948-1960)**

Application of Linz's Theory of Non-Democratic Regimes to the Republic of
Korea (1948-1960)

Praha 2023

Vedoucí práce: Mgr. Karolína Šamánková

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze, dne 20. května 2023

Michaela Štraicharová

Poděkování:

Ráda bych poděkovala paní Mgr. Karolíně Šamánkové za pomoc s výběrem tématu, za její trpělivost a poskytnutí cenných rad a informací při vstřícném vedení mé bakalářské práce. Také bych chtěla poděkovat svým kamarádkám a spolužačkám za podporu a motivaci při psaní.

Klíčová slova (česky)

Nedemokratické režimy, Korejská republika, I Šung-man, Linzova teorie nedemokratických režimů

Klíčová slova (anglicky):

Non-Democratic regimes, Republic of Korea, I Šung-man, Linz's Theory of Non-democratic regimes

Abstrakt (česky)

Cílem této práce je zkoumat zařaditelnost režimu prezidenta I Süng-mana, který vládl Korejské republice v letech 1948-1960 podle Linzovy typologie nedemokratických režimů. Zařazení k určité typologii může být problematické, neboť, jak napsal český politolog Marek Ženíšek, typologie nejsou trvalá dogmata, ale slouží nám k pochopení konkrétního případu. Je běžné, že jeden případ může být zařaditelný do více typů najednou a jiný případ může být v konkrétní typologii nezařaditelný.

V první části se autorka bakalářské práce soustředí na představení problému s pojmoslovím, se kterým se při studiu nedemokratických režimů můžeme setkat. Poté stručně přiblíží politický a sociální systém Korejské republiky, kde se mimo jiné konkrétně zaměří na novelizace ústavy za vlády prezidenta I Süng-mana. V poslední části kapitoly autorka shrne názory na prezidenta I Süng-mana.

Ve druhé části poté představí Linzovu teorii nedemokratických režimů, kde se bude podrobněji věnovat sultanistickým režimům z kategorie tradičních autorit a osobního vládnutí a dvěma kategoriím autoritářských režimů – postkoloniální mobilizační autoritářské režimy a byrokraticko-vojenské autoritářské režimy. Následuje popsání situace v Korejské republice za I Süng-manovy vlády, kde autorka překládané práce nejdříve rozebere stěžejní pre-koloniální a koloniální události. Následně se zaměří na opozici, stranický systém, volby, uchopení moci, ekonomiku a média.

Abstract (in English):

This paper aims to examine the categorization of the regime of President I Süng-man, who ruled the Republic of Korea in the years 1948-1960, according to Linz's typology of non-democratic regimes. Classification into a certain typology can be problematic because, as the Czech political scientist Marek Ženíšek wrote, typologies are not permanent dogmas, but serve us to understand a specific case. Commonly one case can be classifiable in several types at once and another case can be unclassifiable in a particular typology.

In the first part, the author of the thesis concentrates on presenting the problem with terminology that we can encounter when studying non-democratic regimes. After that, she will give a brief overview of the political system of the Republic of Korea, where, among other things, she will specifically focus on constitutional amendments during the administration of President I Süng-man. In the last chapter, the author summarizes views on President I Süng-man.

In the second part, she will then present Linz's theory of non-democratic regimes in detail, where she will focus in more detail on sultanistic regimes from the category of traditional authorities and personal rulership and two categories of authoritarian regimes – post-colonial mobilizational authoritarian regimes and bureaucratic-military authoritarian regimes. Description of the situation in the Republic of Korea under I Süng-man's rule follows, where the author of the submitted thesis will first analyze the key pre-colonial and colonial events. Subsequently, will focus on the opposition, the party system, elections, the seizure of power, the economy, and the media.

OBSAH

ÚVOD 9

1	ÚVOD DO STUDIA NEDEMOKRATICKÝCH REŽIMŮ.....	11
1.1	PROBLÉM S POJMOSLOVÍM OBECNĚ.....	11
1.1.1	<i>Autorita a autoritarismus .....</i>	13
1.1.2	<i>Definice diktatury a despotie .....</i>	14
1.2	VNÍMÁNÍ I SŮNG-MANA DOMA I V ZAHRANIČÍ	15
2	KOREJSKÁ REPUBLIKA Z POLITOLOGICKÉHO A SOCIÁLNÍHO HLEDISKA	19
2.1	ÚSTAVA KOREJSKÉ REPUBLIKY	19
2.1.1	<i>Ústavní změny během vlády prezidenta I Sŭng-mana .....</i>	20
2.2	VÝKONNÁ MOC.....	21
2.3	ZÁKONODÁRNÁ MOC.....	22
2.4	SOUDNÍ SYSTÉM.....	23
2.5	POLITICKÉ STRANY A STRANICKÝ SYSTÉM	24
2.6	SPOLEČNOST	25
2.7	POLITICKÁ KULTURA	26
3	LINZOVA TEORIE NEDEMOKRATICKÝCH REŽIMŮ	28
3.1	TOTALITNÍ SYSTÉMY.....	29
3.2	TRADIČNÍ AUTORITA A OSOBNÍ VLÁDNUTÍ.....	29
3.2.1	<i>Tradiční a semi-tradiční legitimní autority .....</i>	30
3.2.2	<i>Sultanistické režimy .....</i>	31
3.2.3	<i>Kaudilismus a Kasikismus .....</i>	34
3.3	AUTORITÁŘSKÉ REŽIMY	34
3.3.1	<i>Typologie autoritářských režimů .....</i>	35
3.3.2	<i>Problém typologie autoritářských režimů .....</i>	35
3.3.3	<i>Byrokraticko-vojenské autoritářské režimy .....</i>	36
3.3.4	<i>Postkoloniální mobilizační autoritářské režimy .....</i>	40
3.3.5	<i>Ostatní kategorie .....</i>	41
4	KOREJSKÁ REPUBLIKA ZA VLÁDY PREZIDENTA I SŮNG-MANA .	43

4.1	PREKOLONIÁLNÍ, KOLONIÁLNÍ A POSTKOLONIÁLNÍ SITUACE NA	
	KOREJSKÉM POLOOSTROVĚ	43
4.1.1	<i>Diskreditace čosŏnské královské rodiny.....</i>	43
4.1.2	<i>Hnutí za nezávislost a I Sŏng-manovy exilové aktivity.....</i>	44
4.1.3	<i>Osvobození od japonské koloniální nadvlády.....</i>	46
4.2	EKONOMIKA	47
4.3	PRVNÍ REPUBLIKA	49
4.3.1	<i>Frakční napětí, opozice a stranický systém .....</i>	49
4.3.2	<i>Volební systém, volby prezidentské a do Národního shromáždění.....</i>	53
4.3.3	<i>Uchopení osobní moci a lojalita.....</i>	55
4.4	I SŏNG-MAN VE VZTAHU K MÉDIÍM	58
	ZÁVĚR	61
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY:.....	64
	SEZNAM ZKRATEK:.....	68
	PŘÍLOHA 1: PŘEKLAD ÚSTAVY KOREJSKÉ REPUBLIKY Z ROKU 1948	I
	PŘÍLOHA 2: PŘEKLAD ÚSTAVY KOREJSKÉ REPUBLIKY Z ROKU 1952 ..	XIII
	PŘÍLOHA 3: PŘEKLAD ÚSTAVY KOREJSKÉ REPUBLIKY Z ROKU 1954XXVII	
	PŘÍLOHA 4: GRAFICKÉ ZNÁZORNĚNÍ LINZOVA ROZDĚLENÍ	
	NEDEMOKRACIE	XLII
	PŘÍLOHA 5: PŘEKLAD ZÁKONU O NÁRODNÍ BEZPEČNOSTI	XLIII

Úvod

Cílem této studie je zkoumat zařaditelnost režimu jihokorejské první republiky (1948-1960) v rámci Linzovy teorie nedemokratických režimů. Akademických prací, které by v rámci české akademické obce zkoumaly kategorizaci korejských, popřípadě asijských, režimů podle Linzovy teorie není mnoho, jedná se o jednotky prací.

Práce je postavena na politologické publikaci od Michala Kubáta a Stanislava Balíka, protože se jedná o jedinou českou publikaci, která se samostatně věnuje tématu nedemokratických režimů. Následně jsem si vybrala publikaci Ladislava Cabady, jakožto zástupce českých politologů věnujících se Korejské republice, ze zahraničních autorů jsem si vybrala Aurela Croissanta, amerického politologa korejského původu Stephena Jin-woo Kima a vedoucí katedry korejských studií na univerzitě ve Vladivostoku Jekatěrinu M. Jermolajevu. Z korejských autorů kvůli dostupnosti Ju Na-jönga, Kil Soon Hooma a Moon Chung-ina.

Předkládanou bakalářskou práci jsem rozdělila na dvě hlavní části. Část první, kde v první kapitole seznámím čtenáře s úvodem do studia nedemokratických režimů tím, že vysvětlím problém s pojmoslovím. Zmíním zde, proč se určitá označení nedají použít na jakýkoliv režim. Konkrétně představím definici diktatury a despotie. Také se zde budu zabývat jak domácím, tak zahraničním pohledem na prezidenta I Süng-mana (李承晩, ve funkci 1948-1960) v různých dobách.

Ve druhé kapitole se zaměřím na jihokorejský politický a sociální systém, kde stručně představím jihokorejskou ústavu a její novelizace za vlády prezidenta I Süng-mana, exekutivu, zákonodárnou a soudní moc a stranický systém. Také zde zmíním korejskou společnost a politickou kulturu.

Ve druhé části, která začíná třetí kapitolou, se zaměřím na seznámení s Linzovou teorií. Jelikož je Linzova teorie nedemokratických režimů pro mou práci stěžejní, v této kapitole v rámci komplexnosti rozeberu všechny skupiny, na které Linz nedemokratické režimy rozděluje. Podrobně popíšu tři skupiny režimů, do kterých by se dal režim prezidenta I Süng-mana, podle mého názoru, nejlépe zařadit, což jsou sultanistické režimy, byrokraticko-vojenské autoritářské režimy a postkoloniální mobilizační autoritářské režimy. Zbylé kategorie stručně představím.

A nakonec se ve čtvrté kapitole podrobně podívám na Korejskou republiku v období 1948-1960. Stručně se zde věnuji diskreditaci před-koloniální autority, Hnutí za

nezávislost, kde popisují I Süng-manovy exilové aktivity a osvobození. Vysvětlují zde ekonomickou situaci od doby před anexí Koreje až do roku 1960. V podkapitole *První republika* se zabývám opozicí, volbami, společností, tiskem, uchopením moci a loajalitou.

Následně celou práci shrnu a popíšu závěry, k jakým jsem při tomto výzkumu dospěla.

Co se týče přepisu korejských jmen a názvů, v této práci používám českou vědeckou transkripci, u dvojslabičných vlastních jmen používám spojovník a začínám příjmením (např. I Süng-man). Jedinou výjimku tvoří jména autorů v anglicky psaných publikacích, která ponechávám v originálním znění (např. Stephen Jin-woo Kim) a v citacích také ponechávám transkripci vybranou autorem (např. Söul/Seoul). Místní názvy uvádím v kráceném znění, bez dublování původního názvu s českým překladem. U přepisu azbuky používám transkripci do latinky podle české normy ČSN ISO 9.

1 Úvod do studia nedemokratických režimů

V této kapitole bych ráda okrajově přiblížila studium nedemokratických režimů. Základem pro výzkum je seznámení se s pojmoslovím. V případě studia nedemokratických režimů často vyvstává problém s tím, že veřejnost, média i politici často neznají správný význam pojmů spjatých s formami nedemokratické vlády a svým chybným použitím mohou dojít k mylným závěrům.¹ Cílem této kapitoly je přiblížit problém s terminologií, popsat důvody, proč je nutné odlišovat termíny jako autorita a autoritarismus, a jak je definován diktátor a despota. Dále poukázat na to, že ne každé označení se dá vztáhnout k jakékoli historické události nebo vládě, a tím poukázat na omyly, ke kterým často dochází.

Na konci této kapitoly přiblížím, jak na prezidenta I Süng-mana nahlíží Korejci i zahraničí a jak se postupně jejich názory měnily. Pokusím se posoudit, jestli je dané označení z hlediska politologických definic správné.

1.1 Problém s pojmoslovím obecně

S pojmy, které označují různé podoby nedemokratických vlád, se můžeme setkat jak v běžném hovoru, tak i v médiích, populárně naučných, ale i odborných textech. Špatným používáním těchto pojmů, a to především v široce dostupných médiích, dochází ke zkreslování, které vede ke špatné interpretaci a nepochopení.²

Podle Stanislava Balíka a Michala Kubáta můžeme pojmy označující nedemokracii rozdělit do několika skupin:

1. obecné pojmy určující typ nedemokracie (absolutismus, autoritarismus, despotie, diktatura, hegemonie, oligarchie, totalitarismus);
2. pojmy odvozené od konkrétní skutečnosti, které jsou často spjaty se jménem vůdce, hnutí nebo teoretika (bolševismus, hitlerismus, leninismus, peronismus, stalinismus);
3. pojmy odvozené od ideologie (fašismus, komunismus, nacismus);
4. pojmy spojené s politickým směrem (extremismus, fundamentalismus, radikalismus).³

¹ BALÍK, Stanislav a KUBÁT, Michal. *Teorie a praxe nedemokratických režimů*. 2. vyd. Praha: Dokořán, 2012. ISBN 978-80-7363-266-3. str. 13

² BALÍK, S. a KUBÁT, M. 2012. str. 13

³ Ibid., str. 14

Používání těchto výrazů je velmi časté, a navíc jsou mnohdy chybně zaměňovány. K tomu dochází z důvodu, že lidé, kteří tyto pojmy používají, neznají jejich význam, ale používají je kvůli jejich citovému zabarvení.⁴

Pojmů, které označují nedemokracii, je velké množství, v této práci se zaměřuji především na ty, se kterými se setkáváme nejčastěji ve spojení s jihovýchodní Asií nebo konkrétně s Koreou, jako jsou například pojmy autoritarismus, diktatura a hegemonie. Kvůli velkému množství těchto označení není snadná jejich systematizace. Otázkou tedy zůstává, jak je rozlišovat a správně používat.

Podle Kubáta a Balíka máme dvě kritéria pro jejich rozlišování, která se ale navzájem prolínají. Prvním je *historické kritérium*, což znamená, že máme pojmy, které se mohou použít pouze v souvislosti s konkrétní historickou událostí a nedají se tak vztáhnout k současné události. A *kritérium obsahové*, které poukazuje na skutečnost, že některé pojmy jsou nadčasové, a tak se nedají vztáhnout na konkrétní historickou událost. Avšak tyto dvě skupiny nejsou zcela jasně rozdělené. Může se stát, že narazíme na určité typy v obou kategoriích, u kterých se mohou vyskytovat významové odlišnosti.⁵

Také je důležité vyloučit pojmy, které se sice rozšířeně používají k pojmenování nedemokratické formy vlády, ale ve skutečnosti s ní nesouvisí. Jako nejčastější příklad Balík a Kubát uvádí pojem hegemonismus, který označuje snahu o udržení vedoucího postavení v mezinárodní politice, ale neoznačuje formu nedemokratické vlády. Tyto pojmy označují jako chybné a je podle nich potřeba je vyloučit.⁶

Za nadčasové pojmy patřící do kategorie *obsahových kritérií* podle Kubáta a Balíka (s jejich jistými výhradami) patří těchto pět pojmů: autokracie, diktatura, oligarchie, plutokracie a teokracie. A za pojmy čistě historické, které patří do kategorie *historického kritéria*, řadí: absolutismus, autarchii, despocii a tyranii. K nim náleží i autoritarismus a totalitarismus, ale vydělují se zvláště, kvůli jejich časové odlišnosti. Zatímco absolutismus, autarchie, despocie a tyranie se pojí s historií, autoritarismus a totalitarismus jsou moderními fenomény, které se vztahují k vládám 20. století a současnosti.⁷

Téma autoritarismu a rozlišení mezi autoritativním a autoritářským rozvedu v následující podkapitole.

---

⁴ Ibid.

⁵ Ibid., str. 17

⁶ Ibid., str. 18

⁷ Ibid., str- 20-21

Z pojmů označujících formu nedemokratické vlády, jak už jsem zmiňovala výše, se ve spojení s I Süng-manem můžeme setkat s označením despota nebo diktátor/diktatura. Proto se jejich definicím budu věnovat ve druhé samostatné podkapitole.

1.1.1 *Autorita a autoritarismus*

Přední italský politolog Giovanni Sartori ve své práci „*The Theory of Democracy revisited*”⁸ vyzdvihuje důležitost rozlišení slov *autorita* a *autoritarismus*. Pojem *autoritarismus* se sice odvozuje od slova *autorita*, ale významově jsou diametrálně rozlišná. *Autorita* je starý latinský termín, který se pojil s oceněním a nebyl slovem pejorativním. Naproti tomu je dnes slovo *autoritarismus* podle Sartoriho hanlivé slovo, které se používá k popisu překročení a zneužití *autority* nebo potlačující *autority*, která porušuje svobodu. K tomu přispěl nesprávný překlad německého slova *Herrschaft* jako *autorita*⁹, který se následně promítl do sémantického pole, které zahrnuje autoritu, vliv, moc, sílu a donucování. Co byla pro politické vědce *moc*, sociologové začali nazývat *autoritou*. Dnes už i v politologických a historických pracích si pojem *autorita* zanechává jen minimální stopy svého původu, přestože terminologické studie popisují *autoritu* jako „*moc, která je akceptovaná, respektovaná, uznávaná a legitimní*“^{10, 11}.

Autoritarismus byl jako název politického systému ustanoven fašismem. Byl chápán jako oslavný pojem, jehož cílem bylo přenést kladné atributy autority na diktátorský stát. Při přijetí tohoto termínu v demokratických zemích se však jeho hodnotová konotace obrátila. Pro autory termínu znamenal autoritarismus režim, ve kterém byla obnovena „*pravá autorita*.“ „*Na rozdíl od toho, pohledem demokratické společnosti to byl režim, který falšuje a zneužívá autoritu.*“¹² Můžeme si tedy všimnout úzkého rozhraní

---

⁸ Do slovenštiny přeloženo jako *Teória demokracie* (SARTORI, Giovanni. *Teória demokracie*. Bratislava: Archa, 1993. ISBN 80-7115-049-5.)

⁹ Podle Sartoriho se slova *autorita* (*auctoritas*) a *moc* (*potestas*) od sebe odlišovala. Problém nastal při překladu Maxe Webera do anglického jazyka, kdy se jeho termín *Herrschaft* (který se velmi těžko překládá, ale Weber měl na mysli vynucení a získání bezpodmínečné a okamžité poslušnosti) přeložil jako *autorita*, jako další ekvivalenty se nabízela slova *vládcovství*, *vláda* nebo *moc*, která se zdají být lepšími i v překladu do angličtiny. Navíc o tom, že Weber slovem *Herrschaft* neměl na mysli *autoritu*, svědčí i fakt, že v německém jazyce existuje samostatné slovo *Autorität*. zdroj: SARTORI, Giovanni. *Teória demokracie*. Bratislava: Archa, 1993. ISBN 80-7115-049-5. str. 187-8

¹⁰ SARTORI, G. 1993. str. 188

¹¹ *Ibid.*, str. 187-8

¹² *Ibid.*, str. 190

tohoto pojmu.¹³ „Jediný rozdíl můžeme najít v tom, co je „pravá“ autorita anebo v tom, co je „dobrá“ autorita, popřípadě kolik autority ještě není příliš autority.“¹⁴

Podle Sartoriho by se dalo říct, že autoritarismus nejlépe charakterizuje tvrzení, že je politologickým režimem, který ponechává jen velmi málo, pokud vůbec, prostoru pro svobodu.¹⁵

V českých vědeckých pracích na téma nedemokratických režimů si můžeme všimnout nejednotnosti terminologie. Někteří politologové používají označení *autoritářský* režim, jiní *autoritativní*¹⁶.¹⁷ Pokud budeme opět vycházet ze Sartoriho pojetí těchto dvou slov, já osobně se přikláním k použití slova *autoritářský*. A to z důvodu rozdílu mezi těmito dvěma pojmy, které Marek Ženíšek s odkazem na Sartoriho¹⁸ vysvětluje následovně: „*autoritativní [režim] vyjadřuje autoritu, která uznává svobodu, autoritářský vyjadřuje autoritu, která svobodu neuznává.*“¹⁹

1.1.2 Definice diktatury a despotie

Diktatura je termín, který pochází ze starověkého Říma a do devatenáctého století byl lidmi vnímán pozitivně. Starořímské slovo *dictator* označovalo úřad, jehož kompetence se týkaly pouze vojenských záležitostí. Pro označení státního uspořádání začala být diktatura používána až po nástupu fašismu,²⁰ svůj dnešní význam tedy získala až ve dvacátém století.²¹ Zjednodušeně by se diktatura dala definovat jako neústavní vláda, a to ze dvou důvodů – buď vládce zneužil předešlou ústavu nebo sám napsal novou, která mu dala v zásadě absolutní moc.²²

---

¹³ Ibid.

¹⁴ Ibid.

¹⁵ Ibid., str.191

¹⁶ Například již zmiňovaný Balík a Kubát ve své knize *Teorie a praxe nedemokratických režimů* používají termín *autoritativní* režim, což podle mého názoru s odkazem na Ženíška a Sartoriho není správné.

¹⁷ ŽENÍŠEK, Marek. *Přechody k demokracii v teorii a praxi*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006. ISBN 80-7380-008-X. str.32

¹⁸ Podle něj je *autoritářská* autorita nedemokratická a *autoritativní* autorita demokratická. zdroj: SARTORI, G. 1993. str. 191

¹⁹ ŽENÍŠEK, M. 2006. str.32

²⁰ BALÍK, S. a KUBÁT, M. 2012. str. 18

²¹ SARTORI, G. 1993. str.186

²² Ibid., str.207

Pojem despocie se používá k označení převážně starodávných východních monarchií, mezi které řadíme například egyptské, perské, sumerské nebo babylonské monarchie. Jedná se o krajní absolutismus. Dědičný monarcha tu disponuje neomezenou a nekontrolovanou mocí a vládne s pomocí kněžích a vojenských velitelů.²³

1.2 Vnímání I Süng-mana doma i v zahraničí

V této podkapitole bych ráda přiblížila, jaký názor na I Süng-mana mají Korejci i zahraniční autoři, jak se jejich názor během let proměňoval či zda je jejich označení z pohledu politologických definic správné.

Ruská koreanistka Jekatěrina Michajlovna Jermolajeva ve své práci, zabývající se ideologií a médií, hodnotí pohled Korejců na osobu prezidenta I Süng-mana. Jermolajeva tvrdí, že se názor na I Süng-mana v jihokorejských politických a akademických kruzích měnil v závislosti na historickém pozadí a ideologickém vzestupu. Korejci podle ní zaujímají velmi ambivalentní postoj ke svým diktátorům, můžeme najít jak kritiku, tak schvalující komentáře. Při hodnocení prezidentů Korejci nejvíce hledí na ekonomickou sféru²⁴, přesto se tu najdou politici i vědci, kteří hodnotí prezidenství I Süng-mana pozitivně jak z ekonomického, tak z politického hlediska.

Během jeho úřadování byl označován jako bojovník za svobodu, ochránce národa a vlastenec, to se však změnilo po dubnové revoluci v roce 1960, kdy byl jeho režim svržen. Kritika od prezidenta Pak Čöng-hüiho přispěla k tomu, že byl I nazýván výhradně diktátorem, jeho jméno bylo spojováno s rozdělením země a neúspěšnou hospodářskou politikou, z čehož se zformoval I Süng-manův ryze negativní obraz. Teprve až v 90. letech se začaly objevovat články, které Iho popisovaly opět jako vlastence, vůdce hnutí za nezávislost, silného politika, který bojoval proti komunistické hrozbě a obránce ideálů liberální demokracie. K těmto hodnocením se podle Jermolajevy uchylují zástupci konzervativních kruhů, kteří vyzdvihují I Süng-manovy zásluhy na vytvoření stabilního spojení s USA a základy kapitalistického systému. Dnes navzdory kritice většina

---

²³ BALÍK, S. a KUBÁT, M. 2012. str. 20-21

²⁴ Toho si můžeme nejvíce všimnout u Pak Čöng-hüiho (朴正熙, ve funkci prezidenta 1963-1979), který je vyzdvihován právě kvůli velkému ekonomickému rozvoji. zdroj: JERMOLAJEVA, Jekatěrina, Michajlovna. Ideologija i SMI v Južnoj Koreje v period Pervoj respubliky [Ideologie a média v Jižní Koreji v období První republiky]. In: IDV RAN [Institut Dálného Východu Ruské Akademie Věd]. *Korejskij poluoostrov v poiskach mira i procvetanija [Korejský poloostrov při hledání míru a prosperity]*. Svazek druhý. Moskva: Ruská Akademie Věd Institut Dálného Východu, 2019, s. 97-106. ISBN 978-5-8381-0357-4. str. 98

Korejci podle Jermolajevy uznává, že I Süng-man byl významnou historickou osobností, díky níž Korejská republika zůstala na „správné straně.“²⁵

Korejský politolog Ju Na-jöng ve své práci z roku 2017, kde přehodnocuje I Süng-manovu diplomacii v USA píše, že mezi Korejci panují dva různé názory. Do první kategorie spadají lidé obviňující I Süng-mana za rozdělení Koreje, druhou skupinu tvoří lidé, kteří ho vnímají jako otce zakladatele a vyzdvihují jeho exilové aktivity.²⁶

Stephen Jin-woo Kim ve své disertační práci z roku 2001 popisuje, jaký názor zastávali různí američtí úředníci na osobu I Süng-mana a celkově hodnotí americký pohled I Süng-manových současníků. Tvrdí, že podle hodnocení byl I vytrvalý, důsledný, neústupný, nepředvídatelný, senilní, extremistický a hrozil pochodem na sever. Podvody, výhrůzkami a nespoluprací si měl zajišťovat, že korejské problémy nebudou přehlíženy. Využíval napětí, aby přitáhl pozornost Washingtonu a udržel si kontrolu nad opozicí a korejskou společností. Byl to spojenec, se kterým se těžce vycházelo. Podle Kima I Süng-manovi sympatizanti ho často vykreslovali jako „korejského George Washingtona.“

Celkově je jeho prezidentství vykreslováno téměř výhradně v negativních pojmech – anti-demokratismus, chaos, brutalita, neefektivita. Posledních sedm let jeho vlády je spojováno se špatným řízením ekonomiky, korupcí, svévolnou vládou, nejistotou a závislostí.

Podle Kima lze první dva roky I Süng-manovy vlády označit jako chaotické a neúčinné, vzhledem k nedostatečné přípravě Korejců na osvobození a budování státu. Naopak období po korejské válce²⁷ je podle něj plné významných domácích i mezinárodních událostí, které přímo ovlivnily charakter korejské zahraniční i domácí politiky v nadcházejících letech.²⁸

Bývalý ministr zahraničních věcí John Foster Dulles (1888-1959) prohlásil, že za normálních okolností by I Süng-mana nechtěli podpořit, ale vzhledem k celosvětovému

---

²⁵ JERMOLAJEVA, J. M. 2019. str. 97-98

²⁶ JU, Na-jöng. Migundžönggi I Süng-manüi Pangmiwegjoe Tähan Čepchjöngga: I Süng-man Sasanggwaüi Jönggwansöngül Tchonghajo [Přehodnocení I Süng-manovy diplomacie v USA během Americké vojenské správy: V souvislosti s jeho ideologií]. *Čöngsinmunhwajöngu [Výzkum duchovní kultury]*. Hangukhakdžungangjönguwon [Akademie korejských studií], 2017, **40**(4), s. 137-168. doi:10.25024.

²⁷ Ozbrojený konflikt na Korejském poloostrově, který probíhal od 25. června 1950 do 27. července 1953 mezi KLR podporovanou SSSR a ČLR a Korejskou republikou podporovanou USA a vojensky OSN.

²⁸ KIM, Stephen Jin-woo. *Master of Manipulation: Syngman Rhee and the Seoul-Washington Alliance, 1953-1960*. Seoul: Yonsei University Press, 2001. ISBN 89-7141-569-X(03910). str. 2, 4, 7-11

zájmu USA byl menším zlem.²⁹ Generál John R. Hodge (1893-1963) prohlásil, že I byl „*a vain man; who loved flattery and who would sell his soul to be the chief of state of a United Korea or even over South Korea if there is no United Korea*”³⁰.³¹ Orientalista Owen Lattimore (1900-1989) popsal Iho a jeho sympatizanty jako „*a band of little-and-inferior Chiang Kai-sheks who are the scorn of the Communists and who have lost the respect of democratic and would-be democratic groups and movements throughout Asia*”³².³³ Jiní američtí úředníci ho považovali za „*self-seeking, a nuisance and a destructive force*”³⁴.³⁵ Generál James A. Van Fleet (1892-1992) ho charakterizoval jako „*worth his weight in diamonds*”³⁶.³⁷ Generál Maxwell D. Taylor (1901-1987) smýšlel o I Sŭng-manovi jako o splynutí západu a východu „*a curious mixture of an Old Testament prophet [...] and a shrewd Oriental politician*”³⁸.³⁹ Jeho blízký známý Walter S. Robertson ho popsal následovně: „*a real philosopher, one of the best classical scholars, both in the American classics and the Chinese classics [...] A poet, one of the best calligraphers in the world, one of the best fisherman in the world*”⁴⁰.⁴¹ John J. Muccio (1900-1989) podle Kima neměl I Sŭng-mana v oblibě, ale prohlásil o něm, že je „*very intelligent [individual with an] excellent historical perspective*”⁴².⁴³

Obecně platí, že v opozičních novinových článcích (jak korejských, tak i zahraničních), se o něm často mluví jako o diktátorovi, popř. o jeho režimu jako

---

²⁹ KIM, S. J. 2001. str. 13

³⁰ Ješitný muž, který miloval lichotky, a který by zaprodal svou duši, aby mohl být hlavou státu sjednocené Koreje nebo Jižní Koreje, pokud by sjednocena nebyla.

³¹ KIM, S. J. 2001. str. 19

³² Skupina malých a podřadných Čankajšeků, kteří jsou opovržením komunistů, a kteří ztratili respekt pro demokracii a aspirující demokratické skupiny a hnutí po celé Asii.

³³ KIM, S. J. 2001. str. 19

³⁴ Prospěchářský, nepřijemný, zničující síla

³⁵ KIM, S. J. 2001. str. 20

³⁶ Měl cenu své váhy v diamantech

³⁷ KIM, S. J. 2001. str. 20

³⁸ Nezvyklá směsice starozákonního proroka a bystrého orientálního politika.

³⁹ KIM, S. J. 2001. str. 20

⁴⁰ Opravdový filozof, jeden z nejlepších klasických učenců, jak v americké klasice, tak v čínské klasice. Básník, jeden z nejlepších kaligrafů na světě, nejlepší rybář na světě.

⁴¹ KIM, S. J. 2001. str. 20

⁴² Velmi inteligentní jedinec s excelentní historickou perspektivou.

⁴³ KIM, S. J. 2001. str. 20

o diktatuře nebo autokracii.⁴⁴ V pracích českých politologů se můžeme setkat s označením diktátor, despota nebo autokrat. V zahraničních, ale ne korejských, dokumentech, člancích nebo knížkách se o I Süng-manovi mluví dodnes z velké části jako o diktátorovi.

Pokud si položíme otázku, zda je vhodné označit I Süng-manovu vládu jako diktaturu, tak s tímto označením v některých ohledech souhlasím. Ale podle mě je nutno připomenout, že to nebylo tak úplně zjevné, jak by se nám dnes mohlo zdát.⁴⁵

Co se týče označení I Süng-mana za despota už jen podle definice despotie Kubáta a Balíka není toto označení pro vládu I Süng-mana z politologického hlediska správné, i přestože Eckert I Süng-mana označuje spíše jako pokračovatele tradic čosönských králů a monarchu,⁴⁶ než prezidenta.⁴⁷ Despotii řadíme mezi pojmy, které se pojí k historickým událostem⁴⁸ a proto je, podle mého názoru, v odborné literatuře, nemožné spojovat nebo srovnávat egyptské nebo východní monarchie se situací na Korejském poloostrově ve druhé polovině 20. století. Přesto se s tímto označením můžeme setkat. Otázkou však zůstává, zdali je možné nazvat někoho despotou, i v případě, že jeho režim nelze označit za despotii. Domnívám se, že lepším označením bude na místo despoty pojem autokrat.

---

⁴⁴ Například opoziční politik a pozdější prezident Kim Tä-džung (金大中, v úřadu prezidenta 1998-2003) tvrdil, že „kvůli své antipatii vůči diktatuře I Süng-mana se rozhodl stát se politikem.“ Zdroj: Life of leader who even escaped death. In: *The Dong-A Ilbo* [online]. 2000, 12. 10. 2000 [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.donga.com/en/Search/article/all/20001012/193922/1?m=kor>

⁴⁵ Hlavně ze začátku Korejská republika na první dojem vypadala jako demokratická země, konaly se zde volby, byla tu funkční zákonodárná moc v podobě Národního shromáždění a sám I Süng-man prohlašoval, že chce vybudovat zemi s liberálně demokratickými prvky.

⁴⁶ Podle Eckerta, se kterým Cabada souhlasí, I Süng-man, stejně jako králové Čosönu, sdílel myšlenku suverenity „[...] jako něčeho, co přísluší hlavě státu, a ne voličstvu či jeho zástupcům.“ Japonská koloniální nadvláda vytvořila v Koreji systém podporující rozvoj, tak aby bylo možné zahájit realizaci industrializace, prezident I však tento systém změnil na politický nástroj, který mu sloužil k udržení osobní moci, jehož model vzájemných vztahů mezi byrokracií, vládcem a sociální elitou podle Eckerta připomínal pozdní období království Čosön. I Süng-man také adoptoval syna šéfa Liberální strany I Ki-bunga (李起鵬, 1896-1960), aby tak symbolicky upevnil politické svazky. Zdroj: ECKERT, Carter J. et al. *Dějiny Koreje*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2001. Dějiny států. ISBN 80-710-6411-4. str. 251, 254, 291

⁴⁷ CABADA, Ladislav. Politologický systém Korejské Republiky. In: ŠANC, David a Marek ŽENÍŠEK et al. *Pacifická Asie: Z politologické perspektivy*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. ISBN 978-80-7380-234-9.

str. 78

⁴⁸ BALÍK, S. a KUBÁT, M. 2012. str. 20

2 Korejská republika z politologického a sociálního hlediska

Při studiu politického fungování společnosti se nedá politická sféra zkoumat jen v pojmech strany, parlamentu nebo exekutivy, ale je důležité klasifikovat roli těchto institucí.⁴⁹ Asijské společnosti jsou založené na tradičních hodnotách⁵⁰. Tyto hodnoty se promítají nejen do politických institucí, ale i do politického chování. Výjimkou není ani Korejská republika, jejíž instituce za vlády I Süng-mana budou v této kapitole podrobněji představeny.

2.1 Ústava Korejské republiky⁵¹

První ústava Korejské republiky (*Tähanminguk hönpöp*) byla přijata 17. července 1948 Národním shromážděním (大韓民國 國會, *Tähanminguk kukhō*). Tento dokument zohledňoval některé z tradičních hodnot společnosti vycházející z neokonfucianismu⁵², vyzdvihoval Hnutí 1. března (三一運動, *samil undong*) z roku 1919⁵³ a nereflekoval

---

⁴⁹ ŘÍCHOVÁ, Blanka. *Přehled moderních politologických teorií*. Vydání třetí. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0742-9. str. 58

⁵⁰ V případě Korejské republiky je to konfucianismus, v jiných asijských zemích je to např. buddhismus.

⁵¹ Překlad ústav z roku 1948, 1952 a 1954 viz. Příloha 1, Příloha 2 a Příloha 3

⁵² O tom vypovídají především články z druhé hlavy ústavy, kde jde na právech a povinnostech občanů vidět, že je Korejská republika paternalistickým státem vycházejícím z neokonfuciánských tradic. zdroj: CABADA. 2009. str.84

⁵³ Když Woodrow Wilson (ve funkci prezidenta USA 1913-1921) vydal 8. ledna 1919 deklaraci, kde v jednom článku psal o právu na sebeurčení povzbudil tím pocit asijských národů pod koloniální nadvládou, že světová velmoc stojí na jejich straně. Korejci, v té době pod japonskou koloniální správou, začali plánovat celonárodní hnutí za nezávislost. Byla sepsána Deklarace nezávislosti a datum demonstrace, která měla proběhnout bez násilí byla stanovena na 1. března, kvůli tomu, že se spousta Korejců měla vydat do hlavního města na pohřeb císaře Kodžonga (高宗, králem 1864-1897, císařem 1897-1907). 1. března byla kopie deklarace poslána generálnímu guvernérovi. Následovaly masové demonstrace, které japonská koloniální správa tvrdě potlačila. Následně 9. dubna 1919 byla založena Prozatímní vláda Korejské republiky v Šanghaji (大韓民國臨時政府, *Tähan minguk imsi čöngbu*). zdroj: ECKERT, C. J. et al. 2001. str. 199-203 „*Nacionalistické reformy a pozdější hnutí nezávislosti byly vždy poznamenány rozvratným frakcionářstvím. Hnutí 1. března bylo tedy nejvýznamnějším projevem jednoty během celého koloniálního období.*“ zdroj: ECKERT, C. J. et al. 2001. str. 203

V ústavě je Hnutí 1. března připomenuto jako zásadní milník korejské historie a symbol boje za svobodu a nezávislost.

rozdělení⁵⁴ Korejského poloostrova. Od roku 1948 prošla ústava Korejské republiky řadou změn, které byly primárně soustředěny na postavení prezidenta, ale také bylo přepsáno vymezení pravomocí mezi prezidentem a Národním shromážděním, způsob volby prezidenta a limit pro účast některých osob (nemožnost vícenásobného zvolení). Poslední novelizací prošla ústava v roce 1987, kdy se do preambule doplnilo vedle vyzdvižení Hnutí 1. března i připomenutí demokratických idejí povstání proti prezidentovi I Sŭng-manovi z dubna 1960.⁵⁵

Během vlády I Sŭng-mana byla první ústava dvakrát změněna, poprvé v roce 1952 a poté v roce 1954. Po dubnové revoluci v roce 1960, která svrhla I Sŭng-manovu vládu, byla ústava v tentýž rok novelizovaná hned dvakrát.⁵⁶

2.1.1 Ústavní změny během vlády prezidenta I Sŭng-mana

V této podkapitole bych ráda přiblížila nejdůležitější ústavní změny, které podle mého názoru I Sŭng-man provedl.

Jak bylo již zmíněno, ústava Korejské republiky byla za vlády prezidenta I Sŭng-mana dvakrát novelizována. V první i druhé novelizaci v roce 1952 a 1954 se nejvíce změnilo Národního shromáždění a vlády (druhá a třetí hlava ústavy).

Po reformě ústavy v roce 1952 se Národní shromáždění rozdělilo na dvě komory, dolní (*minŭiwŏn*) a horní (*čchamŭiwŏn*).⁵⁷ Funkční období členů dolní komory bylo na čtyři roky a členů horní komory na šest let, s tím, že se každé dva roky jedna třetina členů obměnila.⁵⁸ Další velkou změnou bylo, že po roce 1952 byla změněna volba prezidenta z nepřímé (byl volen Národním shromážděním) na přímou.⁶⁰

---

⁵⁴ Ve čtvrtém článku se uvádí, že Korejský poloostrov a přilehlé ostrovy jsou teritoriem Korejské republiky. zdroj: Tahanmingukhŏnpŏp [Ústava Korejské Republiky]. In: *Hŏnpŏpčŏpchanso [Ústavní soud]*. [online]. 1948. [cit. 16.10.2022]. Dostupné z: <https://www.ccourt.go.kr/site/kor/ex/bbs/View.do>.

⁵⁵ CABADA, L. 2009. str. 82-84

⁵⁶ Za vlády I Sŭng-mana byla Korejská republika podle ústavy prezidentským režimem, to se změnilo novelizací z roku 1960, kde se režim Korejské Republiky změnil na parlamentní, to ale nemělo dlouhého trvání a po vojenském převratu Pak Čŏng-hŭiho se jihokorejský režim zpět změnil na režim prezidentský, který přetrvává do dnešní doby. zdroj: CABADA, L. 2009. str.83

⁵⁷ Tahanmingukhŏnpŏp [Ústava Korejské Republiky]. In: *Hŏnpŏpčŏpchanso [Ústavní soud]*. [online]. 1952. [cit. 16.10.2022]. Dostupné z: <https://www.ccourt.go.kr/site/kor/ex/bbs/View.do>. čl. 31

⁵⁸ Členové horní komory se podle počtu hlasů získaných ve volbách řadili do tří oddílů, po první volbě byli členové prvního oddílu ve funkci 6 let, druhého oddílu 4 roky a třetího oddílu 2 roky. zdroj: Tahanmingukhŏnpŏp [Ústava Korejské Republiky]. 1952. dodatek

Velkou změnou, kterou přinesla novelizace ústavy v roce 1954, bylo zavedení celonárodního referenda, které mohlo hlasovat o rozhodnutích Národního shromáždění a změnách ústavy.⁶¹ Další změna, která přišla s touto novelizací, se týkala členů horní komory Národního shromáždění. Podle počtu hlasů získaných ve volbách byli členové horní komory rozděleni do dvou oddílů, u členů prvního oddílu zůstalo funkční období stejné, tedy šest let, ale členové druhého oddílu byli v první volbě voleni do funkce na tři roky.⁶² Podle ústav z let 1948 a 1952 mohl prezident jmenovat členy Státní rady pouze se souhlasem Národního shromáždění, to se s novelizací v roce 1954 změnilo a prezident mohl jmenovat členy Státní rady i bez souhlasu.⁶³ Také byly nově zřízené vojenské soudy, které projednávaly vojenské trestné činy.⁶⁴

2.2 Výkonná moc

Formou vlády v Korejské Republice je prezidentský systém⁶⁵, v jehož čele stojí prezident, kterému náleží výkonná moc (exekutiva). Pod ním jsou premiér a členové nového kabinetu, které si prezident sám vybírá.⁶⁶ Hlavou vlády⁶⁷ je tedy sám prezident. Zajímavým faktem je, že dnes je korejský prezident volen pouze na jedno funkční období bez možnosti znovuzvolení, toto ustanovení přišlo v roce 1987, poté, co I Süng-man vládl

---

⁵⁹ Tähanmingukhönpöp [Ústava Korejské Republiky]. 1952. čl. 33

⁶⁰ Ibid., čl. 53

⁶¹ Tähanmingukhönpöp [Ústava Korejské Republiky]. In: *Hönpöpčäpchanso* [Ústavní soud]. [online]. 1954. [cit. 16.10.2022]. Dostupné z: <https://www.ccourt.go.kr/site/kor/ex/bbs/View.do>. čl. 7.2 a čl. 98

⁶² Tähanmingukhönpöp [Ústava Korejské Republiky]. 1954. čl. 33 a dodatek

⁶³ Ibid., čl. 69

⁶⁴ Ibid., čl. 83.2

⁶⁵ Když v roce 1947 začal ústavní výbor, čítající asi třicet členů, vypracovávat první korejskou ústavu, rozhodli se pro parlamentní republiku, ale I Süng-man 20. června 1948 pozval tvůrce ústavy k sobě domů a přiměl je, aby přijali prezidentský systém. Zdroj: KIL, Soong Hoom a MOON, Chung-in. et al. *Understanding Korean Politics: An Introduction* [online]. New York: State University of New York Press, 2001 [cit. 2023-04-16]. ISBN 0-7914-4889-4. Dostupné z: <https://web-s-ebsohost-com.ezproxy.is.cuni.cz/ehost/detail/detail?nobk=y&vid=1&sid=8cb0289c-355c-4a0d-9311-b8e9fb53ec4b@redis&bdata=JkF1dGhUeXBIPWlwLHN0aWlmbGFuZz1cyZzaXRIPWVob3N0LWxpdmUmc2NvcGU9c2l0ZQ==#AN=549438&db=e000xww>. str. 81

⁶⁶ Premiér, který je zvolen prezidentem musí být schválen parlamentem, a poté se na návrh premiéra jmenují jednotliví ministři kabinetu. zdroj: CABADA, L. 2009. str.85

⁶⁷ V Korejské Republice je vláda označována jako Státní rada (國務院 *kungmuwön*). zdroj: CABADA, L. 2009. str. 86

pomocí kupčení s hlasy 11 let 10 měsíců a 25 dní (1948-1960), Pak Čöng-hüi 15 let 10 měsíců a 9 dní (u moci od roku 1961, prezidentem 1963-1979) a Čön Tu-hwan (全斗煥) 7 let 5 měsíců a 23 dní (1981-1987).

Prezident velí ozbrojeným silám a v časově omezené platnosti může vydávat prezidentské dekrety, pokud chybí potřebná legislativa schválená parlamentem. Prezident předsedá Národní bezpečnostní radě a k ní disponuje i dalšími agenturami⁶⁸. Přestože změna ústavy v roce 1987 výrazně omezila postavení prezidenta, ve skutečnosti bývá často skoro neomezeným vládcem Korejské republiky. Je tomu tak díky skoro neomezenému rozhodování při skládání kabinetu, výběru premiéra a podílu na výběru předsedy parlamentu. Korejská republika trpí výraznou institucionální nestabilitou svého stranického systému a velkým množstvím nezávislých poslanců, díky čemuž má prezident parlamentní většinu.⁶⁹

2.3 Zákonodárná moc

Zákonodárnou mocí disponuje jednokomorový⁷⁰ parlament – Národní shromáždění. K řádnému zasedání parlamentu dochází jednou ročně⁷¹ a zasedání netrvá déle jak sto dní. Také může dojít k mimořádnému zasedání, které nesmí přesáhnout třicet dní, toto zasedání si může vynutit sám prezident nebo minimálně jedna čtvrtina členů parlamentu.⁷²

Funkční období poslance v Národním shromáždění je na čtyři roky, pět šestin je voleno systémem naprosté většiny v jednomandátových volebních obvodech a jedna šestina se rozděluje mezi politické strany podle jejich celkového výsledku ve volbách. Povinnostmi poslanců jsou preferování národních zájmů a zachování vysokého standardu

---

⁶⁸ Např. Národní bezpečnostní služba, Nezávislá antikorupční komise, Poradní komise pro demokracii a mírové sjednocení nebo Národní ekonomická rada. zdroj: CABADA, L. 2009. str.86

⁶⁹ CABADA, L. 2009. str. 86

⁷⁰ Korejskou republiku sice tvoří jednokomorový parlament, ale budova parlamentu je postavena pro dvě komory. K naplnění druhé komory má dojít po sjednocení Korejského poloostrova. Kvůli tomu také není stanoven maximální počet poslanců, ale pouze minimální (200). zdroj: CABADA, L. 2009. str.86-7

⁷¹ Podle ústavy z roku 1948 se zasedání mělo konat jednou ročně 20. prosince, pokud na tento den připadl svátek, jednání mělo začít o den později, zdroj: Tähanmingukhönpöp. [Ústava Korejské republiky]. 1948. čl. 34

To se změnilo novelizací v roce 1954, kdy se v ústavě nespécifikoval přesný den, pouze, že se zasedání Národního shromáždění koná jednou ročně. zdroj: Tähanmingukhönpöp. [Ústava Korejské republiky]. 1954. čl. 34

⁷² CABADA, L. 2009. str. 86-7

integrity. Parlament řídí a organizuje předseda se dvěma místopředsedy, jejichž funkční období je stanoveno na dva roky. Politolog Aurel Croissant označuje předsedu parlamentu jako „*strážce zájmů prezidenta a kabinetu*“⁷³, a to kvůli jeho kompetencím a také kvůli faktu, že je vybírán z pro-prezidentské strany.⁷⁴

Pravomoc předložení zákona má kabinet nebo minimálně deset poslanců, poté, co návrh projde daným parlamentním, legislativním a právním výborem, může být schválen většinou poslanců při alespoň padesáti procentní účasti, toto pravidlo se však nevztahuje na ústavní změny. Další pravomocí parlamentu je, že v případě shody většiny poslanců může parlament prezidentovi navrhnout výměnu premiéra. Přestože se moc parlamentu po roce 1989 výrazně zvýšila, dodnes převládá moc exekutivy. Podle ústavy má parlament sice právo prosadit si vznik zákona, a to i proti vůli prezidenta, ale ve skutečnosti se prezidentům skoro pokaždé daří zajistit si většinu, a tak zákony, jejichž vznik iniciuje parlament a nemají podporu prezidenta, mají jen malou šanci na prosazení.⁷⁵

2.4 Soudní systém

V Korejské Republice funguje třístupňový soudní systém. Na vrcholu této pyramidy stojí Nejvyšší soud a osoba předsedy Nejvyššího soudu hraje klíčovou roli v celém soudním systému. Důležitým a také zvláštním prvkem v tomto systému je Ústavní soud, který byl zřízen až v roce 1988, a který se skládá z devíti⁷⁶ ústavních soudců, kteří jsou jmenováni prezidentem po schválení parlamentem na dobu šesti let. Sám Ústavní soud nemůže vytvářet program jednání, jednat může až na podnět jiných orgánů.⁷⁷

Kompetence a povinnosti Ústavního soudu jsou podle Croissanta děleny do pěti skupin:

*„1) konkrétní kontrola právních norem; 2) spory mezi veřejnými institucemi; 3) kompetenční spory mezi orgány samosprávy a nadřízenými orgány; 4) zákazy politických stran; 5) slučitelnost funkcí.“*⁷⁸

---

⁷³ Ibid., str. 87

⁷⁴ Ibid.

⁷⁵ Ibid., str. 87-8

⁷⁶ Tři soudce navrhuje prezident, tři parlament a poslední tři nominuje předseda Nejvyššího soudu. zdroj: CABADA, L. 2009. str. 89

⁷⁷ Ibid.

⁷⁸ Ibid.

2.5 Politické strany a stranický systém

System politických stran v Korejské republice se poměrně liší od systému, který známe z demokratických zemí na Západě. Politické strany začaly vznikat po osvobození Koreje od japonské nadvlády v roce 1945. Kvůli tradicím odrážejícím se v politické kultuře došlo v první ústavě, která zavedla prezidentský systém, hned na začátku k limitování stranického života kvůli personalizaci politiky⁷⁹ a nízké ideologičnosti⁸⁰. V roce 1946 dosáhl počet registrovaných politických stran čísla sto sedm. I Süng-man označoval politické strany jako nedůvěryhodné a stranický systém jako „zbytečné frakcionářství.“⁸¹ Sám prohlašoval, že nechce být vůdcem politické strany, ale chce být vůdcem lidu. Ze začátku se přikláněl k Demokratické straně (韓國民主黨, *Hangukminžudang*, 1945-1949), později se od ní ale distancoval. Po založení Korejské republiky v roce 1948 musel I Süng-man zorganizovat svou vlastní politickou stranu, která by byla pro prezidentský režim, a tak vznikla Liberální strana (自由黨, *Čajudang*, 1951-1960). Opozice, která byla pro parlamentní režim, se později v roce 1955 spojila a vytvořila sjednocenou Demokratickou stranu (民主黨, *Mindžudang*, 1955-1963). Další významnou stranou se stala radikálně-levicová Jihokorejská dělnická strana (南朝鮮勞動黨, *Namdžosönnodongdang*, 1946-1949). Významná je z toho důvodu, že se v roce 1948 pokoušela napadnout volby, poté ale byla zakázána. Hlavním rysem stranického systému (nejen) za vlády prezidenta I Süng-mana je bipartismus⁸², v padesátých letech byl I Süng-man podporován již zmíněnou Liberální stranou a opozicí k ní byla výše zmíněná sjednocená Demokratická strana.⁸³

I přes bipartismus se stranický systém Korejské republiky potýkal s nestabilitou, „v období let 1947-1985 více než 80 % korejských politických stran nepřežilo čtyři roky, tj. jedno funkční období parlamentu.“⁸⁴ Politologové jako Croissant nebo Köllner, kteří zkoumají politický systém Korejské republiky, považují za příčinu silnou personalizaci

---

⁷⁹ V období první republiky byl I Süng-man velmi dominantní postavou jihokorejské politiky, což omezovalo vliv opozice.

⁸⁰ Za první republiky nebyla jasně definována ideologie a politický program, politická moc se shromažďovala okolo silných osobností, jejichž program byl obecný a nekonkrétní.

⁸¹ CABADA, L. 2009. str. 90

⁸² Systém, ve kterém spolu soutěží pouze dvě politické strany, protože získávají největší počet hlasů voličů.

⁸³ CABADA, L. 2009. str. 89-90

⁸⁴ Ibid., str. 90

jihokorejské politiky. Korejské politické strany mají většinou neideologickou povahu a jsou zakládány spíše jako organizace, které podporují jednotlivé silné osobnosti korejské politiky.⁸⁵

2.6 Společnost

Nápadným aspektem korejské politiky je věčné prvenství státu nad civilním obyvatelstvem. Vzhledem k tomu, že jsou politické interakce zakotveny v sociální struktuře, je podle politologů, nezbytné prozkoumat sociální prostředí, které obklopuje korejskou politiku.

Z pohledu kulturní tradice a sociálního složení lze korejské sociální skupiny rozdělit do tří kategorií. Jsou to pokrevní⁸⁶ (血緣集團, *hjöljöndžiptan*), místní⁸⁷ (地緣集團, *čijöndžiptan*) a zájmové skupiny⁸⁸ (*iigdžiptan*). Primární skupiny zahrnující pokrevní, školní a lokální vazby byly v Koreji tradičně velmi silné. Proces modernizace vedl k nárůstu sekundárních skupin založených na sdružení zájmů. Tyto sociální skupiny výrazně ovlivnily politický proces a formovaly politiku v Korejské republice.⁸⁹

Primární skupina složená z rodiny a příbuzných byla často obviňovaná z vytvoření zaostalé politické kultury charakterizované familismem⁹⁰, kolektivním egoismem,

---

⁸⁵ Ibid., str. 90-91

⁸⁶ Nejvýznamnější sociální organizace vytvořená skrze pokrevní pouta. Rozděluje se na dvě skupiny – rodina a příbuzenstvo. Zdroj: KIL, S. a MOON, Ch. et al. 2001. str. 19

⁸⁷ Nejkontroverznější prvek korejské politiky. Od poloviny 60. let minulého století sloužil jako nejspolehlivější prediktor volebních výsledků. Navzdory modernizaci, industrializaci a urbanizaci je to stále významný politický parametr. Politické strany nebo frakce jsou tak zasazeny do regionálních vazeb spíše než do ideologie. Zdroj: KIL, S. a MOON, Ch. et al. 2001. str. 20

⁸⁸ Vzestup této skupiny souvisí s modernizací a politickým rozvojem. Jednotlivci vytvářejí skupiny, aby postoupili své soukromé, popř. veřejné zájmy v politických procesech. Jejich rozkvět ve společnostech, kde primární skupiny dominují a pluralitní politika neexistuje, je málo pravděpodobný. Podle průzkumu bylo k 31. srpnu 1959 426 zájmových skupin, jejichž počet se stále zvyšoval. Během autoritářských vlád byly tyto zájmové skupiny pod přísnou korporativistickou kontrolou státu, tato kontrola vytvořila velké množství „nezákonných“ nebo „nesouhlasných“ skupin veřejného zájmu, které se zapojily do rozsáhlých protivládních kampaní. Jihokorejská civilní společnost byla polarizovaná do dvou zájmových skupin, pro a protivládních. Na rozdíl od USA není v Korejské republice legálně povolen legislativní lobbying, což je podle autora jeden z důvodů, proč je v Jižní Koreji více politické korupce než v jiných zemích. Zdroj: KIL, S. a MOON, Ch. et al. 2001. str. 20-21

⁸⁹ KIL, S. a MOON, Ch. et al. 2001. str. 19

⁹⁰ Sociální vzorec, ve kterém je rodina nadřazena individuálním zájmům.

autoritářstvím a exkluzivizmem.⁹¹ Rodina je v Koreji základní jednotkou společenské organizace a měla hluboký dopad na korejskou společnost. Během modernizace se tradiční struktura rozšířené rodiny přeměnila na rodinu nukleární,⁹² jejichž příchod postupně změnil vzorec politické socializace oslabením tradiční autority. Což je způsobené narušováním patrimonialismu spojeného s konfuciánskou kulturou.

Co se týče obyvatelstva, navzdory ničivým následkům korejské války tvořilo venkovské obyvatelstvo velký podíl (75,4 %), zatímco podíl městské oblasti byl 24,5 %. Takový poměr venkova a měst pokračoval po většinu 60. let minulého století. Korejská válka a dvě pozemkové reformy (1948 a 1957) také narušily tradiční sociální stratifikaci, která byla založena na vlastnictví půdy.⁹³

2.7 Politická kultura

Politickou kulturu v Jižní Koreji formovaly tři faktory, zaprvé tradiční hodnoty a sociokulturní evoluce (původní šamanismus, konfuciánská tradice a historické zkušenosti), za druhé japonská koloniální nadvláda (represe národní identity během anexe vypěstovala odpor jako nedílnou součást korejské politické kultury) a za třetí proces modernizace (urychlení kulturního posunu šířením individualismu, masové spotřeby a pluralitních hodnot).

Kolektivní identita je nejvýraznějším aspektem korejské politické kultury. Korejci sdílejí pocit společného osudu kvůli stejnému rasovému, historickému, kulturnímu a jazykovému dědictví, a tak Korejci sdílejí vysoce soudržný nacionalismus. Negativní stránkou je, že prvenství kolektivní identity přispělo k ospravedlnění vzestupu autoritářského státního korporativismu, v němž byla ve jménu státu a národa často porušována individuální lidská práva. Brání také šíření politického a sociálního pluralismu, který je nezbytný pro stabilní demokracii.⁹⁴

Dalším výrazným rysem korejské politické kultury je orientace na autoritativní hodnoty. Konformita⁹⁵, soulad s autoritou a přijetí hierarchického společenského řádu

---

⁹¹ KIL, S. a MOON, Ch. et al. 2001. str. 19-20

⁹² Rodina, kde v jedné domácnosti žijí otec, matka a jejich děti.

⁹³ KIL, S. a MOON, Ch. et al. 2001. str. 21-23

⁹⁴ Ibid., str. 25-29

⁹⁵ Přizpůsobení se dominantním nebo převažujícím názorům nebo požadavkům společnosti nebo skupiny a potlačení vlastních projevů.

charakterizovaly korejskou politickou socializaci. Pozitivním aspektem orientace na autoritativní hodnoty bylo zajištění řádu a stability v korejské společnosti.⁹⁶

Dalším rysem jsou frakce. I přes národní jednotu je frakcionářství neoddelitelnou součástí korejského života. Politické strany, firmy, školy, dokonce i armáda, vše se skládá z frakcí. Tyto frakce můžeme rozdělit do několika kategorií – příbuzenské (門閥, munböl), školní (學緣, hagjŏn), regionální a místní vazby. Modernizace a urbanizace oslabily vliv příbuzenských vazeb na politický a sociální život, který byl dříve velmi silný. Frakcionářství má pozitivní i negativní stránky. V pozitivním slova smyslu podporuje vytváření sociálních sítí a důvěry. V negativním jsou frakce spojovány s korupcí, iracionálním náborovým modelem a politikou vyloučení, což podkopává politický rozvoj a ekonomickou efektivitu.⁹⁷

---

⁹⁶ KIL, S. a MOON, Ch. et al. 2001. str. 25-27

⁹⁷ Ibid., str. 27-29

3 Linzova teorie nedemokratických režimů

Jak už jsem výše zmínila, Juan J. Linz byl celosvětově uznávaný americký politolog španělského původu, který byl známý především zkoumáním autoritářský režimů a demokratizace. Jako první přišel s myšlenkou autoritářských režimů, do té doby se režimy rozdělovaly pouze na totalitu a demokracii. Výsledkem jeho zkoumání Francova Španělska bylo, že je to režim autoritářský, který nezapadá do kategorie totality ani demokracie.

Ve své knize *Totalitarian and Authoritarian Regimes*⁹⁸ rozděluje nedemokratické režimy do tří hlavních skupin a některé z nich následně rozděluje do několika podskupin.

Přestože je typologií nedemokratických režimů mnoho, rozhodla jsem se použít Linzovu teorii⁹⁹ kvůli její komplexnosti, rozsahu a maximálnímu vystihnutí proměnlivosti autoritářství. Díky těmto vlastnostem je jeho teorie, podle některých politologů, dodnes nepřekonaná. Opírá se o znalosti evropských i mimoevropských dějin.¹⁰⁰ Linz je dodnes v problematice autoritářských režimů nejznámějším a nejuznávanějším odborníkem na poli politologie.¹⁰¹

Typologie nejsou trvalá dogmata, podle kterých by se dalo vždy řídit, ale slouží nám k pochopení konkrétního případu. Proto je běžné, že jeden případ může zapadat do dvou typů najednou a jiný naopak může být nezařaditelný.¹⁰² Mým cílem je zkoumat, jestli je I Süng-manův režim zařaditelný, a do které kategorie (popřípadě kterých kategorií) by se dal zařadit podle Linzovy typologie nedemokratických režimů.

---

⁹⁸ Kniha je rozšířenou teoretickou monografií z roku 2000, která vychází z Linzova příspěvku ve sborníku *Handbook of Political Science* vydaném v roce 1975.

⁹⁹ Linzovo rozdělení nedemokratických režimů vychází ze systému tří os. Grafické znázornění viz. Příloha 4. První osa (výška) nám znázorňuje mobilizaci (od aktivní podpory režimu, přes omezený pluralismus a apatii k činnosti politického režimu až po depolitizaci). Druhá osa (šířka) nám ukazuje způsob, jakým je státní správa zorganizovaná (od masových politických stran, přes korporativismus k vojenské vládě). Třetí osa (délka) ukazuje míru ideologizace (od všeprostopující ideologie, přes mentalitu po ideologickou vyprázdněnost). zdroj: PTÁČNÍK, Jan. Perspektivy využití Linzovy metodologie pro výzkum nedemokracie. In: *Středoevropské politické studie*. Brno, 2012, XIV(Číslo 2-3), 315-336. ISSN 1212-7817. str. 319-320

¹⁰⁰ NOVÁK, Miroslav, et al. *Úvod do studia politiky*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011. ISBN 978-80-7419-052-0. str. 733 a 735-6

¹⁰¹ ŽENÍŠEK, M. 2006. str.27

¹⁰² Ibid.

3.1 Totalitní systémy

První kategorií jsou totalitní systémy, kterým se Linz věnuje ve druhé kapitole. Na začátku zkoumá definice totality různých politologů, například Z. K. Brzezinskiho, Carla Friedricha nebo třeba F. Neumanna. Sám tvrdí, že aby mohl režim považovat za totalitní, musí být na něj uplatněny následující charakteristiky:

1. Přítomnost monistického centra moci, které ale není monolitické. Toto centrum moci zprostředkovává a odvozuje pluralismus institucí, která je spíše politickým výtvozem než výsledkem dynamiky společnosti.
2. Je tu propracovaná ideologie, se kterou se vůdce, vládnoucí skupina nebo strana ztotožňuje, používají ji jako základ politiky nebo jí manipulují k legitimizaci režimu.
3. Podporována, vyžadována a odměňována je občanská participace a mobilizace pro politické a kolektivní úkoly. Pasivní poslušnost a politická apatie, typické pro autoritářské režimy, jsou vůdci považované za nežádoucí.¹⁰³

3.2 Tradiční autorita a osobní vládnutí

Moderní politické systémy rozdělujeme na tři hlavní typy: demokracie, totalita a autoritářství. Přesto tu podle Linze máme režimy, které by ani za cenu roztahování pojmů do těchto skupin nezapadly. Jsou to různé formy tradičních autorit, které jsou někdy kombinovány s více moderními byrokraticko-vojenskými prvky. Tradiční prvky jsou důležitější na regionální a místní úrovni mnohých zemí v Maghrebu¹⁰⁴, jihovýchodní Asii a subsaharské Africe. Kombinace tradičních a moderních prvků v ekonomicky zaostalých zemích s nemobilizovanou populací, která je někdy etnicky a kulturně odlišná, a s omezenými občanskými svobodami umožnila podle Linze to, co by se dalo nazvat jako „oligarchická demokracie“, která se střídá s otevřenější autoritářskou vládou. V několika společnostech umožnily relativně jedinečné okolnosti vznik centralizovanějších, v některých ohledech mnohem modernějších forem osobního vládnutí, které nejsou založeny na tradici, charismatu, organizovaných korporativních institucích nebo moderních jedno-stranách. Tento typ vysoce svévolného osobního vládnutí pojmenovává Linz po

¹⁰³ LINZ, Juan J. *Totalitarian and authoritarian regimes: With a new major introduction*. Boulder, USA: Lynne Rienner Publishers, 2000. ISBN 1-55587-890-3. str. 70

¹⁰⁴ Státy severozápadní Afriky, patří sem Maroko, Západní Sahara, Alžírsko, Tunisko a někdy se udává, že i Mauritánie.

vzoru Maxe Webera „sultanistický.“ Všechny tyto režimy vykazují mnoho podobností s režimy, které označujeme jako autoritářské. Nátlak a strach v sultanistických režimech připomíná totalitarismus, ale kořeny a funkce režimů jsou radikálně odlišné.¹⁰⁵ Z těchto důvodů se tyto režimy Linz rozhodl oddělit a vytvořil vedle totalitních a autoritářských režimů novou kategorii.

3.2.1 Tradiční a semi-tradiční legitimní autority

Linz se domnívá, že politická antropologie, sociologie, historie a další disciplíny přispěly k pochopení rozmanitosti předmoderních a před-demokratických politických forem, které byly až na několik výjimek autokratické a postrádaly svobodné a pokojné soupeření o moc. Toto studium prošlo vývojem zejména v práci Maxe Webera a je velmi užitečné pro pochopení politických systémů, hlavně těch v přechodu od tradice k moderně v nezápadním světě. Historicko-sociologická věda výrazně přispěla k pochopení historických, institucionálních a právních podmínek pro vznik reprezentativních institucí a s nimi i liberálně demokratických režimů. Přetrvání tradiční politické kultury, které je nejzřetelnější ve velkých nekřesťanských civilizacích, a role náboženských hodnot a institucí v mnoha společnostech činí porozumění tradiční politické kultuře zásadní při studiu různých režimů. Autoritářská vláda v nezápadních a převážně venkovských společnostech nemůže ignorovat tradiční prvky v politice. Malý a stále se zmenšující počet tradičních politických systémů třetího světa, jejichž vládci se těší trvalé legitimitě a vládnou prostřednictvím patrimoniálních byrokracií, feudálních autoritářských struktur, kmenových organizací nebo nějaké kombinace tradičních forem, by podle Linze měl být odlišen od těch, v nichž se tyto prvky mísily s netradičními, obecně západními institucemi, často v neklidném soužití. Některé z těchto relativně čistých tradičních politik prokázaly značnou stabilitu ve srovnání s polo-moderními státy, i když Linz tvrdí, že je těžké říci, zda je to přetrváváním tradičního přesvědčení o legitimitě, tradiční nebo sociální struktury, která ještě nebyla mobilizována, nebo izolací a ekonomickou zaostalostí, které odpovídají za stabilitu režimů.¹⁰⁶

Podle Linze dvě asijské země Thajsko a Írán, které nikdy nepodléhaly koloniální nadvládě, spojily moderní autoritářskou nebo demokratickou formu vlády a zbytky tradiční legitimacy pro udržení zdánlivě stabilního sociálního řádu, aniž by došlo k radikálnímu

---

¹⁰⁵ LINZ, J. J. 2000. str. 143-4

¹⁰⁶ Ibid., str. 144-145

porušení tradice. Tradiční autorita panovníků¹⁰⁷ a jejich patrimoniální byrokracie může usnadnit zavádění moderních politických institucí. Důkazem, že částečná kontinuita s minulostí není plně neslučitelná se zaváděním demokratických institucí, je podle autora i Malajsie. Tradiční autorita panovníků a jejich patrimoniální byrokracie může usnadnit zavádění moderních politických institucí. Tradiční autorita může přetrvávat ve smíšených politických systémech, ale neexistuje žádný důkaz, že by mohla být plně obnovena, jakmile se objeví prvky diskontinuity. Pokusy o obnovu mohou vést pouze k různým formám nestabilní neo-tradiční autoritářské vlády. Historické dědictví tradiční pre-koloniální politické a sociální struktury a její transformace může ovlivnit politický vývoj po získání nezávislosti.¹⁰⁸

Koloniální vláda, podle Linze, často posiluje tradiční sociální struktury a instituce a zároveň produkuje mobilizaci nových společenských sil v boji za nezávislost. V 19. století byly všechny státy Maghrebu charakterizovány patrimonialismem (soukromé přivlastňování armády a administrativy, úplná diskrétnost při jmenování důstojníků, dynamické přivlastňování půdy). Přesto byl osobní výkon moci do větší či menší míry omezen náboženskými a tradičními omezeními.¹⁰⁹

Hermassiho analýza nám ukazuje, jak důležité je důkladné pochopení historického pozadí, pre-koloniálního a koloniálního, pro pochopení rozmanitosti autoritářských režimů vznikajících v nezápadních společnostech.¹¹⁰

3.2.2 *Sultanistické režimy*

Sultanistické režimy jsou podle Linze založené na osobním vládnutí (*personal rulership*) spojeným s loajalitou k vládci (*ruler*). Nejsou založené na tradici nebo vládcově ztělesňování ideologie, ale na směsici strachu a odměňování kolaborantů. Vládce vykonává moc bez omezení podle svého uvážení, není zatížen pravidly, není omezen žádným závazkem vůči ideologii nebo hodnotovému systému. Závazné normy a vztahy byrokratické administrativy jsou neustále podvraceny osobními rozhodnutími vládce, přičemž se vládce necítí být nucen je ospravedlňovat ideologií. V mnoha ohledech je organizování moci a personálu vládce podobné *tradičnímu patrimonialismu*, jak jej

---

¹⁰⁷ I po svém formálním svržení nebo abdikaci mohou nadále pokračovat ve výkonu moci v pseudomoderních formách vlády okopírovaných ze západu. zdroj: LINZ, J. J. 2000. str. 145

¹⁰⁸ Ibid., str. 146

¹⁰⁹ Ibid., str. 147

¹¹⁰ Ibid., str. 151

definuje Max Weber. Ale od historických typů patrimoniální vlády se odlišuje nedostatkem omezení odvozených od tradic a pokračující tradiční legitimitou. Personál takových vládců tvoří z velké části lidé vybraní přímo vládcem. Nejsou tam přijímáni lidé podle více či méně univerzálních kritérií. Často jsou to lidé, kteří by se běžně netěšili z prestiže a úcty, ale jejich moc se odvíjí výhradně od vládce. Linz se domnívá, že významnou roli v systému sultanistických režimů hraje armáda a policie, ale atentáty, útoky a pronásledování opozice jsou často prováděny soukromě bez použití policie či soudů, avšak s vědomím vládce, jehož podpora není založena na shodě zájmů privilegované sociální skupiny, ale na zájmech vytvořených vládou, na odměnách, které nabízí za věrnost, a na strachu.

Linz tvrdí, že je zde zastřený rozdíl mezi veřejnou státní pokladnou a soukromým bohatstvím vládce. Vládce a jeho přísluhovači, s jeho svolením, svobodně používají veřejné prostředky a zakládají monopoly orientované na zisk. Vládcovy podniky uzavírají smlouvy se státem. Je časté, že vládce projevuje svou štedrost ke svým následovatelům partikularistickým způsobem. Vládcova rodina hraje významnou politickou roli, zastává funkci ve veřejných úřadech a má podíl na zisku. Vládní zásahy do ekonomiky nejsou neobvyklé.¹¹¹

Podle Linze by se postavení úředníků a jejich vztah k vládci dal popsat některými body Weberova popisu patrimoniálního úřednictva. Postavení úředníků se odvíjí od jejich osobního podřízení vládci. I když politický úřad není osobně závislý, vládce požaduje bezpodmínečnou administrativní poddajnost. Protože loajalita úředníka k jeho úřadu není neosobním závazkem k neosobním úkolům, které definují rozsah a náplň jeho úřadu, ale je to spíše loajalita služebníka, která je založena na přísně osobním vztahu k vládci. Tito úředníci jsou povyšováni nebo propouštěni dle libosti vládce a nemají žádný nezávislý status.¹¹² Právní a symbolická institucionalizace režimu je jen zástěrkou.¹¹³

Sultanistické režimy jsou závislé na ekonomické situaci, na ní totiž závisí odměny, které může vládce nabídnout. Také je tu větší pravděpodobnost, že odpor proti režimu bude vycházet spíše od zklamaných členů vládcova personálu než od sociálních vrstev, institucí nebo politických organizací. O zásadní nestabilitě takovýchto vlád, podle Linze,

---

¹¹¹ Ibid., str. 151-152

¹¹² V extrémním případě se může stát, že je úředník jeden den vystaven potupě a perzekuci a druhý den se vrátí k milosti vládce. Zdroj: LINZ, J. J. 2000. str. 153

¹¹³ LINZ, J. J. 2000. str. 152-3

svědčí jejich náhlá zhroutilí, stejně jako jejich stejně náhlá znovunastolení. Zavedení takových to režimů ve vyspělých průmyslových společnostech je nepravděpodobné. Stabilizace a kontinuita sultanistických režimů vyžaduje určitý stupeň modernizace dopravy a komunikačních prostředků, ale také vojenských a policejních organizací na udržení vlády a předcházení hrozbám z periferie. Izolace venkovského obyvatelstva, nedostatek vzdělání a chudoba jsou podle Linze nejspíše nezbytné k zajištění pasivního podřízení, které vyplývá z kombinace strachu a vděčnosti za příležitostná paternalistická sociální opatření. Vznik těchto režimů je pravděpodobnější u menších zemí s malým počtem městských center.¹¹⁴

Mimo zaostalé ekonomiky a společnosti mají sultanistické režimy šanci na přežití, pokud mohou disponovat značnými ekonomickými zdroji produkovanými podniky, které nevyžadují moderní průmyslovou pracovní sílu, podnikatelskou třídu, moderní administrativu, urbanizaci a rozšíření vzdělání. Pro takový režim zřejmě poskytují zdroje využitelné přírodní zdroje, které jsou v rukou jednoho nebo pár podniků s vysokými zisky.¹¹⁵ Ve středoamerických republikách posloužila jako základ pro takový režim plantážní ekonomika.

Sultanistické režimy nejdou vždy jasně odlišit od jiných typů autoritářských režimů, zvláště těch bez opravdové jedno-strany. V sultanistickém systému je stěžejní udržování a podpora privilegií, nikoli společenské třídy nebo vrstvy, ale skupiny držitelů moci, často pomocí vykořisťování i privilegovaných vlastníků půdy, obchodníků nebo zahraničních kapitalistů, kteří si tímto způsobem kupují svůj mír.

Náklady takového režimu dopadají hlavně na obyvatele, protože privilegovaní obrátí podíl udržování režimu zpět k obyvatelstvu, které postrádá jakoukoliv organizaci, která by zabránila vykořisťování, lidem tak nezbyvá než se obrátit na benevolentní paternalismus vládce.¹¹⁶

Svrhnutí sultanistického režimu bez předchozí výrazné sociální a ekonomické změny, by vedlo k nastolení dalšího sultanistického režimu, v lepším případě ke vzniku

---

¹¹⁴ Režimy prezidentů Rafaela Trujilla (ve funkci 1930-1938 a 1942-1952) a Fraçoise Duvaliera (ve funkci 1957-1971), které by se daly zařadit mezi sultanistické režimy, odpovídají této charakteristice, protože Dominikánská republika a Haiti jsou ostrovy, které jsou ekonomicky závislé na exportu plodin, což usnadňuje kontrolu nad obchodem a nad izolací od vnějších hrozeb. Zdroj LINZ, J. J. 2000. str. 153

¹¹⁵ Například objev ropy ve Venezuele pomohl k upevnění vlády caudilla Gómeze a později Péreze Jiméneze. Zdroj: LINZ, J. J. 2000. str. 154

¹¹⁶ LINZ, J. J. 2000. str. 153-155

racionálnější autoritářské vlády s podporou privilegovaných oligarchií. V přítomnosti podpory pocházející zvenčí není vyloučeno, že by mohl vzniknout revoluční režim s některými totalitními rysy. Linz se domnívá, že přechod ke stabilní demokracii se zdá být příliš obtížný.¹¹⁷

3.2.3 *Kaudilismus a Kasikismus*

V devatenáctém století vedl v Latinské Americe rozpad větších politických celků a potíže se zavedením nové legitimní vlády k vládě *politiky vojevůdce*¹¹⁸. Tento systém se objevil se širokým rozšířením vojenské síly a narušil předvídatelnou souhru hierarchických třídních vztahů. Byl to nestabilní systém, roli v nestabilitě hrály tři faktory: omezené zdroje na zavedení vlastní vlády, konkurence mezi vojevůdci (*caudillos*) a nestabilita osobní loajality. Tato nestabilita, spolu se změnami v mezinárodní ekonomice, které se odrazily na Latinské Americe, vedly k diktaturám „*pořádku a pokroku*.“ Tyto diktatury vykazovaly rysy *politiky vojevůdců*, ale dosahovaly větší centralizace, stabilnějších vztahů a mezinárodních vazeb. Diktatura „*pořádku a pokroku*“ byla na hranici sultanistických a vojensko-byrokratických autoritářských režimů.¹¹⁹

Kasikismus definovali Robert Kern a Ronald Dolkart jako „[...] *oligarchical system of politics run by a diffuse and heterogenous elite whose common denominator is local power used for national purposes*¹²⁰.“¹²¹ Základem byla silná místní moc s omezenou oligarchií národně vlivných mužů na vrcholu propojených vědomě prostřednictvím společenských vazeb, formálních i neformálních, s místními *kasiky*.¹²²

3.3 **Autoritářské režimy**

Podle Juana J. Linze by se autoritářské režimy daly definovat jako:

„political systems with limited, not responsible, political pluralism¹²³, without elaborate and guiding ideology, but with distinctive mentalities, without extensive nor

---

¹¹⁷ Ibid.

¹¹⁸ Caudillo, „chieftain“ politics

¹¹⁹ LINZ, J. J. 2000. str. 155-6

¹²⁰ Jako oligarchický systém politiky řízený rozptýlenou a heterogenní elitou, jejímž společným jmenovatelem je místní moc využívaná pro národní účely.

¹²¹ LINZ, J. J. 2000. str. 156

¹²² Ibid.

¹²³ V tomto případě Linz nepoužívá slovo pluralismus ve významu plurality jako mnohosti a četnosti, ale jako hodnotu předpokládající politickou soutěž. Zdroj: NOVÁK, M. 2011. str. 734

*intensive political mobilization, except at some points in their development, and in which a leader or occasionally a small group exercises power within formally ill-defined limits but actually quite predictable ones*¹²⁴.¹²⁵

Tuto definici vytvořil srovnáním konkrétních systémů s konkurenčními demokraciemi a s ideálním typem totalitních systémů. Zaznamenal jasné koncepční hranice s demokratickou politikou, ale poněkud difúzní hranice s totalitou, protože jak pre-totalitní režimy, tak post-totalitní režimy by také mohly pasovat do této definice. Dále se vymežil tím, že vyloučil tradiční legitimní režimy z důvodu různých zdrojů legitimacy vůdcovství nebo autoritářských oligarchií.

Linz autoritarismus rozdělil do sedmi kategorií, a to na základě míry nebo stupně výskytu různých atributů (např. limitovaný pluralismus, mobilizace a ideologie). V následujících podkapitolách si je rozebereme.

3.3.1 *Typologie autoritářských režimů*

Omezený pluralismus, který je v protikladu s monismem, nás vede k typologiím, které berou v úvahu, jaké skupiny a instituce se mohou účastnit politické moci anebo jakým způsobem jsou vyloučeny. Omezený pluralismus u autoritářských režimů má různé podoby a v jeho rámci zaujímají více či méně přední místo instituce nebo skupiny, a účast těchto skupin na politické moci je řízena určitými sociálními silami a vedena různými organizačními strukturami. Z tohoto důvodu sem Linz řadí režimy od těch ovládaných byrokraticko-vojensko-technokratickou elitou, která nám do značné míry režim předchází, až po režimy, které ovládá privilegovaná politická participace nebo elita prostřednictvím jediné nebo dominantní strany.

3.3.2 *Problém typologie autoritářských režimů*

Společenskovědní literatura nám nabízí mnoho nápadů pro vývoj typologií autoritářských režimů.¹²⁶ Mnoho autoritářských režimů bylo založeno vojenským

---

¹²⁴ „*Politické systémy s omezeným neodpovědným pluralismem, bez propracované a vedoucí ideologie, zato se zřetelnou mentalitou, bez extenzivní či intenzivní politické mobilizace (vyjma některých etap jejich vývoje), ve kterých vůdce či příležitostně malá skupina uplatňuje moc uvnitř formálně neprecizně definovaných, avšak současně celkem předvídatelných hranic.*“ Překlad z: BALÍK, S. a KUBÁT, M. 2012. str. 58-9

¹²⁵ LINZ, J. J. 2000. str. 159

¹²⁶ Například: Gabriel Almond a G. Bingham Powell a jejich rozlišení konzervativních, modernizujících a pre-mobilizovaných autoritářských režimů, Samuel P. Huntington a jeho rozlišení mezi vylučovacími a revolučními systémy jedné strany, Edward Shils a jeho rozlišení výchovné demokracie, modernizující

převratem, může se tedy zdát, že typologie rozlišující vojenské a nevojenské autoritářské režimy, které by se dále rozlišovaly politickou povahou a účelem vojenské intervence při převzetí moci, by mohla být jednoduchým řešením. Kategorie vojenských autoritářských režimů by však zahrnovala příliš mnoho zcela odlišných režimů. Vojenské režimy, až na některé výjimky, procházejí civilizačním procesem. Vojáci mohou provést kulturní revoluci jako Mustafa Kemal Atatürk (ve funkci prezidenta 1923-1938) v Turecku. Nebo mohou provést důležité sociální a ekonomické změny jako to udělal Gamál Násir (ve funkci prezidenta 1956-1970) v Egyptě. Mohou vytlačit tradiční režimy, zabránit procesu změny směrem k demokracii nebo provést sociální revoluci. Linz sice uznává, že vojenská mentalita mužů na vrcholu by jistě dala takovým režimům určité společné rysy, ale ať už by byly jakkoli důležité, podle něj nestačí pro žádnou smysluplnou typologii.¹²⁷

Zakládající skupina nebo vůdce nemá před převzetím moci žádné nebo jen málo ideologických závazků, většinou se zde vyskytují jen vágní představy o obraně pořádku, sjednocení země, modernizaci národa, svržení zkorumpovaného režimu nebo odmítnutí cizích vlivů. Skutečná politika a fungování politických institucí mohou být navzdory pseudo-ideologickým rozdílům velmi podobné, a podobnost v mentalitě vládců by podle Linze mohla umožnit porozumění a spřízněnost mezi vůdci systémů, které jsou zdánlivě odlišné.¹²⁸

3.3.3 *Byrokraticko-vojenské autoritářské režimy*

Nejčastější podkategorií autoritářských režimů jsou režimy, ve kterých koalice, které dominují armádní důstojníci a byrokraté, zavádí kontrolu nad vládou a vylučuje nebo zahrnuje jiné skupiny bez závazku ke konkrétní ideologii, jedná pragmaticky v mezích své byrokratické mentality a nevytváří ani nedovoluje jediné masové straně (*mass single party*) hrát dominantní roli, tyto režimy označujeme jako byrokraticko-vojenské režimy. Tyto režimy mohou fungovat i bez přítomnosti politických stran, ale častěji se můžeme setkat s případy, kdy je vytvořena jedna strana, která je podporována vládou, a má tendenci omezovat svou účast na politickém životě. Ve více případech takové režimy umožňovaly systém více stran, ale také dbaly na to, aby volby nenabízely příležitost pro volnou

---

oligarchie a tradiční oligarchie, Giovanni Sartori a jeho studie o politických stranách. zdroj. LINZ, J. J. 2000. str. 55 a 169

¹²⁷ LINZ, J. J. 2000. str. 172-173

¹²⁸ Ibid., str. 173

konkurenci. Spolupráci, podřízenost nebo neúčinnost takových stran si zajišťují různými manipulacemi, které vychází z kooptací, od korupce po represí.¹²⁹

Někteří autoři tyto režimy označují jako vojenské diktatury, a to zejména kvůli významné roli armády coby podporovatele režimu. Podle Linze ale nemůžeme ignorovat mnohem složitější politickou strukturu těchto režimů a důležitou roli civilních vůdců, hlavně vyšších státních úředníků a politiků předpřevratových stran (*precoup parties*). V mnoha režimech hrály důležitou roli tradiční instituce jako monarchie nebo církve, ale nelze je označit za tradiční. Tradiční legitimita monarchie byla v těchto zemích většinou poměrně slabá. Není pochyb o tom, že se lidé v těchto zemích spíše přikloní k vládě, která je rekrutovaná z moderní elity, než aby dále trvali na lojalitě k dynastii kvůli posvátnosti tradice nebo víře v božské právo králů. Podle Linze je velmi těžké definovat rozdíl mezi byrokraticko-vojenskými režimy, tradičními oligarchiemi a tradičními politickými systémy, ale je důležité zmínit, že většina vůdců v byrokraticko-vojenských režimech nepochází z rodin tradiční oligarchie a nemá s ní žádné silné vazby.¹³⁰

Ve výkonu vlády byrokraticko-vojenských režimů můžeme najít rysy, které by se daly nazvat jako patrimoniální, ale prvek tradiční legitimacy je moc slabý na to, aby se o takovýchto režimech mohlo mluvit jako o tradiční autoritě. Tyto režimy vynaložily značné úsilí pro fungování v legislativním rámci, například uzákoněním ústav, držením se pseudo-ústavních parlamentních forem, využíváním soudů a vyžadováním poslušnosti od státních úředníků na základě právní moci. Tento legalismus vede k rozporům. Sice dokáže zajistit oblasti individuální svobody, ale také zodpovídá za někdy až nehorázné zneužití moci, jako jsou politické vraždy, popravy oponentů a použití násilí se souhlasem úřadů.

Byrokraticko-vojenské režimy se objevily ve společnostech, které byly na začátku industrializace, měly velkou venkovskou populaci, ale bez moderního zemědělství. Na druhou stranu to byly země, které se vyznačovaly značnou urbanizací, rozšířením vzdělávání a růstem střední třídy, která hledala zaměstnání ve vládě. Hlavní podpora režimu vycházela ze státní buržoazie. Politicky se takové režimy objevily ve společnostech, v nichž byly zavedeny liberálně demokratické instituce, hlavně ty parlamentní, ale nevznikl žádný skutečný stranický systém přitahující lojalitu obyvatelstva nebo strany a nedošlo tak k zavedení stabilní vlády. Tato neschopnost stran demokraticky mobilizovat obyvatelstvo odrážela přetrvávající moc statkářů v některých

---

¹²⁹ Ibid., str. 184

¹³⁰ LINZ, J. J. 2000. str. 184-185

částech země, nízkou úroveň vzdělání a klientelistickou politiku (*clientelistic politics*) na místní úrovni.

Vojensko-byrokratické režimy, podle Linze, více či méně umožňují pluralismus a zajišťují prominentní roli armádě a byrokratům schopným implementovat politiku, která zabrání nespokojenosti vyloučených vrstev, zejména dělníků, rolníků a někdy i náboženských, etnických nebo kulturních menšin, které jsou vyloučeny z nezávislých a nekontrolovaných příležitostí podílení se na moci.¹³¹

Takové režimy se obvykle objevují poté, co období liberální demokracie umožnilo více či méně vysokou úroveň mobilizace neprivilegovaných vrstev. Liší se v míře autonomie, kterou jsou ochotny poskytnout privilegovanějším, sociálně ekonomickým vrstvám, s ohledem na hrozbu, kterou by dominance těchto vrstev mohla představovat. V závislosti na síle režimu by mohl být tradičním prominentům umožněn podíl na moci.

Ekonomický rozvoj určuje, do jaké míry bude lidem ovládajícím produkci poskytnuto místo v koalici nebo nakolik mohou mít přímo dominantní vliv. Limity, které uvaluje režim na ekonomicky privilegované vrstvy, a také překážky, které režim klade na svobodné zájmy většiny střední třídy, zejména jejich intelektuálně nejsostifikovanějších sektorů, které někdy zahrnují i sektory byrokracie a armády, vedou k paradoxu, že takové režimy jsou ve své stabilitě více ohroženy vrstvami, které je přivedly k moci a které z velké části těží z jejich vlády, než těmi, které jsou vyloučeny z omezeného pluralismu.¹³²

Linz tvrdí, že analýza modernizace Jižní Ameriky nám naznačuje, že, až na pár výjimek, nízká nebo naopak vysoká míra modernizace je spojena s režimy nedemokratickými, zatímco ve státech se střední mírou modernizace začaly vznikat politické demokracie. S rostoucí modernizací začala být vnímána potřeba vysokého stupně stabilizace a předvídatelnosti ve společenském kontextu.¹³³

Na základě své analýzy Španělska se Linz domnívá, že problémy stabilizace byrokratického autoritářství vyplývají spíše z jeho nejednoznačné legitimacy a z potíží politické institucionalizace než z ekonomických omezení a jejich dopadu na společnost. Mezinárodní vazby se stabilními demokraticky vyspělými průmyslovými společnostmi prostřednictvím vazeb technokratických elit přispívají ke vzniku a/nebo úspěchu byrokraticko-vojenských režimů. Zároveň neustále podkopávají jejich legitimitu

---

¹³¹ Ibid., str. 186-188

¹³² Ibid., str. 189-190

¹³³ Ibid., str. 195-197

prostřednictvím kritiky, kterou je podrobují, a prostřednictvím kulturních vlivů, které jsou v rozporu s jejich hodnotami. Zatímco mezinárodní vazby přispívají k základu jejich úspěchu, ve stejném procesu utváří základ pro budoucí krize.¹³⁴

3.3.3.1 Vojenská intervence

Nejen v rámci vojensko-byrokratických režimů věnuje Linz pozornost exkurzu o vojenské intervenci v politice. Výsledky jeho analýzy autoritářských režimů s vojenskou složkou popíšu v této podkapitole.

Linz došel k závěru, že ne všechny vojenské intervence směřují k vytvoření vojensko-byrokratických autoritářských režimů. Tvrdí, že není správné odvozovat motivy důstojníků z politicko-sociálních funkcí režimu. Totéž platí u okolností vedoucích ke svržení demokratického režimu, ustanoveného s pomocí armády, ignorujíc „vnitřní“ konkrétně vojenské faktory (mentalita důstojníků, institucionální zájmy, organizační problémy), které formovaly reakci armády na činy politických leaderů. Kvůli tomu je těžké předpovědět, jakým směrem se bude vojenská junta po převzetí moci ubírat v otázkách politických, ekonomických a sociálních. Také bychom podle Linze neměli zapomínat, že v mnoha společnostech právě civilní a „demokraticky“ přijaté ústavy připisují armádě moc, která legitimizuje jejich zásah. V konečném důsledku se tak i slabé demokratické vlády v krizových situacích stávají závislými na vojenské podpoře.

Analýza vojenské intervence nám poskytla dvě perspektivy. Jedna zdůrazňuje charakteristiky vojenského establishmentu motivující a usnadňující jeho intervenci, s malým zájmem o činy ostatních aktérů v politickém a společenském systému. A druhá zdůrazňuje, že nejdůležitější příčiny nejsou vojenské, ale politické a neodrážejí sociální a organizační charakteristiky vojenského establishmentu, ale politickou a institucionální strukturu společnosti.¹³⁵

Klíčovými složkami civilně-vojenských vztahů jsou podle Alfreda C. Stepana všichni hlavní političtí aktéři pokoušející se kooptovat armádu (politizovaná armáda je normou). Politicky heterogenní armáda snažící se zachovat určitý stupeň institucionální jednoty. Příslušní političtí aktéři udělující armádě za určitých okolností legitimitu jednat jako moderátoři politického procesu a kontrolovat nebo svrhnout exekutivu nebo zabránit zhroucení systému. Schválení svržení exekutivy armádou civilními elitami usnadňuje

---

¹³⁴ Ibid., str. 202

¹³⁵ Ibid., str. 202-203

konstrukci vítězné pučistické koalice. Naopak popírání, že svržení exekutivy armádou je legitimním činem civilisty, brání vytvoření vítězné pučistické koalice. Mezi civilními elitami a vojenskými důstojníky panuje silné přesvědčení, že ačkoli je legitimní, aby armáda mohla zasáhnout do politického procesu a vykonávat dočasnou politickou moc, je nelegitimní, aby převzala řízení politického systému na dlouhé období. Vojenská doktrína rozvoje je zhruba shodná s doktrínou parlamentních skupin. Společenská a intelektuální úcta k vojenským důstojníkům usnadňuje vojenskou kooptaci a pokračující vedení.

Úspěch převratů souvisí s mírou veřejné legitimacy připisované exekutivě a armádě. Typická situace nízké soudržnosti relevantních politických vrstev je dána častými konflikty mezi prezidentem a zákonodárným sborem, umocněnými rozdílným volením a lidovým základem podpory populistických národních vůdců a zákonodárců s lokálními mocenskými základnami.¹³⁶

3.3.4 Postkoloniální mobilizační autoritářské režimy

Jak název napovídá, do této kategorie řadí Linz státy, ve kterých režim získal nezávislost na koloniální nadvládě nebo se prosadil proti zahraniční závislosti. Nejčastěji se tyto režimy vyskytovaly v Africe, v Maghrebu a v zemích třetího světa a prokázaly se značnou nestabilitou.¹³⁷ Mobilizované autoritářské režimy jedné strany založené politickými vůdci bylo možné vytvořit ve společnostech s nízkým ekonomickým rozvojem, s rovnostářskou rolnickou strukturou, s malou skupinou tvořící ekonomickou elitou, většinou tvořenou cizinci nebo příslušníky jiné etnické skupiny, a tam, kde koloniální vláda neumožňovala/nepodporovala růst profesionální střední třídy, státních úředníků s výrazným postavením nebo profesionální armády.¹³⁸

Koloniální vláda ve většině případů zničila nebo zdiskreditovala před-koloniální autority, v této souvislosti se objevilo nové nacionalistické vedení mezi těmi, kteří odešli do zahraničí nebo získali vzdělání ve vzdělávacích institucích vytvořených koloniální mocí, někdy podporování levicí jako vůdci odborů nebo zástupci v nově vzniklých institucích podporovaných nacionalistickými intelektuály a jejich kontakty v zahraničí. Někteří tito vůdci se stavěli proti křivdám, které byly páčány na obyvatelstvu. Koloniální vláda v konfrontaci s těmito hnutími přecházela mezi represí a kooptací, což při

---

¹³⁶ Ibid, str. 205-208

¹³⁷ Mnoho režimů zaniklo vojenskými převraty po roce 1964. A v jiných nastal proces úpadku, který vedl ke státu bez stran. zdroj: LINZ, J. J. 2000. str. 229

¹³⁸ LINZ, J. J. 2000. str. 229

nedůsledném uplatňování přispělo k posílení nacionalistického vedení. Po získání nezávislosti tu byla naděje, že vzniknou demokratické státy po vzoru britského nebo francouzského ústavního uspořádání, ale činy opozice, ekonomické problémy a problémy způsobené novými očekáváními vedly vůdce k omezení/vyloučení svobodné politické a volební soutěže. V mnoha takto nově vzniklých státech se nezávislost a státnost symbolicky ztotožňovala s vůdcem a jeho stranou.¹³⁹

Režimy jedné stran nemohly kvůli sociální struktuře a hospodářskému rozvoji získat dostatek zdrojů k udržení své vize o radikální transformaci společnosti pomocí organizačních metod. Nespokojenost nových generací (zvláště těch vracejících se ze zahraničí, kteří nenašli mocenské pozice podle svých ambic), mládežnických organizací a odborů vedení, vytvořili frakční napětí.¹⁴⁰

V některých případech se jediná strana stala flexibilním nástrojem, který udržoval solidaritu mezi svými členy tím, že se odvolával na jejich vlastní zájmy a zároveň umožňoval hru frakcí, spoléhající spíše na přitažlivost materiálních odměn než na nadšení pro politické principy. Opozice a disidenti museli být umlčeni, nátlak měl také podobu strojové politiky. Jen málo mobilizačních jedno-stran si udrželo nějakou funkci pár let po získání nezávislosti. Ty, které nebyly vytlačeny vojenskými převraty, prošly značnou změnou.¹⁴¹

3.3.5 *Ostatní kategorie*

V poslední části páté kapitoly stručně popíšu zbývající kategorie, které podle Linze spadají pod autoritářské režimy, avšak nejsou důležité pro tuto práci.

Jako organický etatismus vymezuje Linz formy vlády, ve kterých se státem definované různé sociální instituce a skupiny účastní v různé míře politického procesu. Organický etatismus je často ideologicky popisován jako korporativismus. Myšlenka organického modelu stojí na faktu, že lidé jsou přirozeně členy různých sociálních skupin a odmítá uměle vytvořené skupiny, jako jsou například politické strany, které lidi rozdělují. Důležitým prvkem je korporativismus.¹⁴²

Mobilizační autoritářské režimy v postdemokratických společnostech jsou typické tím, že jsou přítomné ve společnostech, které mají za sebou demokratickou vládu a nelze

---

¹³⁹ Ibid., str. 228-9

¹⁴⁰ Ibid., str. 230

¹⁴¹ Ibid.

¹⁴² Ibid., str. 208-217

v nich zavést vládu s byrokraticko-vojenskými prvky ani s prvky organického etatismu, kvůli touze velké části společnosti podílet se na výkonu moci. V meziválečné Evropě, kdy demokratické uspořádání procházelo krizí, byly tyto režimy výsledkem fašistických mobilizací.¹⁴³

Dále tu máme kategorii rasové a etnické „demokracie.“ Přestože je v názvu obsažené slovo demokracie, tyto režimy se řadí mezi autoritářské. Je to kvůli tomu, že tu máme společnost rozdělenou na dvě skupiny – jedna skupina, která je rasově definovaná, většinou menšinová část společnosti, jejíž moc a politická účast odpovídá standardům demokracie¹⁴⁴, ale na druhé straně tu máme většinovou část společnosti, která je vyloučena z účasti na ovlivňování hlavních rozhodnutí demokratického procesu.¹⁴⁵

Mezi defektní totality a pre-totalitní autoritářské režimy patří vlády, ve kterých jsou přítomny dva ze tří aspektů totality (velký stupeň mobilizace, ideologie, vyloučení pluralismu), popřípadě, pokud se tento režim k totalitě blíží.¹⁴⁶

Jako poslední kategorii máme posttotalitní autoritářské režimy, které Linz později vydělil samostatně. Jsou to režimy velmi podobné vládám z předcházející kategorie, s tím rozdílem, že čeho ještě v pre-totalitních režimech nebylo dosaženo, v posttotalitních režimech ještě zcela nevytizelo.¹⁴⁷

---

¹⁴³ Ibid., str. 177

¹⁴⁴ Jako demokratické označujeme tyto režimy, protože v té či oné chvíli nemusely používat výrazně represivní sílu, aby zabránily vyloučené skupině požadovat účast na politickém procesu. Zdroj: LINZ, J. J. 2000. str. 179

¹⁴⁵ LINZ, J. J. 2000. str. 176

¹⁴⁶ Ibid., str. 67

¹⁴⁷ Ibid., str. 67-68

4 Korejská republika za vlády prezidenta I Sŭng-mana

V předchozí kapitole jsem podrobně popsala jeden typ tradiční autority a osobního vládnutí, tedy sultanistické režimy, a dva typy autoritářské vlády, tedy vojensko-byrokratické autoritářské režimy a postkolonizační autoritářské režimy. V této kapitole se konkrétně podíváme na případ I Sŭng-manovy vlády v Korejské republice v letech 1948-1960 a na určité události, které formovaly korejskou politickou situaci první republiky.

4.1 *Prekoloniální, koloniální a postkoloniální situace na Korejském poloostrově*

Při zkoumání postkoloniálních režimů je důležité začít u událostí, které ke kolonizaci vedly a pokračovat dobou kolonizace. Japonsko mělo zájem o Korejský poloostrov nejen ze strategických důvodů, Korejský poloostrov totiž byla cesta, jak se Japonské císařství mohlo dostat na pevninu a dále expandovat do Číny a Mandžuska, ale také kvůli bohatým zemědělským zdrojům (rýže) a nerostnému bohatství.¹⁴⁸ Přípravy na kolonizaci byly dlouhé a pečlivě promyšlené.¹⁴⁹

4.1.1 Diskreditace čosönské královské rodiny

Přestože se král (od roku 1897 císař) Kodžong snažil všemožnými způsoby¹⁵⁰ podporovat nacionalistická hnutí, která chtěla, aby si Korea zachovala suverenitu, byl donucen abdikovat a na jeho místo nastoupil jako loutkový vládce jeho syn, císař Sundžong (隆熙帝, 1907-1910), který byl po anexi japonskou vládou ponížěn na krále. Sundžong byl v roce 1910 donucen vzdát se trůnu a království Čosön bylo anektováno Japonským císařstvím.¹⁵¹

Po tom, co se Korea stala japonskou kolonií, byla královská rodina izolována od jakéhokoliv druhu moci nebo vlivu. Část královské rodiny byla odvezena do Japonska a část byla izolovaná v paláci Čchangdök (昌德宮). Například I Ťn (李垠, posmrtně korunní princ Ťimin 懿愍皇太子, 1897-1970) byl poslán do Japonska, kde získal vzdělání a následně byl v roce 1920 oženěn s princeznou Masako Našimoto (方子女王, kor. I Pang-

¹⁴⁸ KIL, S. a MOON, C. et al. 2001. Str. 12-13

¹⁴⁹ ECKERT, C. J. et al. 2001. Str. 176

¹⁵⁰ Kodžongův veřejný nesouhlas s protektorátní smlouvou, 1907 delegace na konferenci v Haagu, vyhlášení císařství nebo podpora armád spravedlnosti. zdroj: ECKERT, C. J. et. al. 2001. str. 175-180

¹⁵¹ ECKERT, C. J. et. al. 2001. Str. 176

dža, 1901-1989). Princezna Tök-hje (李德惠, 1912-1989), nejmladší Kodžongova dcera, byla v roce 1926 poslána do Japonska na studia a v roce 1931 byla provdána za japonského hraběte So Takejukiho (宗武志, 1908-1985). Členům královské rodiny bylo několikrát umožněno navštívit svou vlast, ale vždy jen na omezenou dobu a pokaždé se museli vrátit do Japonska. Po osvobození jim byl zakázán návrat do Koreje.¹⁵²

4.1.2 Hnutí za nezávislost a I Süng-manovy exilové aktivity

Před i během japonské koloniální nadvlády začala vznikat hnutí, která se snažila bojovat za korejskou nezávislost.¹⁵³ Z domácích nacionalistických hnutí můžeme, vedle Klubu nezávislosti¹⁵⁴ (獨立協會, *Tongnip hjöphö*), zmínit také nově vzniklé armády spravedlnosti (義兵, *übjöng*), které zakládali korejští konfuciáni a aktivně se podílely na protijaponském odboji.¹⁵⁵ Také začaly vznikat organizace, které vzdělávaly obyčejné lidi, snažily se v nich probudit vědomí o politice a společnosti, a tím dosáhnout zachování nezávislosti. V roce 1904 vznikla první organizace takového typu, jmenovala se Společnost za záchranu Koreje.¹⁵⁶ Song Čin-u (宋鎮禹, 1890-1945) sehrál důležitou roli v povzbuzování náboženských skupin, aby se připojily k domácím hnutím.¹⁵⁷ Angažoval se v Hnutí za národní univerzitu a později se stal šéfem redaktorem deníku *Tong-a ilbo* (東亞日報, založeno 1920).¹⁵⁸ Kim Söng-su (金性洙, 1891-1955), podnikatel v textilním průmyslu, zakladatel a ředitel novin *Tong-a ilbo* stál u zrodu Hnutí za korejskou produkci.¹⁵⁹

Co se týče exilových hnutí, můžeme zmínit Společnost vzájemné pomoci (同濟社, *Tongdžesa*), založenou Sin Kju-sikem (申圭植, 1879-1922), která se snažila pomocí

---

¹⁵² VANVOLKENBURG, Matt. Korea Encounters: When Korea's exiled royal family returned home. In: *The Korea Times* [online].7.7.2021[cit. 2023-04-12]. Dostupné z: https://www.koreatimes.co.kr/www/nation/2021/07/113_311679.html.

¹⁵³ ECKERT, C. J. et. al. 2001. str. 168-9

¹⁵⁴ Založen So Čä-pchilem (徐載弼, 1864-1951) 2. července 1896

¹⁵⁵ ECKERT, C. J. et. al. 2001. str. 177

¹⁵⁶ Ibid., str. 178-9

¹⁵⁷ ECKERT, C. J. et. al. 2001. str. 200

¹⁵⁸ SETH, Michael J. *A Concise History of Modern Korea: From the Late Nineteenth Century to the Present*. Third Edition. London: Rowman & Littlefield, 2020. ISBN 9781538129043. str. 59 a 61

¹⁵⁹ ECKERT, C. J. et. al. str. 206, 208 a 211

kontaktů s čínskými nacionalisty o získání podpory pro domácí hnutí za nezávislost, Novou národní společnost (新民會, *Sinminhō*) založenou An Čchang-hoem (安昌浩, 1878-1938) nebo Stranu nové korejské mládeže (新韓青年黨, *Sinhančchöngnjöndang*), kterou založili Jö Un-hjöng (呂運亨, 1886-1947) a Čang Tök-su (張德秀, 1894-1947) v roce 1919 v Šanghaji a následně vyslali Kim Kju-sika (金奎植, 1981-1950, pozdější člen Prozatímní vlády v Šanghaji) jako svého zástupce na konferenci do Paříže, kde měl prosazovat korejskou nezávislost.¹⁶⁰

Co se týče I Süng-mana, můžeme zmínit jeho činnost v Klubu nezávislosti a jeho aktivity v zahraničí – založení Společnosti korejských druhů (大韓人同志會, *Tähanin tongdžihö*) v roce 1921¹⁶¹ a Národní rady Korejců (大韓人國民會, *Tähanin kungminhö*) na Havaji, která následně I Süng-mana vyslala na versailleskou mírovou konferenci, kde s delegací měl obhajovat nezávislost Koreje. A také aktivity Prozatímní vlády Korejské republiky v Šanghaji, jejíž prvním prezidentem se stal v roce 1919.¹⁶²

Eckert hodnotí činnost exilových hnutí následovně: „*Ačkoli tato činnost i mezinárodní lobování podstatně neovlivnily vnitřní situaci Koreje, měly hodnotu propagační, navíc vytvořily sice roztržštěnou a neorganizovanou, nicméně jistou síť korejských politických aktivistů v exilu.*“¹⁶³

Podle korejského politologa Ju Na-jönga byla I Süng-manova diplomacie v USA jedinou individuální diplomacií vedenou mezi tehdejšími vlivnými vůdci od osvobození do ustanovení vlád obou Korejí. Již dříve se I Süng-man osobně setkal s tehdeším prezidentem Franklinem D. Rooseveltem (ve funkci 1933-1945), na žádost krále Kodžonga poslal petici prezidentu Warrenu G. Hardingovi (ve funkci 1921-1923) za povolení účasti na Washingtonské konferenci (12. listopadu 1921-6. února 1922), japonskému císaři Taišóovi (大正天皇, *Taišó-tennoó*, ve funkci 1912-1926) poslal otevřený dopis doporučující okamžité zastavené agrese a garantující nezávislost Koreje, chtěl se účastnit Valného shromáždění OSN konaného 22. listopadu 1946. Podle Ju Na-jönga I Süng-man tvrdě pracoval na získání nezávislosti Koreje, a poté se věnoval budování samotné země. Jeho diplomacie kladla důraz na vznik samostatného a nezávislého státu. Také tvrdí, že

---

¹⁶⁰ Ibid., str. 198-199 a 203

¹⁶¹ KIM, S. J. 2001. str. 16

¹⁶² ECKERT, C. J. et. al. 2001. str.169, 198 a 203

¹⁶³ Ibid. str. 198

I Süng-man si prostřednictvím diplomatických návštěv v USA zajistil domácí podpůrnou základu a byl zvolen prezidentem.¹⁶⁴

4.1.3 Osvobození od japonské koloniální nadvlády

Po porážce Japonska ve druhé světové válce se Korea osvobodila, ale korejská inteligence nebyla jednotná v představě o postkoloniálním uspořádání státu. Na jedné straně stála pravice, kterou tvořili majetní a vzdělaní Korejci, kteří byli proti zásadním společenským změnám, a na straně druhé stála levice, kterou tvořili studenti, intelektuálové, rolníci i dělníci, kteří žádali pozemkovou reformu a potrestání kolaborantů. Nesmíme opomenout ani neurčitou, apolitickou masu, která stála uprostřed.¹⁶⁵

Na jihu se zformovala Vojenská správa armády Spojených států v Koreji¹⁶⁶ (USAMGIK),¹⁶⁷ která neuznala a zakázala Korejskou lidovou republiku (*Čosŏn inmin konghwaguk*), která se začala formovat po japonské kapitulaci. Korejský poloostrov se rozdělil na dvě okupační správy,¹⁶⁸ které měly zajistit přechodové období, než bude Korea připravena založit vlastní stát a složit vlastní vládu. Poté, co se otázka Korejského poloostrova řešila na Káhirské¹⁶⁹, Teheránské¹⁷⁰, Jaltské¹⁷¹, Postupimské¹⁷² a druhé

---

¹⁶⁴ JU, N. 2017. str. 138, 145-147, 154, 141, 161

¹⁶⁵ ECKERT, C. J. et. al. 2001. str. 236-237

¹⁶⁶ Americká vojenská správa se snažila obnovit část zdiskreditované koloniální správy, na místa v USAMGIK jmenovala Korejce, kteří kolabovali s Japonci, rozpouštěla lidové výbory a potlačovala nepokoje, provedla částečnou pozemkovou reformu. zdroj: ECKERT, C. J. et. al. 2001. str. 243-244

¹⁶⁷ ECKERT, C. J. et. al. 2001. str. 243

¹⁶⁸ Na severu se pod záštitou SSSR začala formovat Korejská lidově demokratická republika (*Čosŏn mindžudžuŭi inmin konghwaguk*) s Kim Il-söngem (金日成, generální tajemník Korejské strany práce 1948-1994, prezident KLDK 1972-1994) v čele a na jihu pod záštitou USA se zformovala Korejská republika v čele s I Süng-manem.

¹⁶⁹ Konala se 22.-26. listopadu 1943 a mimo jiné se jí zúčastnili americký prezident Roosevelt, britský premiér Winston Churchill (ve funkci premiéra 1940-1945 a 1951-1955) a generalissimus Čankajšek (蔣介石, ve funkci prezidenta Čínské republiky 1948-1949 a 1950-1975).

¹⁷⁰ Konala se od 28. listopadu do 1. prosince 1943 a zúčastnili se jí J. V. Stalin (ve funkci generálního tajemníka Komunistické strany Sovětského svazu 1922-1952), Churchill a Roosevelt.

¹⁷¹ Konala se 4.-11. února 1945 mezi hlavními představiteli SSSR (Stalin), USA (Roosevelt) a Velké Británie (Churchill).

¹⁷² Konala se od 17. července do 2. srpna a zúčastnili se jí Stalin, Churchill a Harry S. Truman (ve funkci prezidenta 1945-1953).

Moskevské¹⁷³ konferenci, později v roce 1947 bylo rozhodnuto o přesunu korejské otázky na půdu nově vzniklé OSN. Na Korejském poloostrově se začaly formovat dvě oddělené vlády.¹⁷⁴ Na jihu byl v říjnu roku 1945 I Süng-man představen korejské veřejnosti. Díky svým exilovým aktivitám si vysloužil pověst vlastence¹⁷⁵ a v roce 1948 byl následně Národním shromážděním zvolen prvním prezidentem Korejské republiky¹⁷⁶.¹⁷⁷ Korea vybudovala první republiku s relativně „moderními“ politickými institucemi. V tomto období byl také zaveden kapitalistický systém (který se později stal základním kamenem pro hospodářský růst v 60. a 70. letech minulého století).¹⁷⁸

4.2 *Ekonomika*

Politiku nelze chápat odděleně od ekonomiky. Ekonomická dynamika může ovlivnit vzorec politického vývoje. Modernizační teoretici předpokládají, že úroveň ekonomického rozvoje úzce koreluje s úrovní politického rozvoje. Čím vyšší je ekonomická úroveň, tím vyšší je úroveň politického vývoje a nižší úroveň sociální a politické nestability.¹⁷⁹

Ekonomický systém království Čosön byl pre-kapitalistický, jen se základním tržním systémem (*rudimentary market*), založeným na zemědělství, téměř bez jakékoliv moderní průmyslové struktury.¹⁸⁰ Během japonské okupace začala ve dvacátých letech japonská vláda více investovat do korejské ekonomiky, došlo k rozšíření průmyslové výroby (zvláště lehkého průmyslu – textilnictví), růst zaznamenalo i stavebnictví, kdy začala vláda se stavbou železnic a silnic, a to přispělo k tomu, že ve třicátých letech se

---

¹⁷³ Konala se 12.-17. srpna 1945 a zúčastnili se jí Stalin a Churchill.

¹⁷⁴ ECKERT, C. J. et. al. 2001. str. 244-245 a 247

¹⁷⁵ Ibid., str. 246

¹⁷⁶ OSN souhlasila se založením Prozatímní komise OSN pro Koreu (United Nation Temporary Commission on Korea), která měla dohlédnout na volby k vytvoření korejské vlády. Sever však zpochybnil rozhodnutí OSN a nepustil komisi na své území. Následně, i přes protesty jak severu, tak nacionalistů na jihu, bylo přistoupeno k volbám pouze na jihu a byla vyhlášena Korejská republika. Sever na to odpověděl vlastními volbami a následným vyhlášením KLDK. Zdroj: ECKERT, C. J. et. al. 2001. str. 247

¹⁷⁷ ECKERT, C. J. et. al. 2001 str. 247

¹⁷⁸ KIL, S. a MOON, Ch. et al. 2001. str. 34

¹⁷⁹ Ibid., str. 13

¹⁸⁰ CROISSANT, Aurel. Electoral Politics in South Korea. In: *Electoral Politics in Southeast & East Asia* [online]. Singapore: Friedrich Ebert Stiftung, 2002, s. 233-276 [cit. 2022-03-20]. ISBN 981-04-6020-1. Dostupné online z: <http://library.fes.de/pdf-files/iez/01361008.pdf> str. 234

v dosud zemědělsky orientované Koreji zvýšil podíl průmyslového a zpracovatelského sektoru. Rozvoj později zažily i chemický, strojní, hutní a těžební průmysl. Tím byla vyhloubena cesta pro pozdější industrializaci na severu Korejského poloostrova. Každopádně ale Korejci na trhu neměli šanci oproti japonským podnikatelům, hierarchicky korejští pracovníci stáli na nejnižším místě, zastávali nižší úřednické posty.¹⁸¹ Během koloniální éry byla hospodářská politika realizována výhradně ve prospěch Japonska, nikoli Koreje.¹⁸²

Po osvobození byly ekonomické podmínky pro jih velkým problémem. Z Číny, Mandžuska, Japonska, a i ze severu Koreje přišlo během jednoho roku (od srpna 1945 do srpna 1946) na jih milion a půl uprchlíků, vážný problém představovala inflace, průmysl byl nečinný a většina populace nezaměstnaná.¹⁸³ Doba po osvobození a následně po korejské válce se dají charakterizovat jako období politicko-sociálního chaosu a ekonomického rozvratu.¹⁸⁴

Hospodářský růst do 60. let podporovala strategie industrializace, která kladla důraz na rekonstrukci válkou zničených průmyslových závodů a poté strategie exportu.¹⁸⁵

Korejská válka, která měla ukončit chaos na poloostrově pouze prodloužila ekonomickou nestabilitu, tím že zničila velké množství průmyslových zařízení.¹⁸⁶ Během padesátých let dvacátého století byla Korejská republika jednou z nejchudších zemí světa, její příjem na osobu byl nižší než 100 amerických dolarů. Ekonomika byla primárně zaměřená na zemědělství a import byl z většiny financován americkou pomocí. Tuto ekonomickou zaostalost mělo na svědomí několik faktorů. Zaprvé, slabé zdroje a rozšiřující se populace významně omezily potencionál pro ekonomický rozvoj. Japonské koloniální vykořisťování narušilo strukturální základy korejské ekonomiky. Korejská válka zdevastovala národní hospodářství, protože byla zničena velká část infrastruktury a průmyslových zařízení. Nekompetentní politické vedení, korupce, společenský a politický chaos v padesátých letech zpozdily poválečnou rekonstrukci a hospodářský

---

¹⁸¹ ECKERT, C. J. et. al. 2001. str.223, 225

¹⁸² CHA, Dong-se, KIM, Kwang Suk a PERKINS, Dwight H, ed. *The Korean Economy 1945-1995: Performance and Vision for the 21st Century*. Seoul: Korean Development Institute, 1997. ISBN 89-8063-032-8. str. 5

¹⁸³ SETH, M. J. 2020. str. 103

¹⁸⁴ CHA, D. a KIM, K. 1997. str. 4

¹⁸⁵ Ibid.

¹⁸⁶ Ibid., str. 3

rozvoj.¹⁸⁷ Po korejské válce bylo tempo hospodářského růstu, i přes velkou pomoc ze zahraničí, relativně malé, ale od tohoto období jihokorejská ekonomika, mimo dvou let (1956 a 1980), dosáhla trvalého ekonomického růstu. Nejdříve se poválečná rekonstrukce primárně soustředila na průmyslové závody a infrastrukturu, poté na jiné válečné škody a od roku 1957 na stabilizaci ekonomiky. Avšak bez masivní zahraniční pomoci by tato přestavba nebyla možná.¹⁸⁸

Rozdělení Koreje přineslo nedostatek elektrické energie, protože 92 % celkové kapacity výroby elektřiny se nacházelo na severu. Jih Koreje byl zaměřen na zemědělství, lesnictví a rybolov, ve výrobním sektoru jih produkoval větší podíl lehkého průmyslu. Průmyslová produkce se začala zotavovat od roku 1947 a do následujícího roku byla o 40 % vyšší než úroveň v roce 1946. Průměrný index produkce hlavních komodit tak neustále rostl, až do vypuknutí korejské války, kdy došlo opět k prudkému snížení produkce, v roce 1951 byl index na úrovni roku 1946, ale od roku 1952 se výroba opět začala zotavovat a růst a v roce 1953 byl index mírně vyšší než v roce 1949. V období mezi lety 1953-1960 vykazoval rychlý růst především lehký průmysl, potravinářský a textilní.¹⁸⁹

4.3 První republika

4.3.1 Frakční napětí, opozice a stranický systém

Vůdci hnutí měli za vzor národního státu západní země. Vyvozovali z toho, že silný stát musí být založen na demokratických institucích, silné střední třídě, rozvinuté kapitalistické ekonomice a rozsáhlejší vzdělanosti.¹⁹⁰ V Prozatímní vládě však začalo docházet k frakčním sporům. Nejdříve začaly spory mezi korejskými nacionalisty a demokraty, protože každá skupina si představovala vedení nezávislé Koreje jinak. Později se od umírněných nacionalistů začali, kvůli ideologickým sporům vyvolaným revolučními myšlenkami, vydělovat radikálnější levicově smýšlející Korejci.¹⁹¹

Po roce 1931 byl jakýkoliv domácí odpor proti japonské správě nelegální. Prozatímní vláda byla od roku 1925 nečinná, druhá světová válka však podnítila zvýšení aktivity u exilových skupin. Přesto zůstalo korejské hnutí za nezávislost roztržité. Do

---

¹⁸⁷ KIL, S. a MOON, Ch. et al. 2001 str. 14

¹⁸⁸ CHA, D. a KIM, K. 1997. str. 3 a 12

¹⁸⁹ Ibid., str. 8, 10 a 13

¹⁹⁰ ECKERT, C. J. et. a. 2001. str. 209

¹⁹¹ Ibid., str. 210, 216

osvobození Korejského poloostrova po druhé světové válce existovalo několik vůdců, kteří řídili malé skupiny, korejští komunisté, kteří spolupracovali s čínskými komunisty, korejští nacionalisté, kteří upevnili své svazky s čínskými nacionalisty, I Sŭng-man, který se v zahraničí snažil prosadit jako vůdce exilové vlády a partyzáni, kteří se skrývali na území SSSR.¹⁹²

Po osvobození se na jihokorejské politické scéně objevili komunisté pod vedením Pak Hŏn-jŏnga (朴憲永, 1900-1955), kteří doufali ve spolupráci s konzervativci v KDS, umírněnější levicově smýšlející jako Jŏ Un-hjŏng, umírněnější konzervativci jako Kim Kju-sik, radikální pravicově smýšlející Kim Ku (金九, 1876-1949) a I Sŭng-man.¹⁹³ Některé představitele I Sŭng-manovy opozice jsem již představila v podkapitole hnutí za nezávislost (Kim Kju-sik, Jŏ Un-hjŏng, Song Čin-u a Kim Sŏng-su), k nim můžeme ještě zařadit, kromě výše zmíněných, Čo Pong-ama (曹奉岩, 1898-1959) a Sin Ik-hŭiho (申翼熙, 1892-1956).

Kim Ku byl součástí nacionalistického hnutí, členem a prezidentem Prozatímní vlády, založil Národní stranu, v roce 1948 nesouhlasil s konáním voleb pod záštitou OSN, protože nechtěl, aby se Korejský poloostrov rozdělil, byl to I Sŭng-manův největší pravicový rival. Radikální pravičák. Byl zavražděn v roce 1949.¹⁹⁴

Kim Kju-sik byl pravicově umírněný politik, podle generála Hodge byl lepším kandidátem na spojence než I Sŭng-man, který byl na něj moc radikální. Stejně jako Kim Ku byl proti volbám v roce 1948. Zemřel během korejské války.¹⁹⁵

Kim Sŏng-su byl leaderem umírněnějších nacionalistů, pocházel z bohaté rodiny, získal vzdělání v Japonsku, kombinací inteligence a dobrým smyslem pro podnikání se z něj stal jeden z nejbohatších korejských podnikatelů. Spolu se svým bratrem se angažoval v intelektuálních, kulturních a politických záležitostech. Majitelé půdy a podnikatelé, většina z nich napojená na Kim Sŏng-sua a Song Čin-ua založili Korejskou demokratickou stranu.¹⁹⁶ Kim Sŏng-su zemřel nemocný v roce 1955 a Song Čin-u byl zavražděn v roce 1945.¹⁹⁷

---

¹⁹² Ibid., str. 234-235

¹⁹³ SETH, M. J. 2020. str. 101

¹⁹⁴ ECKERT, C. J. et. al. 2001. str. 234, 296, 247 a 254

¹⁹⁵ Ibid., str. 246-247 a 254

¹⁹⁶ SETH, M. J. 2020. str. 66 a 100

¹⁹⁷ ECKERT, C. J. et. al. 2001 str. 254

Extrémně levicově smýšlející Pak Hön-jöng vedl jihokorejské komunisty, v roce 1946 utekl na do Severní Koreje,¹⁹⁸ kde byl spolu s jinými komunisty z jihu obviněn za to, že neprovedli velké partyzánské povstání, nejvyšší představitelé komunistů z jihu byli odsouzeni a většina z nich byla popravena. Sám Pak byl zatčen a odsouzen za vlastizradu v srpnu 1953, zabit byl o dva roky později.¹⁹⁹

Jö Un-hjöng byl levicově umírněný politik.²⁰⁰ Ke konci koloniálního období byl japonskou koloniální vládou osloven, potom co je Song Čin-u odmítl, aby se postaral o pořádek a předešel anti-japonskému násilí. Jö souhlasil, ale stanovil si podmínky, chtěl, aby Japonci propustili všechny politické vězně, aby nezasazovali do aktivit týkající se příprav na nezávislost a zajistili dodávky jídla. Jö byl vzdělaný, levicově smýšlející charismatický řečník, který byl proti násilné revoluci. Založil Komisi pro přípravu korejského státu (朝鮮建國準備委員會, *Čosön könguk čunbi üwönhö*). Po osvobození začali po celém poloostrově vznikat lidové výbory (人民委員會, *inmin üwönhö*), které následně vyhlásili KLR v čele s I Süng-manem, Jö Un-hjöng a Kim Söng-su v ní také zaujímali prominentní postavení. Spolu s Kim Kju-sikem založili Koaliční komisi levice a pravice (左右合作運動, *Čwau hapdžak undong*). Jö byl zavražděn 19. července 1947.²⁰¹

Čo Pong-am, I Süng-manův soupeř ve volbách v letech 1952 a 1956,²⁰² socialista a hlavní strůjce pozemkové reformy, byl zatčen, obviněn z vlastizrady a popraven v roce 1959.²⁰³ Odstranění Čo Pong-ama, který ve volbách porazil I Süng-mana ve dvaceti pěti volebních okrscích ze sto dvaceti pěti, je příkladem pravicové kampaně za vyhlazení I Süng-manových ideologických nepřátel.²⁰⁴ Kandidát na prezidenta v roce 1956 Sin Ik-hüi zemřel na infarkt několik týdnů před volbami.²⁰⁵

Po osvobození čelila Korea nepříznivým podmínkám pro vytvoření stabilní demokracie²⁰⁶ a stejně jako jiné nově nezávislé země postrádala v době osvobození

---

¹⁹⁸ Ibid., str. 246 a 254

¹⁹⁹ SETH, M. J. 2020. str. 117

²⁰⁰ ECKERT, C. J. et. al. 2001. str. 246

²⁰¹ SETH, M. J. 2020. str. 96-97, 101 a 104

²⁰² CROISSANT, A. 2002. str. 264

²⁰³ SETH, M. J. 2020. str. 167

²⁰⁴ KIL, S. a MOON, Ch. et. al. 2001. str. 42

²⁰⁵ SETH, M. J. 2020. str. 167

²⁰⁶ CROISSANT, A. 2002. str. 234

institucionalizovaný právní aparát nebo regulaci týkající se organizace politických stran.²⁰⁷ Rozdělení nacionalistického hnutí po osvobození od japonské nadvlády posílilo vznik extrémně pluralitního stranického systému, který se v roce 1947 skládal z více než 340²⁰⁸ oficiálně registrovaných politických stran.²⁰⁹ K založení politické strany stačila jakákoliv skupina tří lidí, jednoduchá zpráva a registrace na úřadě, není proto divu, že počet stran rostl.²¹⁰ Většinu těchto politických stran Croissant označuje jako proto-strany (*proto-parties*), které byly založeny jednotlivými politiky jako nástroje pro místní nebo individuální zájmy. Skutečný národní stranický systém však neexistoval. Rozdělení Korejského poloostrova a korejská válka zasáhly do rozvoje ideologicky a programově pluralitního stranického systému. Vzhledem k ideologické hegemonii antikomunismu, byly dokonce i středové strany nebo umírněnější socialistické strany podezřívány z podpory komunistického severu.²¹¹

Ke slabosti stranického systému přispívala také slabost samotné legislativy. Politické strany nebyly schopny ovlivňovat politiku, a tak moc přecházela k exekutivě. Místo, aby se voliči spojovali prostřednictvím zájmů stran a poté vybírali exekutivu, slabé strany bez vlivu podporovaly moc exekutivy. Strany vytvořené kolem jednotlivce se rozpadly po neúspěchu hlavního politika. Přes očekávání, že politické strany budou seskupovat zájmy lidu, korejské strany sloužily jako nástroje politiků prosazujících jejich individuální zájmy. To mělo za výsledek převážné zpolitizování stran, místo aby byly institucionalizované. Strany neodrážely ideologické rozdíly ani ekonomické zájmy, neovlivňovaly formování politiky ani neomezovaly výkonnou moc. Strany nebyly výtvorem voličů s podobnými cíli, ale politiků, kteří si chtěli udržet svou moc. Podle průzkumu *Tong-a ilbo* bylo 49,1 % Korejců bez stranické příslušnosti. Strany poskytovaly prostředky, jimiž mohl stát získat finance z kapitálové třídy výměnou za upřednostňování hospodářské politiky.²¹²

---

²⁰⁷ KIL, S. a MOON, Ch. et al. 2001. str. 40

²⁰⁸ Jiný zdroj uvádí přesnější číslo 422 oficiálně registrovaných politických stran. Zdroj: KIL, S. a MOON, Ch. et al. 2001. str. 40

²⁰⁹ CROISSANT, A. 2002. str. 234

²¹⁰ KIL, S. a MOON, Ch. et al. 2001. str. 40

²¹¹ CROISSANT, A. 2002. str. 234

²¹² KIL, S. a MOON, Ch. et al. 2001. str. 86-89

4.3.2 Volební systém, volby prezidentské a do Národního shromáždění

Během I Süng-manovy prezidentské vlády se konaly tři přímé prezidentské volby (nezapočítávám do nich první nepřímé volby v roce 1948, protože již byly zmíněné výše). Jedná se o volby v letech 1952, 1956 a 1960. První z nich se konaly 5. srpna 1952 a I Süng-man v nich vyhrál s 74,6 % (5 238 769) hlasů, na druhém místě se umístil opoziční politik Čo Pong-am s 11,4 % (797 504) hlasů. Další volby se konaly 15. května 1956, v těchto volbách vyhrál I Süng-man s 70,0 % (5 046 437) hlasů, na druhém místě se opět umístil Čo Pong-am s 30,0 % (2 163 808) hlasů. A poslední volby, ve kterých vyhrál I Süng-man se 100 % (9 633 376) hlasů se konaly 15. března 1960, tyto volby ale byly označeny za neplatné. Všechny tyto volby probíhaly přímou formou hlasování (na rozdíl od voleb roce 1948, ve kterých prezidenta volilo Národní shromáždění).²¹³

Kromě prezidentských voleb se konaly i volby do Národního shromáždění. Během období první republiky se konaly celkem čtyři. První se konaly 31. května 1948, druhé 19. června 1950, třetí 8. června 1954 a poslední 7. června 1958. Ve volbách v roce 1948 se strany²¹⁴ dělily celkem o dvě stě míst, nejvíce jich získali nezávislí – osmdesát pět míst, Národní asociace pro rychlou realizaci korejské nezávislosti (大韓獨立促成國民會, *Tähan tongnip čchoksöng kungminhö*) – padesát pět míst, Demokratická strana Koreje – dvacet devět míst, Velká strana mládeže (大同青年團, *Tädong čchöngnjöndan*) – dvanáct míst, Národní strana mládeže (朝鮮民族青年團, *Čosön mindžok čchöngnjöndan*) – šest míst, Korejská pracovní federace (大韓獨立促成全國勞動總同盟, *Tähan tongnip čchoksöng čönguk nodongčchong tongmeng*) – jedno místo, Federace farmářů (大韓獨立促成農民總聯盟, *Tähan tongnip čchoksöng nongmin čchongjönmeng*) – dvě místa, Konzervativní demokratická strana – jedno místo, Korejský sbor mládeže (大韓青年團, *Tähan čchöngnjöndan*) – jedno místo, ostatní – osm míst.

Ve druhých volbách v roce 1950 bylo celkem dvě stě deset míst, z nich opět nejvyšší počet připadl nezávislým – sto dvacet šest míst, dále se umístila Korejská národní strana (大韓國民黨, *Tähan kungmindang*) – dvacet čtyři míst, Demokratická nacionální strana (民主國民黨, *Mindžu kungmindang*) – dvacet čtyři míst, Národní asociace (大韓獨立促成國民會, *Tähan tongnip čchoksöng kungminhö*) – čtrnáct míst, Korejský sbor

²¹³ CROISSANT, A. 2002. str. 237, 238,

²¹⁴ Názvy korejských politických stran používám z překladu Aurela Croissanta.

mládeže – deset míst, Korejská pracovní federace – tři místa, Socialistická strana (社會黨, *Sahödang*) – dvě místa, Klub jednoho lidu (一民俱樂部, *Ilmin kuragbu*) – tři místa, Národní federace nezávislosti (民族自主聯盟, *Mindžok čadžu jönmeng*) - jedno místo, ostatní – tři místa.

Ve třetích volbách v roce 1954 bylo celkem dvě stě tři míst, z nichž nevyšší počet míst získala I Süng-manova Liberální strana – sto čtrnáct míst, nezávislí – šedesát osm míst, Korejská národní strana – tři místa, Demokratická národní strana – patnáct míst a Národní asociace – tři místa.

V posledních volbách konaných za I Süng-mana v roce 1958 se rozdělovalo dvě stě třicet tři míst, nejvíce jich opět získala LS – sto dvacet šest míst, sjednocená Demokratická strana – sedmdesát devět míst, nezávislí – dvacet sedm míst a Strana sjednocení (統一黨, *Tchongildang*) – jedno místo.

Prezidentská volební historie Korejské republiky je velice rozmanitá, můžeme se zde setkat s přímými (1952-1960 a 1963-1971) i nepřímými volbami (1948 Národní Shromáždění, 1960 dvoukomorový parlament na společném zasedání, 1972-1981 volební kolegium). Tyto časté změny volebního systému jsou z velké části přisuzovány politickým zájmům úřadujícího prezidenta, který měnil taktiku pro každé volby v závislosti na domácím politickém tlaku a klesající podpoře voličů (tato strategie nutí podle Croissanta prezidenty k porušování vlastních pravidel, a stává se tak začátkem konce jejich autoritářských vlád). Až do roku 1987 byl volební systém využíván vládnoucími elitami jako nástroj ke stabilizaci své moci, nikoli jako prostředek k realizaci demokratických principů zakotvených ve volebním procesu. I když většinu času nebyly volby svobodné nebo spravedlivé, byly politicky relevantní. Hlasy voličů daly legitimitu vládnoucí koalici v čele s prezidentem. Pro lid Korejské republiky a pro mezinárodní společenství byly volby druhem demokratického přikrášlení, pokoušející se dokázat, že Korea byla součástí „svobodného,“ tedy západního světa.²¹⁵ Volby konané v padesátých letech, jak ty prezidentské, tak ty do Národního shromáždění, byly poznamenány rozsáhlým kupčením s hlasy, zneužíváním volebních pravidel a podvody. Přestože opoziční strany zůstaly legální a mohly se účastnit politické soutěže, za takových polo-konkurenčních podmínek se jim nepodařilo získat významnější volební podporu. Za těchto podmínek reálně nehrozilo, že by ve volbách zvítězila opozice. Volby a volební systém nebyly prostředky politické

---

²¹⁵ CROISSANT, A. 2002. str. 237-239, 263

soutěže, ale nástroje k zajištění moci režimu.²¹⁶ Po volbách v roce 1954²¹⁷ bylo Národní shromáždění plně pod kontrolou I Süng-manových přívrženců. V důsledku ekonomického neúspěchu své vlády se I Süng-man připravil o domácí i zahraniční podporu, a tak se při volbách v březnu 1960 uchýlil k nezákonným praktikám, aby byl znovuzvolen.²¹⁸

Proces voleb v roce 1960 popisuje ve svém článku Keyes Beech, který píše, že lidé museli ukazovat své volební lístky vedoucím buňky, ve které hlasovali. Vše probíhalo pod dohledem policie a antikomunistických mládežnických jednotek²¹⁹. V případě potřeby měli v zásobě schované náhradní hlasovací lístky. Armádní velitelé volili v zastoupení celých pluků.

Po odhalení tohoto volebního podvodu začali protestovat obyvatelé města Masan, které už ve volbách v roce 1954 volilo proti I Süng-manovi, následně se k Masanu přidala další jihokorejská města. Tvrdý policejní zákrok vyvolat rozsáhlé demonstrace studentů, ke kterým se následně přidali i obyvatelé měst. Tyto demonstrace byly násilně potlačeny a I Süng-man vyhlásil stanné právo. Po týdnu lidé znovu začali protestovat, policie si nedokázala sjednat pořádek, a tak na její místo nastoupila armáda. Nakonec skončil I Süng-man bez podpory Spojených států i jihokorejské armády a 26. dubna 1960 odešel do exilu na Havaj.²²⁰

4.3.3 Uchopení osobní moci a loajalita

V nově vzniklém státě s prezidentskou formou působil I Süng-man jako hlava státu i vlády, společně s místopředsedou po svém boku.²²¹ Peter Beck tvrdí, že „I Süng-man byl prvním z dlouhé řady vůdců, který věděl, co je demokracie, ale nebyl schopen jí

---

²¹⁶ Ibid., str. 239

²¹⁷ Croissant ve svém článku píše parlamentní volby v roce 1952, ale já si myslím, že je to chyba a myslel volby v roce 1954, kdy se poprvé k většině křesel v Národní shromáždění dostala I Süng-manova Liberální strana.

²¹⁸ CROISSANT, A. 2002. str. 235

²¹⁹ Jednotky studentů ochraňující stát (學徒護國團, *Hakto hoguktan*) byly polovojenské mládežnické skupiny po vzoru Hitlerjugend založené v roce 1949 An Ho-sangem (安浩相, 1902-1999, ministr školství 1948-1950), které vychovávaly mládež zcela oddanou *ilminismu*. Zdroj: KUBÍK, Lukáš. Etnický nacionalismus v jižní Koreji. In: LÖWENSTEINOVÁ, Miriam a POPA, Markéta, ed. et. al. *Made in Korea II*. Praha: Nová vlna, 2019, s. 299-301. ISBN 978-80-85845-94-5.

²²⁰ BEECH, Keyes. The Downfall of Syngman Rhee. In: *Saturday Evening Post* [online]. 1960, **233**(2), s. 29, 101, 104, 106. ISSN 0048-9239. str. 104 a 106

²²¹ KIL, S. a MOON, Ch. et. al. 2001. str. 80

praktikovat.“²²² Jihokorejské politice dominoval strach z komunistické hrozby, touha sjednotit poloostrov (i za cenu použití násilí) a spor propojený s napětím, které zůstávalo nad otázkou nedořešené kolaborace za japonské nadvlády. Politická ideologie byla protijaponská a antikomunistická. Během I Süng-manovy vlády přineslo porušování zásad demokracie krizi jeho legitimitě. Otázkou zůstává, proč I Süng-man ve svých projevech používal často slovo *demokracie*, když v jeho vládě principy demokracie chyběly.²²³ Místo, aby byla Korejská republika příkladnou demokracií, stal se z ní příklad diktatury jedné strany. Antikomunismus dominoval veškerému politickému myšlení. Školy byly pod neustálým dohledem, hrozilo zde udávání, jak ze strany učitelů, tak ze strany studentů. Jakákoliv kritika osoby I Süng-mana nebo vyjádření se proti režimu mohlo být potrestáno vězením, posláním na vojnu nebo vyloučením ze školy.²²⁴

Aby si I Süng-man udržel moc, spoléhal se na byrokracii, policii a armádu, kterým dominovali lidé, kteří během japonské nadvlády sloužili Japoncům, teď sloužili I Süng-manovi, protože je chránil před trestem, který pro ně požadovalo Národní shromáždění.²²⁵ Od začátku se I musel potýkat s chybějící legitimitou, protože posty ve vládě nezískali vůdci hnutí za nezávislost. Nebylo to proto, že by I Süng-man chtěl nějak zvýhodnit kolaboranty, ale protože měli více zkušeností v úřadech než vůdci hnutí.²²⁶ Po vypuknutí korejské války v červnu 1950 I postupně upevnil svou moc. Uchýlil se k policii a s její pomocí tlačil na Národní shromáždění, aby přijalo změny ústav podle jeho politických přání.²²⁷ I Süng-man používal vojenskou policii jako svůj politický aparát a armádu používal ve svůj prospěch v každých volbách. Ačkoli USA chtěly podpořit korejskou armádu jako politicky neutrální profesionální armádu, korejští vojenští vůdci museli spolupracovat s vládnoucí silou.²²⁸

Dominance exekutivy byla nastavena hned od založení republiky. Díky tomu byli korejští političtí vůdci schopni přivlastňovat si neustále více moci. Korejská exekutiva

---

²²² BECK, Peter. Have the aspirations of 4.19 been fulfilled?. In: *The Dong-A Ilbo* [online]. 19.4.2001[citováno 2023-05-12]. Dostupné z: <https://www.donga.com/en/Search/article/all/20010419/206714/1>.

²²³ KIL, S. a MOON, Ch. et. al. 2001. str. 109

²²⁴ BEECH, K. 1960. str. 101

²²⁵ SETH, M. J. 2020. str. 106-107

²²⁶ KIL, S. a MOON, Ch. et. al. 2001. str. 116

²²⁷ CROISSANT, A. 2002. str. 235

²²⁸ KIL, S. a MOON, Ch. et. al. 2001. str. 164-165

využívala politické strany k posílení politické kontroly a organizaci společnosti shora. Majetek zanechaný Japonci a pomoc od Spojených států v 50. letech, která činila 70 % vládních výdajů, byly kontrolovány vládou, což dávalo exekutivě velký vliv na ekonomický život v Koreji. Kontrola státu nad finančním sektorem měla enormní následky na organizaci a řízení podnikání v Koreji.²²⁹ Pozemková reforma, která oslabil oligarchické statkáře, a otřes společnosti způsobený kolonizací a poté korejskou válkou, oslabil sociální struktury a umožnily I Süng-manovi centralizaci moci a schopnost organizovat společnost shora s pomocí užší základny podpory.²³⁰ V korejské politice je moc nezbytnou, ale nedostatečnou podmínkou vládnutí. Bez dobrého jména nebo legitimacy se nikdo podle politologa Woon-Tai Kima nemůže stát dobrým vládcem.²³¹

Korejská republika se ještě před svým založením potýkala s nestabilitou. Velké proti volební protesty²³² na Čedžu v roce 1948 přerostly v násilný konflikt. Po založení KR se někteří vojáci nově vzniklé armády vzbouřili a přidali se k povstalcům. A když boje neustávaly, Národní shromáždění 20. listopadu schválilo Zákon o národní bezpečnosti, který dával policii moc zatknout osoby ohrožující národní bezpečnost.²³³ Někteří tento zákon považují za proti ústavní, druhá hlava korejské ústavy z roku 1948 sice zajišťuje práva a svobody občanům, ale s doložkou, která ospravedlňuje jejich porušení, v případě, že se jedná v souladu se zákonem.²³⁴ Zákon o národní bezpečnosti²³⁵ přímo nedefinoval nepokoje, a tak mohl sloužit v boji proti jakémukoliv odporu.²³⁶ Mezi zářím 1948 a dubnem 1949 bylo zatčeno přes osmdesát devět tisíc lidí na základě obvinění z narušování národní bezpečnosti.²³⁷ Když se po volbách v roce 1950 skládalo nové Národní shromáždění, pouze 57 členů bylo podporovateli I Süng-mana, zatímco ze 126

---

²²⁹ KIL, S. a MOON, Ch. et. al. 2001. str. 90

²³⁰ Ibid., str. 80-84

²³¹ Ibid., str.29

²³² Toto povstání začalo ještě před založením Korejské republiky a dále eskalovalo až do poloviny roku 1949. zdroj: SETH, M. J. 2020. str. 107-108

²³³ Kukkaboanpöp [Zákon o národní bezpečnosti]. In: *Kukkabömnjödžöngbosentchö [Národní právní informační centrum]*. [online databáze]. 1948. [cit. 16.10.2022]. Dostupné z: [https://www.law.go.kr/%EB%B2%95%EB%A0%B9%EA%B5%AD%EA%B0%80%EB%B3%B4%EC%95%88%EB%B2%95/\(00010,19481201\)](https://www.law.go.kr/%EB%B2%95%EB%A0%B9%EA%B5%AD%EA%B0%80%EB%B3%B4%EC%95%88%EB%B2%95/(00010,19481201)).

²³⁴ Tähanmingukhönpöp [Ústava Korejské Republiky]. 1948. čl. 9, 10, 13 a 18

²³⁵ Překlad Zákonu o národní bezpečnosti viz. Příloha 5

²³⁶ SETH, M. J. 2020. str. 107-108

²³⁷ KIL, S. a MOON, Ch. et. al. 2001. str 80-82

nezávislých členů jich bylo velké množství proti němu.²³⁸ Když v roce 1952 čelil I Süng-man skoro jistému nezvolení Národním shromážděním, začal prosazovat snadněji manipulovatelné přímé volby. I Süng-man vyhlásil stanné právo²³⁹ a změnu ústavy si vynutil pod pohrůžkou, že zatkne celé Národní shromáždění za komunistické spiknutí, následně byl návrh zákona o změně voleb přijat v poměru hlasů 143:19.²⁴⁰

Přestože I Süng-man používal nátlak a manipulaci, potřeboval politickou stranu, která by shromažďovala a přesouvala finanční prostředky do a z různých zdrojů, a aby kandidovala ve volbách. K tomu mu posloužila vlastní Liberální strana. Podle Eckerta tvořili základnu LS oportunisté, kteří toužili po moci, a tak byli loajální prezidentovi.²⁴¹ Tím, že LS udělovala zvláštní privilegia určitým podnikům, vytvářela tak úplatky, které mohly být použity pro volební účely.²⁴² Byla nástrojem pro zajišťování politických a ekonomických výhod. Ekonomická pomoc, kterou Spojené státy posílaly do Koreje měla posloužit k obnově státu po korejské válce, ale část financí putovala do rukou I Süng-mana a úřadujícím politikům. Což vyvolalo opovržení a nedůvěru národů, které Korejské republice pomáhaly. Korupce se týkala od členů vlády, až po policii.²⁴³

V roce 1956 začínal I Süng-manův zkorumpovaný režim ztrácet. Několik skupin, které byly proti I Süng-manovi, se spojilo a vytvořilo sjednocenou Demokratickou stranu, která byla více efektivní než předešlá roztržitá opozice. Jako důkaz měnící se politické situace můžeme uvést výsledky voleb z roku 1956, kdy I Süng-man získal méně hlasů než v předchozích letech.²⁴⁴

4.4 I Süng-man ve vztahu k médiím

Podle Jermolajevy byla pro I Süng-mana důležitá jeho osobní image a propagace prováděné politiky a k tomu mu jako nejdůležitější nástroj sloužila média. Přestože se

---

²³⁸ SETH, M. J. 2020. str. 108

²³⁹ Kjeömböpsihengnjöng [Vyhláška o prosazování stanného práva]. In: *Kukkabömnjödžöngbosentchö* [Národní právní informační centrum]. [online databáze]. 1952. [cit. 20.10.2022]. Dostupné online z: [https://www.law.go.kr/%EB%B2%95%EB%A0%B9/%EA%B3%84%EC%97%84%EB%B2%95%EC%8B%9C%ED%96%89%EB%A0%B9/\(00598,19520128\)](https://www.law.go.kr/%EB%B2%95%EB%A0%B9/%EA%B3%84%EC%97%84%EB%B2%95%EC%8B%9C%ED%96%89%EB%A0%B9/(00598,19520128)).

²⁴⁰ KIL, S. a MOON, Ch. et. al. 2001. str. 80-84

²⁴¹ ECKERT, C. J. et. al. 2001. str. 253

²⁴² KIL, S. a MOON, Ch. et. al. 2001. str. 80-84

²⁴³ BEECH, K. 1960. str. 101

²⁴⁴ SETH, M. J. 2020. str. 166-167

v ústavě z roku 1948 psalo o svobodě tisku a projevu²⁴⁵, byl tisk pod přísnou cenzurou. Ještě předtím, než se I Süng-man stal prezidentem, vystupoval v převážně amerických médiích, kde se snažil rozšiřovat povědomí o korejských problémech a o nutnosti vymýcení komunismu. K preferování zahraničních médií se vrátil znovu po skončení korejské války. Americkým médiím se I zamlouval, protože velmi dobře operoval s příklady z americké historie, kvůli svému postoji vůči komunismu a prokazování svého umění skvělého řečníka. I Süng-man potřeboval udržet demokratický vzhled své politiky a k tomu mu sloužila média, která měla deklaroval svobodu slova, zatímco byla využívána pro ovlivňování veřejného názoru.²⁴⁶

Jermolajeva rozděluje I Süng-manův postoj k médiím do dvou období – před korejskou válkou a po korejské válce. Před vypuknutím korejské války byly na jihu silné levicové tendence, které se I snažil omezovat, k tomu mu pomohl Zákon o národní bezpečnosti. Činnost řady novin byla ukončena. Období po korejské válce se vyznačovalo formováním antikomunistických názorů. Přes začáteční podporu se USA od druhé poloviny 50. let snažily spíše o mírové soužití s komunisty. Jak klesal všeobecný strach z komunistické hrozby, začal I Süng-man ztrácet základ své ideologie a legitimacy. Pod tlakem USA se po válce mění I Süng-manova rétorika, z výzev k válce přechází k ochraně míru na poloostrově²⁴⁷, přesto se nevzdává svého velmi tvrdého postoje vůči komunismu.²⁴⁸

Na otázky k cenzuře I Süng-man odpověděl, že „svoboda tisku je důležitá, ale není důležitější než svoboda státu.“ Později cenzura nechránila informační pole před komunistickým vlivem, jak to mělo být, ale stala se nástrojem ospravedlnění útoků na opozici. V důsledku toho byla většina oficiálních publikací pouze propagandou, která vycházela z ideologických názorů I Süng-mana.²⁴⁹

V 50. letech začaly spory mezi intelektuály ohledně státní správy a mocenské struktury. Hlavní konfrontace probíhala mezi vládou Liberální stranou a Demokratickou

---

²⁴⁵ Tähanmingukhõnpõp [Ústava Korejské Republiky]. 1948. čl. 13

²⁴⁶ JERMOLAJEVA, J. M. 2019. str. 99-100 a 104-105

²⁴⁷ *Ilminismus* (一民主義, ilmindžuüi) je státní ideologie založená na „teorii o jednotné korejské rase,“ kterou na popud I Süng-mana vytvořil An Ho-sang. Podle ní bylo nutné sjednotit národ pod I Süng-manem, jakožto jeho jediným vůdcem, což mělo vést k porážce komunismus a kapitalismu. Tento koncept kopíroval německou nadřazenost nordické rasy. zdroj: KUBÍK, L. 2019. str. 299-300

²⁴⁸ JERMOLAJEVA, J. M. 2019. str. 102 a 100

²⁴⁹ *Ibid.*, str. 101

stanou. K podporovatelům Liberální strany patřil *Sŏul sinmun* (dříve *Tähan mäil sinbo*, založeno 1904) a k podpoře opozice se řadili *Tong-a ilbo* a *Čosŏn ilbo* (朝鮮日報, založeno v roce 1920).²⁵⁰

---

²⁵⁰ Ibid., str. 102

Závěr

Tato práce si kladla za cíl seznámit čtenáře s terminologií nedemokratických režimů, politickým a sociálním systémem Korejské republiky a Linzovou teorií nedemokratických režimů, kterou následně aplikuji na režim prvního jihokorejského prezidenta.

V první kapitole jsem popsala problém s pojmoslovím, který provází výzkum nedemokracie. V kontextu této kapitoly jsem došla k závěru, že nesouhlasím s použitím spojení autoritativní režim, který používají Kubát a Balík ve své publikaci. Souhlasím se Sartoriho postojem, že bychom měli rozlišovat mezi pojmy autorita a moc, a proto ve své práci používám slovní spojení autoritářské režimy.

Ve druhé kapitole jsem podle politologických definic Kubáta, Balíka a Sartoriho došla k závěru, že režim I Süng-mana se správně označuje jako diktatura (někdy i policejní diktatura), přestože navenek byl režim ústavně demokratický, prezident I Süng-man využíval své pravomoci k ovládnutí všech sektorů společnosti. U označení I Süng-mana jako despota jsem došla k závěru, že já osobně bych ho jako despota neoznačila, protože podle definice despotie Kubáta a Balíka mi nepřijde správné srovnávat historické monarchie s režimem druhé poloviny dvacátého století. Řekla bych, že lepším pojmem by byl autokrat.

Následně jsem rozebrala názory na osobu prvního korejského prezidenta, u nichž se domnívám, že jsou velice nejednoznačné. Někteří se soustředí na jeho aktivity předtím, než se stal prezidentem, jiní ho vidí pouze jako diktátora. Také si můžeme všimnout rozdílu mezi názory amerických úředníků, kteří museli s I Süng-manem spolupracovat, a názorem jeho amerických přátel. Ve většině případů lidé, kteří s ním museli spolupracovat, zastávají spíše negativní názor na jeho osobu, kdežto lidé, kteří ho znali, ale nemuseli s ním přímo spolupracovat, na něj pohlíží vcelku pozitivně. Já osobně zastávám názor, že bychom měli na osobu I Süng-mana nahlížet ze všech perspektiv, můžeme poukázat, že před osvobozením Koreje od japonské nadvlády se opravdu v exilu snažil prosazovat nezávislost, za což si určitě pozitivní komentáře zaslouhuje, na druhou stranu také nesmíme zapomínat na jeho přeměnu poté, co se stal prezidentem. Jeho posláním, jak sám hlásal, bylo prosazovat liberálně-demokratické prvky v politice. Místo toho začal upevňovat svou moc a ovládat lidi pomocí Zákonu o národní bezpečnosti.

Ve čtvrté kapitole se věnuji období první republiky, přičemž zmiňuji i předkoloniální a koloniální události, které jsou důležité pro formování režimu I Süng-mana. Po anexi Koreje byla královská rodina izolována od moci, část byla dokonce odvezena do Japonska. Ekonomicky na tom Korea nebyla dobře. Doma i v zahraničí se začala formovat nacionalistická hnutí, na něž japonská koloniální vláda odpovídala represí. Když se po osvobození dostal I Süng-man k moci, začalo vznikat frakční napětí, protože v úřadech zastávali posty kolaboranti a vůdci hnutí za korejskou nezávislost byli nespokojení. I Süng-man začal odstraňovat opozici, prosazovat změny zákonů tak, jak se mu to v tu chvíli politicky hodilo. Měl ambice na upevnění osobní moci a nebál se pro to využívat Zákon o národní bezpečnosti. Pokud ho nějaký politik začal ohrožovat, jako například jeho soupeři v prezidentských volbách, používal antikomunismus jako ospravedlnění útoků na opozici.

Nakonec jsem došla k závěru, že začátek režimu prezidenta I Süng-mana můžeme označit jako post-koloniální mobilizační režim podle Linzovy typologie, který se ale velmi rychle mění v režim se sultanistickými i byrokraticko-vojenskými prvky.

Typických prvků sultanistických režimů je v I Süng-manově vládě několik. Jeho vláda byla založena na strachu a odměňování, k tomu mu sloužil mnohokrát zmiňovaný Zákon o národní bezpečnosti. Později, po novelizaci ústavy v roce 1954, sám jmenoval členy Státní rady a největší počet křesel v Národním shromáždění připadl Liberální straně. Významnou roli zastávala policie a armáda. I Süng-man ovládal ekonomický sektor. Jeho vláda se od začátku do konce potýkala s nestabilitou. V sultanistických režimech jsou všichni, kteří zastávají nějaký úřad, loajální vládcí, což v případě I Süng-mana neplatilo.

Typickým prvkem byrokraticko-vojenských režimů je, že zde vládne koalice armádních důstojníků a byrokratů, to v případě I Süng-manova režimu sice neplatí, ale právě policie, později i armáda a byrokracie, zastávaly v jeho vládě důležitou roli. Oproti sultanistickým režimům se zde konají volby, které ale nenabízejí možnost volné konkurence. Také se tu klade důraz na fungování v legislativním rámci, místo aby I Süng-man porušoval ústavu, vynucoval si její změny. V Korejské republice byly zavedeny liberálně demokratické instituce, ale kvůli ideologické roztříštěnosti zde nevznikl stranický systém, který by přitáhl lojalitu obyvatel, kteří se místo toho upínali pouze na vůdčí osobnosti. Vazba na Spojené státy, které pomohly I Süng-manovi dostat se k moci, podkopávala legitimitu jeho režimu, protože opoziční politici, kteří měli zkušenost ze zahraničí s demokratickými režimy věděli, že i když I Süng-man sliboval vybudovat demokratický stát po vzoru USA, skutečnost byla jiná.

Domnívám se, že vláda prezidenta I Sŭng-mana se jednoznačně nedá zařadit do žádné další kategorie Linzovy teorie, ale můžeme si všimnout velmi silných sultanistických a byrokraticko-vojenských prvků.

Dnes už můžeme jen spekulovat, jak by I Sŭng-manova vláda pokračovala, kdyby nepotřeboval pomoc Spojených států. Řekla bych, že USA byly tím důvodem, proč jsou zde vidět prvky byrokraticko-vojenského režimu. Kdyby nebyl I Sŭng-man omezován, domnívám se, že by se jeho režim vyvinul v plně sultanistický.

Seznam použité literatury:

Prameny:

Tähanmingukhönöpöp [Ústava Korejské Republiky]. In: *Hönöpöčäpchanso* [Ústavní soud]. [online]. 1948. [cit. 16.10.2022]. Dostupné z: <https://www.ccourt.go.kr/site/kor/ex/bbs/View.do>.

Tähanmingukhönöpöp [Ústava Korejské Republiky]. In: *Hönöpöčäpchanso* [Ústavní soud]. [online]. 1952. [cit. 16.10.2022]. Dostupné z: <https://www.ccourt.go.kr/site/kor/ex/bbs/View.do>.

Tähanmingukhönöpöp [Ústava Korejské Republiky]. In: *Hönöpöčäpchanso* [Ústavní soud]. [online]. 1954. [cit. 16.10.2022]. Dostupné z: <https://www.ccourt.go.kr/site/kor/ex/bbs/View.do>.

Kjeömböpsihengnjöng [Vyhláška o prosazování stanného práva]. In: *Kukkabömnjödžöngbosentchö* [Národní právní informační centrum]. [online]. 1952. [cit. 20.10.2022]. Dostupné z: [https://www.law.go.kr/%EB%B2%95%EB%A0%B9/%EA%B3%84%EC%97%84%EB%B2%95%EC%8B%9C%ED%96%89%EB%A0%B9/\(00598,19520128\)](https://www.law.go.kr/%EB%B2%95%EB%A0%B9/%EA%B3%84%EC%97%84%EB%B2%95%EC%8B%9C%ED%96%89%EB%A0%B9/(00598,19520128)).

Kukkaboanöpöp [Zákon o národní bezpečnosti]. In: *Kukkabömnjödžöngbosentchö* [Národní právní informační centrum]. [online]. 1948. [cit. 16.10.2022]. Dostupné z: [https://www.law.go.kr/%EB%B2%95%EB%A0%B9/%EA%B5%AD%EA%B0%80%EB%B3%B4%EC%95%88%EB%B2%95/\(00010,19481201\)](https://www.law.go.kr/%EB%B2%95%EB%A0%B9/%EA%B5%AD%EA%B0%80%EB%B3%B4%EC%95%88%EB%B2%95/(00010,19481201)).

Sekundární literatura – monografie:

BALÍK, Stanislav a Michal KUBÁT. *Teorie a praxe nedemokratických režimů*. 2. vydání. Praha: Dokořán, 2012. ISBN 978-80-7363-266-3.

ECKERT, Carter J. et al. *Dějiny Koreje*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2001. Dějiny států. ISBN 80-710-6411-4.

CHA, Dong-se, KIM, Kwang Suk a PERKINS, Dwight H, ed. *The Korean Economy 1945-1995: Performance and Vision for the 21st Century*. Seoul: Korean Development Institute, 1997. ISBN 89-8063-032-8.

KIL, Soong Hoom a MOON, Chung-in. et al. *Understanding Korean Politics: An Introduction* [online]. New York: State University of New York Press, 2001 [cit. 2023-04-16]. ISBN 0-7914-4889-4. Dostupné z: <https://web-s-ebsohost.com.ezproxy.is.cuni.cz/ehost/detail/detail?nobk=y&vid=1&sid=8cb0289c-355c-4a0d-9311-b8e9fb53ec4b@redis&bdata=JkF1dGhUeXBIPWlwLHN0aWlmbGFuZz1cyZzaXRIPWVob3N0LWxpdmUmc2NvcGU9c2l0ZQ==#AN=549438&db=e000xww>.

KIM, Stephen Jin-woo. *Master of Manipulation: Syngman Rhee and the Seoul-Washington Alliance, 1953-1960*. Seoul: Yonsei University Press, 2001. ISBN 89-7141-569-X(03910).

LINZ, Juan J. *Totalitarian and authoritarian regimes: With a new major introduction*. Boulder, USA: Lynne Rienner Publishers, 2000. ISBN 1-55587-890-3.

NOVÁK, Miroslav. et. al. *Úvod do studia politiky*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011. ISBN 978-80-7419-052-0.

ŘÍCHOVÁ, Blanka. *Přehled moderních politologických teorií*. Vydání třetí. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0742-9.

SARTORI, Giovanni. *Teória demokracie*. Bratislava: Archa, 1993. ISBN 80-7115-049-5.

SETH, Michael J. *A Concise History of Modern Korea: From the Late Nineteenth Century to the Present*. Third Edition. London: Rowman & Littlefield, 2020. ISBN 9781538129043.

ŽENÍŠEK, Marek. *Přechody k demokracii v teorii a praxi*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006. ISBN 80-7380-008-X.

Odborné články:

CABADA, Ladislav. Politologický systém Korejské Republiky. In: ŠANC, David a Marek ŽENÍŠEK et. al. *Pacifická Asie: Z politologické perspektivy*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. ISBN 978-80-7380-234-9.

CROISSANT, Aurel. Electoral Politics in South Korea. In: *Electoral Politics in Southeast & East Asia* [online]. Singapore: Friedrich Ebert Stiftung, 2002, s. 233-276 [cit. 2023-03-20]. ISBN: 981-04-6020-1. Dostupné z: <https://library.fes.de/pdf-files/iez/01361008.pdf>.

JERMOLAJEVA, Jekatěrina Michajlovna. Iděologija i SMI v Južnoj Koreje v period Pervoj respubliky [Ideologie a média v Jižní Koreji v období První republiky]. In: IDV RAN [Institut Dálného Východu Ruské Akademie Věd]. *Korejskij poluoostrov v poiskach mira i procvetanija* [Korejský poloostrov při hledání míru a prosperity]. Svazek druhý. Moskva: Ruská Akademie Věd Institut Dálného Východu, 2019, s. 97-106. ISBN 978-5-8381-0357-4.

JU, Na-jöng. Migundžönggi I Süng-manüi Pangmiwegjoe Tähan Čepchjöngga: I Süng-man Sasanggwaüi Jönggwansöngül Tchonghajo [Přehodnocení I Süng-manovy diplomacie v USA během americké vojenské správy: V souvislosti s jeho ideologií]. In: Čöngsinmunhwajöngu [Výzkum duchovní kultury]. Hangukhakdzöngangjönguwon [Akademie korejských studií], 2017, 40(4), s. 137-168. doi:10.25024.

KUBÍK, Lukáš. Etnický nacionalismus v jižní Koreji. In: LÖWENSTEINOVÁ, Miriam a POPA, Markéta, ed. et. al. *Made in Korea II*. Praha: Nová vlna, 2019, s. 299-301. ISBN 978-80-85845-94-5.

PTÁČNÍK, Jan. Perspektivy využití Linzovy metodologie pro výzkum nedemokracie. In: *Středoevropské politické studie*. Brno, 2012, XIV(Číslo 2-3), 315-336. ISSN 1212-7817.

Internetové zdroje:

BECK, Peter. Have the aspirations of 4.19 been fulfilled?. In: *The Dong-A Ilbo* [online]. 19.4.2001[citováno 2023-05-12]. Dostupné z: <https://www.donga.com/en/Search/article/all/20010419/206714/1>.

BEECH, Keyes. The Downfall of Syngman Rhee. In: *Saturday Evening Post* [online]. 1960, **233**(2), s. 29, 101, 104, 106. ISSN 0048-9239.

Life of leader who even escaped death. In: *The Dong-A Ilbo* [online]. 2000, 12.8. 2000 [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.donga.com/en/Search/article/all/20001012/193922/1?m=kor>.

VANVOLKENBURG, Matt. Korea Encounters: When Korea's exiled royal family returned home. In: *The Korea Times* [online]. 7. 7. 2021 [cit. 2023-04-12]. Dostupné z: https://www.koreatimes.co.kr/www/nation/2021/07/113_311679.html.

Seznam zkratk:

KLR	Korejská lidová republika
KR	Korejská republika
KDS	Korejská demokratická strana
LS	Liberální strana

Příloha 1: Překlad Ústavy Korejské republiky z roku 1948

Ústava Korejské republiky

[prosazení 17. 7. 1948] [Zákon č.1, 17. 7. 1948, uzákonění]

Preambule

My, lid Koreje, se zářnou dlouhotrvající tradicí a historií, následujíc ducha Hnutí 1. března, jsme založili Korejskou republiku. Následujeme nezdolného ducha nezávislosti a nyní, v této době zapojeni do obnovy demokratické, nezávislé země, jsme rozhodnuti upevnit národní jednotu spravedlností, lidskostí, bratrskou láskou a odstraněním všeho druhu zla ve společnosti, nabídnout rovné příležitosti každému člověku, zajistit co nejúplnější rozvoj rovnosti jedince ve všech oblastech politického, hospodářského, sociálního a kulturního života, a umožnit každému vyvinout maximální úsilí, aby vykonával své povinnosti a závazky. Pod praporem spravedlnosti, lidskosti a bratrství zajistíme podporu pro blaho lidu, udržení trvalého mezinárodního míru, eliminace všech druhů agrese, despotismu a chudoby, a tím garantujeme bezpečnost, svobodu a štěstí, sobě i našemu potomstvu. Tímto ustanovujeme tuto ústavu 12. července roku čtyři tisíce dvě stě osmdesát jedna ²⁵¹ v Národním shromáždění složeném z našich svobodně a řádně zvolených zástupců.

Hlava první

Všeobecná ustanovení

Článek 1 Korejská republika je demokratickou republikou.

Článek 2 Suverenita Korejské republiky patří lidu a veškerá moc pochází od lidu.

Článek 3 Požadavky pro získání občanství Korejské republiky jsou stanoveny zákonem.

Článek 4 Územím Korejské republiky je Korejský poloostrov a jeho přilehlé ostrovy.

Článek 5 Korejská republika má povinnost respektovat a garantovat svobodu, rovnost a kreativitu každého jednotlivce ve všech oblastech politiky, ekonomiky, společnosti a kultury, chránit je a zprostředkovávat je za účelem zlepšení veřejného blaha.

Článek 6 Korejská republika odmítá všechny agresivní války. Posláním ozbrojených sil je plnit posvátnou povinnost obrany státu.

---

²⁵¹ Kalendář podle Tanguna (mýtického zakladatele Koreje), západního kalendáře rok 1948.

Článek 7 Ratifikované a vyhlášené mezinárodní smlouvy a obecně uznávaná pravidla mezinárodního práva mají stejnou sílu jako vnitrostátní právo. Právní postavení cizinců je garantováno v rámci mezinárodního práva a mezinárodních smluv.

Hlava druhá

Práva a povinnosti občanů

Článek 8 Všichni občané jsou si před zákonem rovni a nejsou diskriminováni v žádné oblasti politického, ekonomického a společenského života na základě pohlaví, náboženství nebo sociálního postavení. Systém zvláštní společenské třídy není vůbec uznáván a nelze jej vytvořit v žádné podobě. Udělení medailí a jiných vyznamenání je výhradně pro čest příjemce a nezakládá žádná privilegia.

Článek 9 Všichni občané mají osobní svobodu. Pokud to není v souladu se zákonem, nesmí dojít k žádnému zatčení, zadržení, prohlídce, výslechu, trestu a nucené práci. Zatčení, zadržení a prohlídka vyžadují soudní příkaz. Pokud však existuje obava z útěku současného zločince nebo ze zničení důkazů, může vyšetřovací agentura požádat o vydání zatykače ex post facto za podmínek stanovených zákonem. Je-li kdokoli zatčen nebo zadržen, je zaručeno právo na okamžitou pomoc právního zástupce a právo požadovat soud o přezkoumání žádosti.

Článek 10 Žádný z občanů nesmí být omezován ve svobodě pobytu a pohybu, ani nesmí být napadnuto nebo prohledáno jejich obydlí, pokud to není v souladu se zákonem.

Článek 11 Soukromí korespondence všech občanů zůstane nedotčeno, pokud [porušení soukromí] není v souladu se zákonem.

Článek 12 Všichni občané mají svobodu náboženského vyznání a svědomí. Neexistuje žádné státní náboženství, náboženství je odděleno od politiky.

Článek 13 Žádný z občanů nesmí být omezován ve své svobodě projevu, tisku, shromažďování a sdružování, s výjimkou případů, kdy je [porušení těchto svobod] v souladu se zákonem.

Článek 14 Všichni občané mají svobodu vědy a umění. Práva autorů, vynálezců a umělců jsou chráněna zákonem.

Článek 15 Vlastnická práva jsou zaručena. Jejich rozsah a omezení stanoví zákon. Výkon vlastnických práv musí být v souladu s veřejným blahem. Vyvlastnění, využití nebo omezení vlastnických práv v souladu s veřejnými potřebami bude doprovázeno zaplacením přiměřené náhrady stanovené zákonem.

Článek 16 Všichni občané mají právo na rovné příležitosti ke vzdělání. Alespoň základní vzdělání je povinné a bezplatné. Na všechny vzdělávací instituce dohlíží stát a vzdělávací systém je dán zákonem.

Článek 17 Všichni občané mají právo a povinnost pracovat. Normy pracovních podmínek stanoví zákon. Práce žen a dětí požívá zvláštní ochranu.

Článek 18 V rámci zákona je zaručena svoboda sdružování, kolektivního vyjednávání a svoboda kolektivního jednání. V ziskových soukromých podnicích mají pracovníci podle ustanovení zákona právo na rovný podíl na rozdělení zisku.

Článek 19 Občané, kteří nejsou schopni se živit pro stáří, nemoc nebo jinou ztrátu pracovní schopnosti jsou chráněni státem podle ustanovení zákona.

Článek 20 Manželství je založeno na rovnosti muže a ženy. Čistota manželství a zdraví rodiny jsou státem zvláště chráněny.

Článek 21 Všichni občané mají právo podávat písemné petice u každého státního úřadu. Stát je povinen takové petice přezkoumat.

Článek 22 Všichni občané mají právo být souzeni podle zákona soudcem, kterého stanoví zákon.

Článek 23 Žádný občan nesmí být stíhán za čin, který v době spáchání nebyl trestným činem, ani být dvakrát souzen za stejný čin.

Článek 24 Každý obviněný má právo na bezodkladné veřejné projednání věci, není-li k [odložení veřejného projednání věci] ospravedlnitelný důvod. Je-li osoba, která byla zadržena a obviněna z trestného činu, zproštěna obžaloby, může za podmínek stanovených zákonem požadovat od státu odškodnění.

Článek 25 Všichni občané mají právo volit veřejné činitele v souladu s ustanoveními zákona.

Článek 26 Všichni občané mají právo zastávat veřejnou funkci v souladu s ustanoveními zákona.

Článek 27 Veřejným činitelům je svěřena suverenita lidu a po celou dobu [funkce] se budou zodpovídat lidu. Občané mají právo podat petici za odvolání veřejných činitelů, kteří se dopustili protiprávního jednání. Osoba, které protiprávním jednáním veřejného činitele vznikla škoda, se může domáhat náhrady škody po státu nebo veřejné organizaci. Samotní veřejní činitelé však nejsou zproštěni občanskoprávní nebo trestní odpovědnosti.

Článek 28 Svobody a práva lidu nesmí být opomíjeny z důvodu, že nejsou vyjmenovány v ústavě. Vynášení zákonů omezujících svobodu a práva lidu se omezí na případy, kdy je to nezbytné pro udržení pořádku a veřejného blaha.

Článek 29 Všichni občané mají ze zákona povinnost platit daně.

Článek 30 Všichni občané jsou povinni bránit národní území, jak předepisuje zákon.

Hlava třetí

Národní shromáždění

Článek 31 Zákonodárnou moc vykonává Národní shromáždění.

Článek 32 Národní shromáždění je organizováno členy volenými všeobecným, přímým, rovným a tajným hlasováním. Záležitosti volby členů Národního shromáždění stanoví zákon.

Článek 33 Funkční období členů Národního shromáždění je čtyřleté.

Článek 34 Řádné zasedání Národního shromáždění se schází jednou ročně 20. prosince. Případně-li na tento den státní svátek, koná se jednání následující den.

Článek 35 V případě mimořádné naléhavosti svolá předseda Národního shromáždění na žádost prezidenta nebo alespoň jedné čtvrtiny všech členů Národního shromáždění mimořádnou schůzi Národního shromáždění. Vznikne-li důvod konat volby prezidenta nebo místopředsedy v době, kdy je Národní shromáždění uzavřeno, Národní shromáždění se neprodleně sejde.

Článek 36 Národní shromáždění volí jednoho předsedu a dva místopředsedy.

Článek 37 Nestanoví-li ústava nebo zákon o Národním shromáždění jinak, je nutná účast většiny předsedajících a usnáší se nadpoloviční většinou hlasů. Předseda má právo hlasovat v usneseních a v případě nerozhodného výsledku má právo rozhodnout.

Článek 38 Schůze Národního shromáždění jsou veřejné. Usnesením Národního shromáždění se však může konat neveřejná schůze.

Článek 39 Návrhy zákonů mohou předkládat poslanci Národního shromáždění a vláda.

Článek 40 Návrh zákona schválený Národním shromážděním je postoupen vládě a prezident jej vyhlásí do 15 dnů. Je-li však námitek, podá prezident písemnou námitku a vrátí návrh zákona Národnímu shromáždění k novému projednání. V důsledku opětovného projednávání, kdy je stejné usnesení jako dříve přijato za účasti dvou třetin a více z celkového počtu členů Národního shromáždění a se souhlasem dvou třetin nebo více

členů, se návrh zákona stává konečným zákonem. Není-li návrh zákona vrácen do 15 dnů po jeho předložení vládě, stává se zákonem. Prezident neprodleně vyhlásí zákony stanovené podle tohoto článku. Není-li stanoveno jinak zákon nabývá účinnosti 20 dní ode dne vyhlášení.

Článek 41 Národní shromáždění projednává a rozhoduje o návrhu zákona o rozpočtu.

Článek 42 Národní shromáždění má pravomoc dát souhlas k ratifikaci smluv týkajících se mezinárodních organizací, smluv o vzájemné pomoci, smluv o míru, smluv o obchodu, smluv o finančním zatížení státu nebo občanů, smluv souvisejících s legislativními záležitostmi nebo smluv o vyhlášení války jinému státu.

Článek 43 Národní shromáždění vyžaduje předložení dokumentů, účast svědků nebo přednesení stanovisek pro kontrolu státních záležitostí.

Článek 44 Předseda vlády, ministři a vládní úředníci se mohou zúčastnit schůzí Národního shromáždění, vyjadřovat své názory a odpovídat na dotazy, a pokud o to Národní shromáždění požádá, musejí se zúčastnit schůze a odpovědět na otázky.

Článek 45 Národní shromáždění může zkoumat kvalifikaci svých členů, stanovovat si svůj jednací řád a rozhodovat o trestech pro své členy. K vyloučení člena z Národního shromáždění je nutný souhlas dvou třetin z celkového počtu členů.

Článek 46 V případě, že prezident, místopředseda, předseda vlády, členové Státní rady, vedoucí kontrolního výboru, soudci a další veřejní činitelé poruší při výkonu svých úřadů ústavu nebo jiný zákon, může Národní shromáždění přijmout usnesení na odvolání z funkce. Návrh na impeachment vyžaduje společný podpis nejméně 50 poslanců, k přijetí usnesení je nutná přítomnost a souhlas nejméně dvou třetin členů.

Článek 47 Za účelem projednávání případů impeachmentu se zřizuje soud, který bude případy obžaloby projednávat. U soudu, který projednává impeachment vykonává funkci soudce místopředseda a jako přísedící slouží 5 soudců Nejvyššího soudu a 5 členů Národního shromáždění. Při souzení prezidenta nebo předsedy plní povinnosti předsedy předseda Nejvyššího soudu. Verdikt o impeachmentu vyžaduje dvoutřetinovou většinu hlasů soudců. Rozhodnutí o impeachmentu je omezeno na odvolání z veřejné funkce. Toto rozhodnutí však nezabavuje občanskoprávní ani trestní odpovědnosti.

Článek 48 Poslanci Národního shromáždění nemohou být současně členy zastupitelstev.

Článek 49 Během zasedání Národního shromáždění nesmí být žádný člen Národního shromáždění zatčen nebo zadržen bez souhlasu Národního shromáždění, s výjimkou kdy je člen přistihnut při činu a dojde-li k zadržení poslance před zasedáním Národního shromáždění, bude takový poslanec ze zasedání uvolněn, požádá-li o to Národní shromáždění.

Článek 50 Členové Národního shromáždění nenesou mimo Národní shromáždění odpovědnost za žádné prohlášení nebo hlasování, ke kterému dojde v Národním shromáždění.

Hlava čtvrtá

Vláda

(1) Prezident republiky

Článek 51 Prezident je hlavou výkonné moci a zastupuje zemi vůči zahraničí.

Článek 52 Nemůže-li prezident z jakéhokoli důvodu vykonávat svou funkci, jedná jménem prezidenta místopředseda a v případě, že prezident i místopředseda nemohou vykonávat své povinnosti, jedná jejich jménem předseda vlády.

Článek 53 Prezidenta a viceprezidenta volí Národní shromáždění tajným hlasováním. O volbě rozhoduje souhlas dvou třetin přítomných členů Národního shromáždění za přítomnosti dvou třetin z celkového počtu členů. Pokud žádný kandidát nezíská dvě třetiny hlasů, proběhne druhé kolo hlasování. V případě, že ve druhém kole volby nezíská žádný kandidát dvě třetiny hlasů, koná se druhé kolo pro dva kandidáty s nejvyšším počtem hlasů, kandidát, který obdrží většinu hlasů, bude zvolen. Prezident a viceprezident nemohou současně působit jako předseda vlády nebo členové Národního shromáždění.

Článek 54 Předtím, než se prezident ujme svého úřadu, složí tento slib: „Slavnostně přísahám lidu, že budu dodržovat ústavu, podporovat blaho lidu a poctivě plnit povinnosti prezidenta při obraně státu.“

Článek 55 Funkční období prezidenta a místopředsedy je čtyřleté. Mohou však být jednou znovuzvoleni. Místopředseda vykonává funkci, dokud je ve funkci prezident.

Článek 56 Po uplynutí funkčního období prezidenta a místopředsedy bude nejpozději 30 dní před uplynutím funkčního období zvolen nástupce. V případě uvolnění funkce prezidenta nebo místopředsedy je neprodleně zvolen jeho nástupce.

Článek 57 Prezident má právo, pokud chybí čas ke svolání Národního shromáždění, vydávat příkazy nebo činit potřebné finanční dispozice, pokud je nutné

přijmout neodkladná opatření k udržení veřejného pořádku a bezpečnosti v případě občanské války, nebezpečné situace vyplývající ze zahraničních vztahů, v případě přírodní katastrofy nebo v důsledku vážné hospodářské nebo finanční krize. Takové příkazy nebo opatření musí být neprodleně oznámeny Národnímu shromáždění ke schválení. Pokud se nezíská souhlas Národního shromáždění, pozbývají tyto příkazy a opatření účinnosti a prezident to musí bez prodlení vyhlásit.

Článek 58 Prezident může vydávat příkazy v rámci jeho pravomocí a příkazy k věcem nezbytným k výkonu práva.

Článek 59 Prezident uzavírá a ratifikuje smlouvy, vyhláší válku, uzavírá mír a přijímá diplomatické mise.

Článek 60 Prezident se účastní Národního shromáždění, vystupuje na něm v důležitých státních záležitostech nebo se vyjadřuje prostřednictvím písemné zprávy.

Článek 61 Prezident velí ozbrojeným silám. Organizaci a sestavování ozbrojených sil stanoví zákon.

Článek 62 Prezident jmenuje a odvolává veřejné funkcionáře v souladu s ústavou a zákonem.

Článek 63 Prezident má pravomoc udělit milost, zmírnit trest a obnovit práva v souladu se zákonem. K udělení všeobecné amnestie je nutný souhlas Národního shromáždění.

Článek 64 Prezident vyhlásí stanné právo v souladu se zákonem.

Článek 65 Prezident uděluje medaile a další vyznamenání.

Článek 66 Úkony prezidenta týkající se státních záležitostí se vyhotovují písemně a všechny dokumenty musí obsahovat podpis předsedy vlády a příslušného člena Státní rady. Totéž platí pro vojenské záležitosti.

Článek 67 Prezident nesmí být během výkonu funkce trestně stíhán, s výjimkou případů, kdyby se dopustil trestného činu občanské války nebo devizového zločinu.

(2) Státní rada

Článek 68 Státní rada je kolegiální orgán skládající se z prezidenta, předsedy vlády a dalších členů Státní rady a rozhoduje o důležitých národních politikách, které spadají pod pravomoci prezidenta.

Článek 69 Se souhlasem Národního shromáždění jmenuje prezident předsedu vlády. Je-li po všeobecných volbách svoláno nové Národní shromáždění, je třeba znovu získat souhlas se jmenováním předsedy vlády. Členy Státní rady jmenuje prezident.

Celkový počet členů státní rady včetně předsedy musí být vyšší než 8, ale ne více než 15. Voják nemůže být jmenován předsedu nebo členem Státní rady, pokud neodstoupí z aktivní služby.

Článek 70 Zasedání Státní rady řídí prezident. Předseda vlády je nápomocen prezidentovi a stává se místopředsedou Státní rady.

Článek 71 Rozhodnutí Státní rady jsou schvalována většinou hlasů. Prezident má právo hlasovat v usneseních a v případě rovnosti hlasů má prezident právo rozhodnout.

Článek 72 Následující záležitosti budou předloženy Státní radě k rozhodnutí:

1. základní plány a zásady státní správy
2. záležitosti týkající se návrhů smluv, vyhlášení války, uzavření míru a další důležité zahraniční strategie
3. návrh změny ústavy, návrhy legislativy, prezidentské dekrety
4. záležitosti týkající se návrhu rozpočtu, vypořádání, urgentní finanční dispozice a rezervních výdajů
5. záležitosti týkající se žádosti o mimořádné zasedání Národního shromáždění
6. vyhlášení a ukončení stanného práva
7. důležité vojenské záležitosti
8. záležitosti týkající se udělení vyznamenání, milosti, zmírnění trestu a obnovy práv
9. určení spojení mezi správními útvary a jejich pravomocí
10. prověřování peticí předložených nebo postoupených vládě
11. záležitosti týkající se jmenování a odvolání soudců Nejvyššího soudu, generálního prokurátora, vedoucího kontrolní rady, ředitele Národní univerzity, velvyslanců, ministrů, vrchního velitele ozbrojených sil, náčelníka štábu ozbrojených sil a dalších veřejných činitelů, manažerů významných národních podniků určených zákonem
12. záležitosti týkající se stanovení a fungování důležitých strategií každého správního útvaru
13. další záležitosti předložené předsedou vlády nebo členy Státní rady

(3) Správní odbory

Článek 73 Vedoucí výkonné moci jsou jmenováni prezidentem z řad členů Státní rady. Předseda vlády na příkaz prezidenta kontroluje a dohlíží na vedoucí každého

správního odboru a má na starosti administrativní záležitosti, které nejsou přiděleny žádnému konkrétnímu správnímu odboru.

Článek 74 Předseda vlády nebo vedoucí každého správního útvaru mohou vydat nařízení předsedy vlády nebo ministerské nařízení z moci úřední nebo na základě zvláštní delegace s ohledem na povinnosti, které zastávají

Článek 75 Organizaci a rozsah povinností každého správního odboru stanoví zákon.

Hlava pátá

Soudy

Článek 76 Soudní moc je svěřena soudům složeným ze soudců. Organizaci Nejvyššího soudu a soudů nižších stupňů určuje zákon. Kvalifikace soudců je dána zákonem.

Článek 77 Soudci soudí nezávisle v souladu s ústavou a zákony.

Článek 78 Předsedu Nejvyššího soudu jmenuje prezident se schválením Národního shromáždění.

Článek 79 Funkční období soudců je na deset let a za podmínek stanovených zákonem mohou být jmenováni znovu.

Článek 80 Soudci nesmějí být zbaveni funkce, dočasně odvoláni z funkce nebo se jim nesmí snížit platy s výjimkou obžaloby nebo trestního nebo disciplinárního řízení.

Článek 81 Nejvyšší soud má pravomoc s konečnou platností přezkoumat, zda jsou nařízení a ustanovení v souladu s ústavou a zákony. Pokud rozhodnutí případu závisí na zjištění ústavnosti, postupuje soud podle rozhodnutí Ústavního výboru. Předsedou Ústavního výboru je místopředseda a členy jsou 5 soudců Nejvyššího soudu a 5 členů Národního shromáždění. Aby byl zákon prohlášen za protiústavní, je nutný souhlas dvou třetin a více členů. Organizaci a agendu Ústavní rady stanoví zákon.

Článek 82 Nejvyšší soud může stanovit vnitřní předpisy týkající se pravidel a běžných záležitostí.

Článek 83 Soudní líčení a rozsudek jsou zveřejněny, ale mohou být neveřejné rozhodnutím soudu, pokud existuje obava z narušení veřejného klidu a pořádku nebo ohrožení veřejné morálky.

Hlava šestá

Ekonomika

Článek 84 Hospodářský řád Korejské republiky je založen na realizaci sociální spravedlnosti, rozvoji vyváženého národního hospodářství, které umožňuje všem občanům plnit základní požadavky života. V těchto mezích je zaručena ekonomická svoboda každého jednotlivce.

Článek 85 Nerostné a jiné důležité podzemní zdroje, vodní zdroje, vodní energie a přírodní energie dostupné pro hospodářské využití budou ve vlastnictví státu. V případě veřejné potřeby se vývoj a použití licencuje na dobu určitou nebo ruší podle ustanovení zákona.

Článek 86 Zemědělská půda se přiděluje zemědělcům a způsob rozdělení, rozsah držby a hranice vlastnictví jsou stanoveny zákonem.

Článek 87 Podniky veřejného charakteru s důležitými dopravními, telekomunikačními, finančními, pojišťovacími, elektrotechnickými, opravárenskými, vodárenskými a veřejnými službami budou řízeny státem. Vyžaduje-li to veřejná potřeba licencování pro soukromé použití nebo zrušení licence se provádí v souladu se zákonem. Zahraniční obchod je pod kontrolou státu.

Článek 88 Za účelem uspokojení naléhavých potřeb obrany státu nebo národního života budou soukromé podniky převedeny do státního nebo veřejného vlastnictví nebo jejich řízení bude svěřeno pod dohled nebo kontrolu státu, bude-li to považováno za naléhavě nutné a v souladu se zákonem.

Článek 89 Třetí odstavec článku 15 této ústavy se použije na zrušení licence, vyvlastnění, použití nebo omezení majetku podle článků 85-88.

Hlava sedmá

Finance

Článek 90 Druhy daní a daňové sazby stanoví zákon.

Článek 91 Vláda předkládá Národnímu shromáždění na začátku řádné schůze každého výročního zasedání k rozhodnutí rozpočet zahrnující veškeré příjmy a výdaje na rozpočtový rok. V případě, že zvláštní výplata pokrývá období delší než jeden rok, zřídí Národní shromáždění kontinuální fond. Národní shromáždění nemůže bez souhlasu vlády zvýšit výši jakékoliv položky vládního rozpočtu, ani zřídit novou výdajovou položku.

Článek 92 Získání státního dluhopisu nebo uzavření jakékoliv smlouvy, kterou má státní pokladna mimo státní rozpočet, podléhá rozhodnutí Národního shromáždění.

Článek 93 K přidělení rezervních fondů na nepředvídatelné mimorozpočtové nebo nadrozpočtové výdaje je třeba předem získat usnesení Národního shromáždění. Výdaje rezervního fondu musí schválit Národní shromáždění.

Článek 94 Národní shromáždění hlasuje o rozpočtu před začátkem fiskálního roku. Nedojde-li k ustanovení rozpočtu z nevyhnutelných důvodů, sestaví Národní shromáždění rozpočtové provizorium do jednoho měsíce a v této lhůtě rozhodne o řádném rozpočtu.

Článek 95 Zúčtování příjmů a výdajů země každoročně kontroluje kontrolní rada. Vláda předloží Národnímu shromáždění na zasedání vyúčtování spolu s inspekční zprávou o šetření kontrolní komise. Organizace a pravomoci revizní rady jsou stanoveny zákonem.

Hlava osmá

Místní autonomie

Článek 96 Místní samosprávy spravují svůj majetek a plní své administrativní úkoly v rámci vyhlášek a plní další úkoly, které jim stanovuje zákon. Místní samosprávy mohou vydávat nařízení a stanovovat samosprávné předpisy v souladu se zákony.

Článek 97 Záležitosti organizace a činnosti územních samosprávných celků stanoví zákon. Každá místní vláda má radu. Organizaci a působnost zastupitelstev a volbu členů stanoví zákon.

Hlava devátá

Ústavní novela

Článek 98 Návrh na změnu ústavy se podává se souhlasem prezidenta nebo alespoň jedné třetiny všech členů Národního shromáždění. Návrhy na změnu ústavy veřejně vyhláší prezident. Výpovědní lhůta uvedená v předchozím odstavci činí nejméně 30 dní. Usnesení o změně ústavy se přijímá se souhlasem nejméně dvou třetin všech členů Národního shromáždění. Je-li přijato usnesení o změně ústavy, prezident jej neprodleně vyhlásí.

Hlava desátá

Dodatek

Článek 99 Tato ústava vstoupí v platnost dnem vyhlášení předsedou Národního shromáždění, které tuto ústavu vydalo. Ustanovení, která nelze provést bez přijetí zákona, však nabývají účinnosti od nabytí účinnosti zákona,

Článek 100 Stávající stanovy jsou účinné, pokud nejsou v rozporu s touto ústavou.

Článek 101 Národní shromáždění, které přijalo tuto ústavu, může uzákonit zvláštní zákon, který krátkodobě trestá kruté protinárodní činy před 15. srpnem roku čtyři tisíce dvě stě sedmdesát osm.²⁵²

Článek 102 Národní shromáždění, které přijalo tuto ústavu, vykonává svou pravomoc jako Národní shromáždění podle této ústavy a funkční období jeho členů je dva roky ode dne otevření Národního shromáždění.

Článek 103 Veřejní funkcionáři ve funkci v době, kdy tato ústava vstoupí v platnost, pokračují ve výkonu své funkce, dokud je nezastoupí osoba zvolená nebo jmenovaná podle této ústavy.

Dodatek <č. 1, 17. 7. 1948>

Předseda Národního shromáždění Korejské republiky tímto vyhláší ústavu Korejské republiky přijatou Národním shromážděním Korejské republiky.

17. 7. 4281

Předseda Národního shromáždění Korejské republiky I Sŭng-man

---

²⁵² Západního kalendáře rok 1945

Příloha 2: Překlad Ústavy Korejské republiky z roku 1952

Ústava Korejské republiky

[prosazení 7. 7. 1952] [Ústava č. 2, 7. 7. 1952, částečná revize]

Preambule

My, lid Koreje, se zářnou dlouhotrvající tradicí a historií, následujíc ducha Hnutí 1. března, jsme založili Korejskou republiku. Následujeme nezdolného ducha nezávislosti a nyní, v této době zapojení do obnovy demokratické, nezávislé země, jsme rozhodnutí upevnit národní jednotu spravedlností, lidskostí, bratrskou láskou a odstraněním všeho druhu zla ve společnosti, nabídnout rovné příležitosti každému člověku, zajistit co nejúplnější rozvoj rovnosti jedince ve všech oblastech politického, hospodářského, sociálního a kulturního života, a umožnit každému vyvinout maximální úsilí, aby vykonával své povinnosti a závazky. Pod praporem spravedlnosti, lidskosti a bratrství zajistíme podporu pro blaho lidu, udržení trvalého mezinárodního míru, eliminace všech druhů agrese, despotismu a chudoby, a tím garantujeme bezpečnost, svobodu a štěstí, sobě i našemu potomstvu. Tímto ustanovujeme tuto ústavu 12. července roku čtyři tisíce dvě stě osmdesát jedna²⁵³ v Národním shromáždění složeném z našich svobodně a řádně zvolených zástupců.

Hlava první

Všeobecná ustanovení

Článek 1 Korejská republika je demokratickou republikou.

Článek 2 Suverenita Korejské republiky patří lidu a veškerá moc pochází od lidu.

Článek 3 Požadavky pro získání občanství Korejské republiky jsou stanoveny zákonem.

Článek 4 Územím Korejské republiky je Korejský poloostrov a jeho přilehlé ostrovy.

Článek 5 Korejská republika má povinnost respektovat a garantovat svobodu, rovnost a kreativitu každého jednotlivce ve všech oblastech politiky, ekonomiky, společnosti a kultury, chránit je a zprostředkovávat je za účelem zlepšení veřejného blaha.

Článek 6 Korejská republika odmítá všechny agresivní války. Posláním ozbrojených sil je plnit posvátnou povinnost obrany státu.

---

²⁵³ Západního kalendáře rok 1948

Článek 7 Ratifikované a vyhlášené mezinárodní smlouvy a obecně uznávaná pravidla mezinárodního práva mají stejnou sílu jako vnitrostátní právo. Právní postavení cizinců je garantováno v rámci mezinárodního práva a mezinárodních smluv.

Hlava druhá

Práva a povinnosti občanů

Článek 8 Všichni občané jsou si před zákonem rovni a nejsou diskriminováni v žádné oblasti politického, ekonomického a společenského života na základě pohlaví, náboženství nebo sociálního postavení. Systém zvláštní společenské třídy není vůbec uznáván a nelze jej vytvořit v žádné podobě. Udělení medailí a jiných vyznamenání je výhradně pro čest příjemce a nezakládá žádná privilegia.

Článek 9 Všichni občané mají osobní svobodu. Pokud to není v souladu se zákonem, nesmí dojít k žádnému zatčení, zadržení, prohlídce, výslechu, trestu a nucené práci. Zatčení, zadržení a prohlídka vyžadují soudní příkaz. Pokud však existuje obava z útěku současného zločince nebo ze zničení důkazů, může vyšetřovací agentura požádat o vydání zatykače ex post facto za podmínek stanovených zákonem. Je-li kdokoli zatčen nebo zadržen, je zaručeno právo na okamžitou pomoc právního zástupce a právo požadovat soud o přezkoumání žádosti.

Článek 10 Žádný z občanů nesmí být omezován ve svobodě pobytu a pohybu, ani nesmí být napadnuto nebo prohledáno jejich obydlí, pokud to není v souladu se zákonem.

Článek 11 Soukromí korespondence všech občanů zůstane nedotčeno, pokud [porušení soukromí] není v souladu se zákonem.

Článek 12 Všichni občané mají svobodu náboženského vyznání a svědomí. Neexistuje žádné státní náboženství, náboženství je odděleno od politiky.

Článek 13 Žádný z občanů nesmí být omezován ve své svobodě projevu, tisku, shromažďování a sdružování, s výjimkou případů, kdy je [porušení těchto svobod] v souladu se zákonem.

Článek 14 Všichni občané mají svobodu vědy a umění. Práva autorů, vynálezců a umělců jsou chráněna zákonem.

Článek 15 Vlastnická práva jsou zaručena. Jejich rozsah a omezení stanoví zákon. Výkon vlastnických práv musí být v souladu s veřejným blahem. Vyvlastnění, využití nebo omezení vlastnických práv v souladu s veřejnými potřebami bude doprovázeno zaplacením přiměřené náhrady stanovené zákonem.

Článek 16 Všichni občané mají právo na rovné příležitosti ke vzdělání. Alespoň základní vzdělání je povinné a bezplatné. Na všechny vzdělávací instituce dohlíží stát a vzdělávací systém je dán zákonem.

Článek 17 Všichni občané mají právo a povinnost pracovat. Normy pracovních podmínek stanoví zákon. Práce žen a dětí požívá zvláštní ochranu.

Článek 18 V rámci zákona je zaručena svoboda sdružování, kolektivního vyjednávání a svoboda kolektivního jednání. V ziskových soukromých podnicích mají pracovníci podle ustanovení zákona právo na rovný podíl na rozdělení zisku.

Článek 19 Občané, kteří nejsou schopni se živit pro stáří, nemoc nebo jinou ztrátu pracovní schopnosti jsou chráněni státem podle ustanovení zákona.

Článek 20 Manželství je založeno na rovnosti muže a ženy. Čistota manželství a zdraví rodiny jsou státem zvláště chráněny.

Článek 21 Všichni občané mají právo podávat písemné petice u každého státního úřadu. Stát je povinen takové petice přezkoumat.

Článek 22 Všichni občané mají právo být souzeni podle zákona soudcem, kterého stanoví zákon.

Článek 23 Žádný občan nesmí být stíhán za čin, který v době spáchání nebyl trestným činem, ani být dvakrát souzen za stejný čin.

Článek 24 Každý obviněný má právo na bezodkladné veřejné projednání věci, není-li k [odložení veřejného projednání věci] ospravedlnitelný důvod. Je-li osoba, která byla zadržena a obviněna z trestného činu, zproštěna obžaloby, může za podmínek stanovených zákonem požadovat od státu odškodnění.

Článek 25 Všichni občané mají právo volit veřejné činitele v souladu s ustanoveními zákona.

Článek 26 Všichni občané mají právo zastávat veřejnou funkci v souladu s ustanoveními zákona.

Článek 27 Veřejným činitelům je svěřena suverenita lidu a po celou dobu [funkce] se budou zodpovídat lidu. Občané mají právo podat petici za odvolání veřejných činitelů, kteří se dopustili protiprávního jednání. Osoba, které protiprávním jednáním veřejného činitele vznikla škoda, se může domáhat náhrady škody po státu nebo veřejné organizaci. Samotní veřejní činitelé však nejsou zproštěni občanskoprávní nebo trestní odpovědnosti.

Článek 28 Svobody a práva lidu nesmí být opomíjeny z důvodu, že nejsou vyjmenovány v ústavě. Vynášení zákonů omezujících svobodu a práva lidu se omezí na případy, kdy je to nezbytné pro udržení pořádku a veřejného blaha.

Článek 29 Všichni občané mají ze zákona povinnost platit daně.

Článek 30 Všichni občané jsou povinni bránit národní území, jak předepisuje zákon.

Hlava třetí

Národní shromáždění

Článek 31 Zákonodárnou moc vykonává Národní shromáždění. Národní shromáždění se skládá z dolní a horní komory.

[Text revidován 7. 7. 1952]

Článek 32 Obě komory jsou složeny ze členů, kteří jsou voleni ve všeobecných, rovných, přímých nebo tajných volbách. Žádný člen nesmí být současně členem obou komor. Záležitosti týkající se počtu členů Národního shromáždění a jejich volby stanoví zákon.

[Text revidován 7. 7. 1952]

Článek 33 Funkční období členů dolní komory je čtyřleté. Funkční období členů horní komory je šestileté, a každé dva roky se jedna třetina obměňuje.

[Text revidován 7. 7. 1952]

Článek 34 Řádné zasedání Národního shromáždění se schází jednou ročně 20. prosince. Případně-li na tento den státní svátek, koná se jednání následující den.

Článek 35 V případě naléhavé události vyhlásí předseda vlády na žádost prezidenta, nejméně jedné čtvrtiny členů dolní komory nebo nejméně jedné poloviny členů horní komory mimořádnou schůzi Národního shromáždění.

[Text revidován 7. 7. 1952]

Článek 36 Dolní komora volí jednoho předsedu a dva místopředsedy. Horní komoře předsedá viceprezident a volí se dva místopředsedové. Společnému zasedání obou komor předsedá předseda horní komory.

[Text revidován 7. 7. 1952]

Článek 37 Nestanoví-li ústava nebo zákon o Národním shromáždění jinak, hlasuje každá komora za přítomnosti většiny svých členů.

Neshodnou-li se obě komory ohledně návrhů zákonů, rozhodne většina hlasů při společné schůzi obou komor, na které je přítomna nadpoloviční většina členů každé komory.

Předseda dolní komory má právo hlasovat v usneseních.

Předsedové obou komor mají rozhodující hlas v případě rovnosti hlasů v usnesení.

[Text revidován 7. 7. 1952]

Článek 38 Schůze Národního shromáždění jsou veřejné. Usnesením se může však konat tajné zasedání každé komory [zvlášť] nebo společné zasedání obou komor.

[Text revidován 7. 7. 1952]

Článek 39 Návrhy zákonů mohou předkládat členové Národního shromáždění a vláda. Legislativní návrhy zákonů, návrhy zákonů o rozpočtu a jiné návrhy musí být nejdříve předloženy dolní komoře. Návrhy zákonů o jmenování viceprezidenta nebo předsedy Nejvyššího soudu mohou být předloženy nejprve horní komoře. Návrh zákona, který byl v prvním kole zamítnut, nemůže být převeden na jinou komoru.

[Text revidován 7. 7. 1952]

Článek 40 Návrh zákona schválený Národním shromážděním je postoupen vládě a prezident jej do 15 dnů vyhlásí. V případě námitek proti postoupenému návrhu zákona, podá prezident písemnou zprávu a vrátí návrh členům obou komor k posouzení. Pokud návrh projde oběma komorami Národního shromáždění se souhlasem alespoň dvou třetin členů za přítomnosti alespoň dvou třetin poslanců, nabývá zákon právní moci. Není-li návrh zákona vrácen Národnímu shromáždění do 15 dnů od jeho předání vládě, nabývá právní moci jako zákon. Prezident neprodleně vyhlásí zákony ustanovené podle předchozích dvou odstavců. Není-li uvedeno jinak, zákon nabývá účinnosti 20 dnů ode dne vyhlášení.

[Text revidován 7. 7. 1952]

Článek 41 Národní shromáždění projednává a rozhoduje o návrhu zákona o rozpočtu.

Článek 42 Národní shromáždění má pravomoc dát souhlas k ratifikaci smluv týkajících se mezinárodních organizací, smluv o vzájemné pomoci, smluv o míru, smluv o obchodu, smluv o finančním zatížení státu nebo občanů, smluv souvisejících s legislativními záležitostmi nebo smluv o vyhlášení války jinému státu.

Článek 43 Národní shromáždění vyžaduje předložení dokumentů, účast svědků nebo přednesení stanovisek pro kontrolu státních záležitostí.

Článek 44 Předseda vlády, ministři a vládní úředníci se mohou zúčastnit schůzí Národního shromáždění, vyjadřovat své názory a odpovídat na dotazy, a pokud o to Národní shromáždění požádá, musejí se zúčastnit schůze a odpovědět na otázky.

Článek 45 Každá komora může zkoumat kvalifikaci svých členů, stanovit si jednací řád a tresty pro své členy. K vyloučení člena komory je nutný dvoutřetinový souhlas většiny členů komory.

[Text revidován 7. 7. 1952]

Článek 46 V případě, že prezident, místopředseda, předseda vlády, členové Státní rady, vedoucí kontrolního výboru, soudci a další veřejní činitelé poruší při výkonu svých úřadů ústavu nebo jiný zákon, může Národní shromáždění přijmout usnesení na odvolání z funkce. Návrh na impeachment vyžaduje společný podpis nejméně 50 poslanců dolní komory, k přijetí usnesení je nutná přítomnost nejméně dvou třetin členů a souhlas nejméně dvou třetin členů každé komory.

[Text revidován 7. 7. 1952]

Článek 47 Za účelem projednávání případů impeachmentu se zřizuje soud, který bude případy obžaloby projednávat. U soudu, který projednává impeachment, vykonává funkci soudce místopředseda a jako přísedící slouží 5 soudců Nejvyššího soudu a 5 členů horní komory Národního shromáždění. Při souzení prezidenta nebo předsedy plní povinnosti předsedy předseda Nejvyššího soudu. Verdikt o impeachmentu vyžaduje dvoutřetinovou většinu hlasů soudců. Rozhodnutí o impeachmentu je omezeno na odvolání z veřejné funkce. Toto rozhodnutí však nezbavuje občanskoprávní ani trestní odpovědnosti.

[Text revidován 7. 7. 1952]

Článek 48 Poslanci Národního shromáždění nemohou být současně členy zastupitelstev.

Článek 49 Žádný poslanec Národního shromáždění nesmí být zatčen nebo zadržen bez jeho souhlasu v průběhu zasedání, s výjimkou přistižení při činu, a pokud je člen zatčen nebo zadržen před zasedáním, bude na žádost během zasedání propuštěn na svobodu.

[Text revidován 7. 7. 1952]

Článek 50 Členové Národního shromáždění nenesou mimo Národní shromáždění odpovědnost za žádné prohlášení nebo hlasování, ke kterému dojde v Národním shromáždění.

Hlava čtvrtá

Vláda

(1) Prezident republiky

Článek 51 Prezident je hlavou výkonné moci a zastupuje zemi vůči zahraničí.

Článek 52 Nemůže-li prezident z jakéhokoli důvodu vykonávat svou funkci, jedná jménem prezidenta místopředseda a v případě, že prezident i místopředseda nemohou vykonávat své povinnosti, jedná jejich jménem předseda vlády.

Článek 53 Prezident a viceprezident jsou voleni ve všeobecných, rovných, přímých nebo tajných volbách lidu.

Mají-li být prezident a viceprezident zvoleni v době uzavření Národního shromáždění, předsedové obou komor vyhlásí zasedání Národního shromáždění, aby mohli převzít volební zprávu a oznámit ji.

Zpráva o sečtení hlasovacích lístků u prezidentských nebo viceprezidentských voleb se zašle předsedovi horní komory poté, co volební komise zvláštích měst a provincií sečte a zapečetí počet hlasů, které kandidát získal.

Předseda horní komory neprodleně oznámí zvoleného prezidenta nebo viceprezidenta sečtením získaných hlasů z předchozího odstavce na veřejné schůzi obou komor, které se účastní většina členů obou komor.

O volbě prezidenta a viceprezidenta rozhoduje nejvyšší počet hlasů.

Pokud jsou dva nebo více kandidátů s nejvyšším počtem hlasů, bude vítěz určen většinou hlasů na společné schůzi obou komor Národního shromáždění, jak je uvedeno v předchozím odstavci.

Záležitosti týkající se volby prezidenta a viceprezidenta stanoví zákon.

Prezident a viceprezident nemohou současně působit jako předseda vlády nebo jako členové Národního shromáždění.

[Text revidován 7. 7. 1952]

Článek 54 Prezident při nástupu do funkce skládá následující slib na společné schůzi obou komor. „Slavnostně přísahám lidu, že budu dodržovat ústavu, podporovat blaho lidu a poctivě plnit povinnosti prezidenta při obraně státu.“

[Text revidován 7. 7. 1952]

Článek 55 Funkční období prezidenta a místopředsedy je čtyřleté. Mohou však být jednou znovuzvoleni. Místopředseda vykonává funkci, dokud je ve funkci prezident.

Článek 56 Po uplynutí funkčního období prezidenta a místopředsedy bude nejpozději 30 dní před uplynutím funkčního období zvolen nástupce. V případě uvolnění funkce prezidenta nebo místopředsedy je neprodleně zvolen jeho nástupce.

Článek 57 Prezident má právo, pokud chybí čas ke svolání Národního shromáždění, vydávat příkazy nebo činit potřebné finanční dispozice, pokud je nutné přijmout neodkladná opatření k udržení veřejného pořádku a bezpečnosti v případě občanské války, nebezpečné situace vyplývající ze zahraničních vztahů, v případě přírodní katastrofy nebo v důsledku vážné hospodářské nebo finanční krize. Takové příkazy nebo opatření musí být neprodleně oznámeny Národnímu shromáždění ke schválení. Pokud se nezíská souhlas Národního shromáždění, pozbývají tyto příkazy a opatření účinnosti a prezident to musí bez prodlení vyhlásit.

Článek 58 Prezident může vydávat příkazy v rámci jeho pravomocí a příkazy k věcem nezbytným k výkonu práva.

Článek 59 Prezident uzavírá a ratifikuje smlouvy, vyhláší válku, uzavírá mír a přijímá diplomatické mise.

Článek 60 Prezident se účastní Národního shromáždění, vystupuje na něm v důležitých státních záležitostech nebo se vyjadřuje prostřednictvím písemné zprávy.

Článek 61 Prezident velí ozbrojeným silám. Organizaci a sestavování ozbrojených sil stanoví zákon.

Článek 62 Prezident jmenuje a odvolává veřejné funkcionáře v souladu s ústavou a zákonem.

Článek 63 Prezident má pravomoc udělit milost, zmírnit trest a obnovit práva v souladu se zákonem. K udělení všeobecné amnestie je nutný souhlas Národního shromáždění.

Článek 64 Prezident vyhlásí stanné právo v souladu se zákonem.

Článek 65 Prezident uděluje medaile a další vyznamenání.

Článek 66 Úkony prezidenta týkající se státních záležitostí se vyhotovují písemně a všechny dokumenty musí obsahovat podpis předsedy vlády a příslušného člena Státní rady. Totéž platí pro vojenské záležitosti.

Článek 67 Prezident nesmí být během výkonu funkce trestně stíhán, s výjimkou případů, kdyby se dopustil trestného činu občanské války nebo devizového zločinu.

(2) Státní rada

Článek 68 Státní rada je kolegiální orgán skládající se z prezidenta, předsedy vlády a dalších členů Státní rady a rozhoduje o důležitých národních politikách, které spadají pod pravomoci prezidenta.

Článek 69 Předsedu vlády jmenuje prezident a musí být schválen Národním shromážděním. Když se po všeobecných volbách členů dolní komory otevře nové Národní shromáždění, je třeba znovu získat souhlas se jmenováním předsedy vlády. Pokud je post předsedy vlády neobsazený, je třeba do 10 dnů požádat o schválení předchozího odstavce. Členy Státní rady jmenuje a odvolává prezident na návrh předsedy vlády. Celkový počet členů Státní rady nesmí být nižší jak 8 a vyšší než 15. Voják nemůže být jmenován předsedou vlády nebo členem Státní rady, pokud nebyl propuštěn z aktivní služby.

[Text revidován 7. 7. 1952]

Článek 70 (1) Zasedání Státní rady řídí prezident.

(2) Předseda vlády je nápomocen prezidentovi a stává se místopředsedou Státní rady.

(3) Předseda vlády a členové Státní rady nesou společnou odpovědnost vůči Národnímu shromáždění za obecné a státní záležitosti, které spadají pod pravomoci Státní rady a přebírají individuální odpovědnost za své činy. [Nově zřízeno 7. 7. 1952]

Článek 70.2 Vynese-li dolní komora usnesení o nedůvěře Státní radě nebo dolní komoře poté, co se poprvé sešla po všeobecných volbách do dolní komory a nezíská usnesení o důvěře, Státní rada podá hromadnou demisi. Usnesení o důvěře nebo nedůvěře Státní rady se přijímá se souhlasem většiny členů Národního shromáždění po uplynutí více jak 24 hodin od podání návrhu. Dolní komora nemůže vyslovit nedůvěru Státní radě do jednoho roku od vytvoření Státní rady nebo bezprostředně po volbách. Usnesení o nedůvěře státní radě se souhlasem dvou třetin a více je možné učinit kdykoliv. Státní rada, která podala hromadnou demisi, vykonává své povinnosti, dokud nebude vytvořena nová Státní rada.

[Tento článek byl nově přidán 7. 7. 1952]

Článek 71 Rozhodnutí Státní rady jsou schvalována většinou hlasů. Prezident má právo hlasovat v usneseních a v případě rovnosti hlasů má prezident právo rozhodnout.

Článek 72 Následující záležitosti budou předloženy Státní radě k rozhodnutí:

1. základní plány a zásady státní správy
2. záležitosti týkající se návrhů smluv, vyhlášení války, uzavření míru a další důležité zahraniční strategie

3. návrh změny ústavy, návrhy legislativy, prezidentské dekrety
4. záležitosti týkající se návrhu rozpočtu, vypořádání, urgentní finanční dispozice a rezervních výdajů
5. záležitosti týkající se žádosti o mimořádné zasedání Národního shromáždění
6. vyhlášení a ukončení stanného práva
7. důležité vojenské záležitosti
8. záležitosti týkající se udělení vyznamenání, milosti, zmírnění trestu a obnovy práv
9. určení spojení mezi správními útvary a jejich pravomocí
10. prověřování peticí předložených nebo postoupených vládě
11. záležitosti týkající se jmenování a odvolání soudců Nejvyššího soudu, generálního prokurátora, vedoucího kontrolní rady, ředitele Národní univerzity, velvyslanců, ministrů, vrchního velitele ozbrojených sil, náčelníka štábu ozbrojených sil a dalších veřejných činitelů, manažerů významných národních podniků určených zákonem
12. záležitosti týkající se stanovení a fungování důležitých strategií každého správního útvaru
13. další záležitosti předložené předsedou vlády nebo členy Státní rady

(3) Správní odbory

Článek 73 Vedoucí každého správního odboru musí být členem Státní rady a je jmenován prezidentem na doporučení předsedy vlády. Předseda vlády na příkaz prezidenta kontroluje a dohlíží na vedoucí každého správního odboru a má na starosti administrativní záležitosti, které nejsou přiděleny žádnému konkrétnímu správnímu odboru.

[Text revidován 7. 7. 1952]

Článek 74 Předseda vlády nebo vedoucí každého správního útvaru mohou vydat nařízení předsedy vlády nebo ministerské nařízení z moci úřední nebo na základě zvláštní delegace s ohledem na povinnosti, které zastávají

Článek 75 Organizaci a rozsah povinností každého správního odboru stanoví zákon.

Hlava pátá

Soudy

Článek 76 Soudní moc je svěřena soudům složeným ze soudců. Organizaci Nejvyššího soudu a soudů nižších stupňů určuje zákon. Kvalifikace soudců je dána zákonem.

Článek 77 Soudci soudí nezávisle v souladu s ústavou a zákony.

Článek 78 Předsedu Nejvyššího soudu jmenuje prezident se schválením Národního shromáždění.

Článek 79 Funkční období soudců je na deset let a za podmínek stanovených zákonem mohou být jmenováni znovu.

Článek 80 Soudci nesmějí být zbaveni funkce, dočasně odvoláni z funkce nebo se jim nesmí snížit platy s výjimkou obžaloby nebo trestního nebo disciplinárního řízení.

Článek 81 Nejvyšší soud má pravomoc s konečnou platností přezkoumat, zda jsou nařízení a ustanovení v souladu s ústavou a zákony. Pokud rozhodnutí případu závisí na zjištění ústavnosti, postupuje soud podle rozhodnutí Ústavního výboru. Předsedou Ústavního výboru je místopředseda a členy jsou 5 soudců Nejvyššího soudu, 3 členové dolní komory Národního shromáždění a 2 členové horní komory. Aby byl zákon prohlášen za protiústavní, je nutný souhlas dvou třetin a více členů. Organizaci a agendu Ústavní rady stanoví zákon.

[Text revidován 7. 7. 1952]

Článek 82 Nejvyšší soud může stanovit vnitřní předpisy týkající se pravidel a běžných záležitostí.

Článek 83 Soudní líčení a rozsudek jsou zveřejněny, ale mohou být neveřejné rozhodnutím soudu, pokud existuje obava z narušení veřejného klidu a pořádku nebo ohrožení veřejné morálky.

Hlava šestá

Ekonomika

Článek 84 Hospodářský řád Korejské republiky je založen na realizaci sociální spravedlnosti, rozvoji vyváženého národního hospodářství, které umožňuje všem občanům plnit základní požadavky života. V těchto mezích je zaručena ekonomická svoboda každého jednotlivce.

Článek 85 Nerostné a jiné důležité podzemní zdroje, vodní zdroje, vodní energie a přírodní energie dostupné pro hospodářské využití budou ve vlastnictví státu. V případě veřejné potřeby se vývoj a použití licencuje na dobu určitou nebo ruší podle ustanovení zákona.

Článek 86 Zemědělská půda se přiděluje zemědělcům a způsob rozdělení, rozsah držby a hranice vlastnictví jsou stanoveny zákonem.

Článek 87 Podniky veřejného charakteru s důležitými dopravními, telekomunikačními, finančními, pojišťovacími, elektrotechnickými, opravárenskými, vodárenskými a veřejnými službami budou řízeny státem. Vyžaduje-li to veřejná potřeba licencování pro soukromé použití nebo zrušení licence se provádí v souladu se zákonem. Zahraniční obchod je pod kontrolou státu.

Článek 88 Za účelem uspokojení naléhavých potřeb obrany státu nebo národního života budou soukromé podniky převedeny do státního nebo veřejného vlastnictví nebo jejich řízení bude svěřeno pod dohled nebo kontrolu státu, bude-li to považováno za naléhavě nutné a v souladu se zákonem.

Článek 89 Třetí odstavec článku 15 této ústavy se použije na zrušení licence, vyvlastnění, použití nebo omezení majetku podle článků 85-88.

Hlava sedmá

Finance

Článek 90 Druhy daní a daňové sazby stanoví zákon.

Článek 91 Vláda předkládá Národnímu shromáždění na začátku řádné schůze každého výročního zasedání k rozhodnutí rozpočet zahrnující veškeré příjmy a výdaje na rozpočtový rok. V případě, že zvláštní výplata pokrývá období delší než jeden rok, zřídí Národní shromáždění kontinuální fond. Národní shromáždění nemůže bez souhlasu vlády zvýšit výši jakékoliv položky vládního rozpočtu, ani zřídit novou výdajovou položku.

Článek 92 Získání státního dluhopisu nebo uzavření jakékoliv smlouvy, kterou má státní pokladna mimo státní rozpočet, podléhá rozhodnutí Národního shromáždění.

Článek 93 K přidělení rezervních fondů na nepředvídatelné mimorozpočtové nebo nadrozpočtové výdaje je třeba předem získat usnesení Národního shromáždění. Výdaje rezervního fondu musí schválit Národní shromáždění.

Článek 94 Národní shromáždění hlasuje o rozpočtu před začátkem fiskálního roku. Nedojde-li k ustanovení rozpočtu z nevyhnutelných důvodů, sestaví Národní shromáždění rozpočtové provizorium do jednoho měsíce a v této lhůtě rozhodne o řádném rozpočtu.

Článek 95 Zúčtování příjmů a výdajů země každoročně kontroluje kontrolní rada. Vláda předloží Národnímu shromáždění na zasedání vyúčtování spolu s inspekční zprávou o šetření kontrolní komise. Organizace a pravomoci revizní rady jsou stanoveny zákonem.

Hlava osmá

Místní autonomie

Článek 96 Místní samosprávy spravují svůj majetek a plní své administrativní úkoly v rámci vyhlášek a plní další úkoly, které jim stanovuje zákon. Místní samosprávy mohou vydávat nařízení a stanovovat samosprávné předpisy v souladu se zákony.

Článek 97 Záležitosti organizace a činnosti územních samosprávných celků stanoví zákon. Každá místní vláda má radu. Organizaci a působnost zastupitelstev a volbu členů stanoví zákon.

Hlava devátá

Ústavní novela

Článek 98 Návrh na změnu ústavy se podává se souhlasem prezidenta, nejméně jedné třetiny dolní komory nebo alespoň dvou třetin všech členů horní komory. Návrhy na změnu ústavy veřejně vyhláší prezident. Výpovědní lhůta uvedená v předchozím odstavci činí nejméně 30 dní. Usnesení o změně ústavy se přijímá se souhlasem nejméně dvou třetin z celkového počtu členů obou komor. Je-li přijato usnesení o změně ústavy, prezident jej neprodleně vyhlásí.

[text revidován 7. 7. 1952]

Hlava desátá

Dodatek

Článek 99 Tato ústava vstoupí v platnost dnem vyhlášení předsedou Národního shromáždění, které tuto ústavu vydalo. Ustanovení, která nelze provést bez přijetí zákona, však nabývají účinnosti od nabytí účinnosti zákona,

Článek 100 Stávající stanovy jsou účinné, pokud nejsou v rozporu s touto ústavou.

Článek 101 Národní shromáždění, které přijalo tuto ústavu, může uzákonit zvláštní zákon, který krátkodobě trestá kruté protinárodní činy před 15. srpnem roku čtyři tisíce dvě stě sedmdesát osm.²⁵⁴

Článek 102 Národní shromáždění, které přijalo tuto ústavu, vykonává svou pravomoc jako Národní shromáždění podle této ústavy a funkční období jeho členů je dva roky ode dne otevření Národního shromáždění.

Článek 103 Veřejní funkcionáři ve funkci v době, kdy tato ústava vstoupí v platnost, pokračují ve výkonu své funkce, dokud je nezastoupí osoba zvolená nebo jmenovaná podle této ústavy.

Dodatek [č. 2, 7. 7. 1952]

---

²⁵⁴ Západního kalendáře rok 1945

Tato ústava nabývá účinnosti dnem vyhlášení. Ustanovení týkající se horní komory Národního shromáždění a předpisy vycházející z její existence nabývají účinnosti dnem ustanovení horní komory. Pokud nebude pro prosazení této ústavy vytvořena horní komora, záležitosti, které mají být řešeny na společné schůzi obou komor, bude řešit dolní komora a záležitosti, které náleží předsedovy horní komory převezme předseda dolní komory. Do doby ustanovení horní komory o ní rozhoduje usnesení Národního shromáždění usnesením dolní komory. Členové Národního shromáždění jsou v době platnosti této ústavy členy dolní komory a jejich funkční období končí zároveň s koncem funkčního období členů Národního shromáždění. Členové horní komory Národního shromáždění zvolení poprvé od prosazení této ústavy se podle počtu jejich získaných hlasů v každém zvláštním městě a provincii rozdělí do prvního, druhého a třetího oddílu. Funkční období členů prvního oddílu je 6 let, funkční období členů druhého oddílu jsou 4 roky a funkční období členů třetího oddílu jsou 2 roky. Při stejném počtu hlasů se postupuje podle věku.

Příloha 3: Překlad Ústavy Korejské republiky z roku 1954

Ústava Korejské republiky

[prosazeno 29. 11. 1954] [Ústava č. 3, 29. 11. 1954, částečná revize]

Preambule

My, lid Koreje, se zářnou dlouhotrvající tradicí a historií, následujíc ducha Hnutí 1. března, jsme založili Korejskou republiku. Následujeme nezdolného ducha nezávislosti a nyní, v této době zapojení do obnovy demokratické, nezávislé země, jsme rozhodnutí upevnit národní jednotu spravedlností, lidskostí, bratrskou láskou a odstraněním všeho druhu zla ve společnosti, nabídnout rovné příležitosti každému člověku, zajistit co nejúplnější rozvoj rovnosti jedince ve všech oblastech politického, hospodářského, sociálního a kulturního života, a umožnit každému vyvinout maximální úsilí, aby vykonával své povinnosti a závazky. Pod praporem spravedlnosti, lidskosti a bratrství zajistíme podporu pro blaho lidu, udržení trvalého mezinárodního míru, eliminace všech druhů agrese, despotismu a chudoby, a tím garantujeme bezpečnost, svobodu a štěstí, sobě i našemu potomstvu. Tímto ustanovujeme tuto ústavu 12. července roku čtyři tisíce dvě stě osmdesát jedna²⁵⁵ v Národním shromáždění složeném z našich svobodně a řádně zvolených zástupců.

Hlava první

Všeobecná ustanovení

Článek 1 Korejská republika je demokratickou republikou.

Článek 2 Suverenita Korejské republiky patří lidu a veškerá moc pochází od lidu.

Článek 3 Požadavky pro získání občanství Korejské republiky jsou stanoveny zákonem.

Článek 4 Územím Korejské republiky je Korejský poloostrov a jeho přilehlé ostrovy.

Článek 5 Korejská republika má povinnost respektovat a garantovat svobodu, rovnost a kreativitu každého jednotlivce ve všech oblastech politiky, ekonomiky, společnosti a kultury, chránit je a zprostředkovávat je za účelem zlepšení veřejného blaha.

Článek 6 Korejská republika odmítá všechny agresivní války. Posláním ozbrojených sil je plnit posvátnou povinnost obrany státu.

---

²⁵⁵ Podle západního kalendáře rok 1948

Článek 7 Ratifikované a vyhlášené mezinárodní smlouvy a obecně uznávaná pravidla mezinárodního práva mají stejnou sílu jako vnitrostátní právo. Právní postavení cizinců je garantováno v rámci mezinárodního práva a mezinárodních smluv.

Článek 7.2 Důležité záležitosti týkající se národní bezpečnosti, které mohou mít za následek omezení suverenity nebo územní změny Korejské republiky, budou, po schválení Národním shromážděním předloženy ke schválení v národním referendu, toto potvrzení vyžaduje platné hlasy dvou třetin a více v národním referendu, kterého se zúčastnily minimálně dvě třetiny voličů oprávněných hlasovat ve volbě členů dolní komory.

Národní referendum uvedeno v předchozím odstavci bude učiněno do jednoho měsíce po schválení Národním shromážděním a podpisem více jak pěti sty tisíci voličů způsobilými hlasovat pro členy dolní komory.

Nedojde-li v celostátním referendu ke schválení, pozbývají záležitosti schválené Národním shromážděním podle odstavce 1 zpětně účinnosti.

Jednací řád národního referenda stanoví zákon.

[Tento článek byl nově založen 29. 11. 1954]

Hlava druhá

Práva a povinnosti občanů

Článek 8 Všichni občané jsou si před zákonem rovni a nejsou diskriminováni v žádné oblasti politického, ekonomického a společenského života na základě pohlaví, náboženství nebo sociálního postavení. Systém zvláštní společenské třídy není vůbec uznáván a nelze jej vytvořit v žádné podobě. Udělení medailí a jiných vyznamenání je výhradně pro čest příjemce a nezakládá žádná privilegia.

Článek 9 Všichni občané mají osobní svobodu. Pokud to není v souladu se zákonem, nesmí dojít k žádnému zatčení, zadržení, prohlídce, výslechu, trestu a nucené práci. Zatčení, zadržení a prohlídka vyžadují soudní příkaz. Pokud však existuje obava z útěku současného zločince nebo ze zničení důkazů, může vyšetřovací agentura požádat o vydání zatykače ex post facto za podmínek stanovených zákonem. Je-li kdokoli zatčen nebo zadržen, je zaručeno právo na okamžitou pomoc právního zástupce a právo požadovat soud o přezkoumání žádosti.

Článek 10 Žádný z občanů nesmí být omezován ve svobodě pobytu a pohybu, ani nesmí být napadnuto nebo prohledáno jejich obydlí, pokud to není v souladu se zákonem.

Článek 11 Soukromí korespondence všech občanů zůstane nedotčeno, pokud [porušení soukromí] není v souladu se zákonem.

Článek 12 Všichni občané mají svobodu náboženského vyznání a svědomí. Neexistuje žádné státní náboženství, náboženství je odděleno od politiky.

Článek 13 Žádný z občanů nesmí být omezován ve své svobodě projevu, tisku, shromažďování a sdružování, s výjimkou případů, kdy je [porušení těchto svobod] v souladu se zákonem.

Článek 14 Všichni občané mají svobodu vědy a umění. Práva autorů, vynálezců a umělců jsou chráněna zákonem.

Článek 15 Vlastnická práva jsou zaručena. Jejich rozsah a omezení stanoví zákon. Výkon vlastnických práv musí být v souladu s veřejným blahem. Vyvlastnění, využití nebo omezení vlastnických práv v souladu s veřejnými potřebami bude doprovázeno zaplacením přiměřené náhrady stanovené zákonem.

Článek 16 Všichni občané mají právo na rovné příležitosti ke vzdělání. Alespoň základní vzdělání je povinné a bezplatné. Na všechny vzdělávací instituce dohlíží stát a vzdělávací systém je dán zákonem.

Článek 17 Všichni občané mají právo a povinnost pracovat. Normy pracovních podmínek stanoví zákon. Práce žen a dětí požívá zvláštní ochranu.

Článek 18 V rámci zákona je zaručena svoboda sdružování, kolektivního vyjednávání a svoboda kolektivního jednání. V ziskových soukromých podnicích mají pracovníci podle ustanovení zákona právo na rovný podíl na rozdělení zisku.

Článek 19 Občané, kteří nejsou schopni se živit pro stáří, nemoc nebo jinou ztrátu pracovní schopnosti jsou chráněni státem podle ustanovení zákona.

Článek 20 Manželství je založeno na rovnosti muže a ženy. Čistota manželství a zdraví rodiny jsou státem zvláště chráněny.

Článek 21 Všichni občané mají právo podávat písemné petice u každého státního úřadu. Stát je povinen takové petice přezkoumat.

Článek 22 Všichni občané mají právo být souzeni podle zákona soudcem, kterého stanoví zákon.

Článek 23 Žádný občan nesmí být stíhán za čin, který v době spáchání nebyl trestným činem, ani být dvakrát souzen za stejný čin.

Článek 24 Každý obviněný má právo na bezodkladné veřejné projednání věci, není-li k [odložení veřejného projednání věci] ospravedlnitelný důvod. Je-li osoba, která byla zadržena a obviněna z trestného činu, zproštěna obžaloby, může za podmínek stanovených zákonem požadovat od státu odškodnění.

Článek 25 Všichni občané mají právo volit veřejné činitele v souladu s ustanoveními zákona.

Článek 26 Všichni občané mají právo zastávat veřejnou funkci v souladu s ustanoveními zákona.

Článek 27 Veřejným činitelům je svěřena suverenita lidu a po celou dobu [funkce] se budou zodpovídat lidu. Občané mají právo podat petici za odvolání veřejných činitelů, kteří se dopustili protiprávního jednání. Osoba, které protiprávním jednáním veřejného činitele vznikla škoda, se může domáhat náhrady škody po státu nebo veřejné organizaci. Samotní veřejní činitelé však nejsou zproštěni občanskoprávní nebo trestní odpovědnosti.

Článek 28 Svobody a práva lidu nesmí být opomíjeny z důvodu, že nejsou vyjmenovány v ústavě. Vynášení zákonů omezujících svobodu a práva lidu se omezí na případy, kdy je to nezbytné pro udržení pořádku a veřejného blaha.

Článek 29 Všichni občané mají ze zákona povinnost platit daně.

Článek 30 Všichni občané jsou povinni bránit národní území, jak předepisuje zákon.

Hlava třetí

Národní shromáždění

Článek 31 Zákonodárnou moc vykonává Národní shromáždění. Národní shromáždění se skládá z dolní a horní komory.

[Text revidován 7. 7. 1952]

Článek 32 Obě komory jsou složeny ze členů, kteří jsou voleni ve všeobecných, rovných, přímých nebo tajných volbách. Žádný člen nesmí být současně členem obou komor. Záležitosti týkající se počtu členů Národního shromáždění a jejich volby stanoví zákon.

[Text revidován 7. 7. 1952]

Článek 33 (1) Funkční období členů dolní komory je na čtyři roky.

(2) Funkční období členů horní komory je šesti leté a každé tři roky se jedna polovina členů obmění. [Upraveno 29. 11. 1954]

Článek 34 Řádné zasedání Národního shromáždění se koná v souladu se zákonem jednou ročně.

[Text revidován 29. 11. 1954]

Článek 35 V případě naléhavé události vyhlásí předseda vlády na žádost prezidenta, nejméně jedné čtvrtiny členů dolní komory nebo nejméně jedné poloviny členů horní komory mimořádnou schůzi Národního shromáždění.

[Text revidován 7. 7. 1952]

Článek 36 Dolní komora volí jednoho předsedu a dva místopředsedy. Horní komoře předsedá viceprezident a volí se dva místopředsedové. Společnému zasedání obou komor předsedá předseda horní komory.

[Text revidován 7. 7. 1952]

Článek 37 (1) Nestanoví-li ústava nebo zákon o Národním shromáždění jinak, je pro jednání obou komor nutná přítomnost většiny členů a většina hlasů přítomných členů.

(2) V případě, že návrh zákona nepřijme jedna ze dvou komor nebo se usnesení obou komor přijaté k návrhu zákona liší, rozhoduje o přijetí konečného návrhu zákona většina hlasů společného zasedání obou komor, kterého se zúčastní většina členů každé komory. Učiní-li horní komora o návrhu rozpočtu jiné usnesení než dolní komora, podléhá opětovnému projednání dolní komory, jejíž rozhodnutí bude považováno za usnesení Národního shromáždění. [Úprava 29. 11. 1954]

(3) Předseda dolní komory má právo hlasovat v usneseních.

(4) Předsedové obou komor mají rozhodující hlas v případě rovnosti hlasů v usnesení.

Článek 38 Schůze Národního shromáždění jsou veřejné. Usnesením se může však konat tajné zasedání každé komory [zvláště] nebo společné zasedání obou komor.

[Text revidován 7. 7. 1952]

Článek 39 (1) Návrhy zákonů mohou předkládat členové Národního shromáždění a vláda. (2) Návrh o rozpočtu bude nejdříve předložen dolní komoře. [Úprava 29. 11. 1954]

(3) Návrh zákona zamítnutý dolní komorou se nepostupuje horní komoře ani společnému jednání obou komor. [Úprava 29. 11. 1954]

(4) Není-li zákon přijat do šedesáti dnů ode dne doručení návrhu jedné z komor postoupeného druhé komoře, s výjimkou, kdy je Národní shromáždění odročeno, může komora, která návrh zaslala, považovat návrh zákona za zamítnutý. [Odstavec nově přidán 29. 11. 1954]

Článek 40 (1) Návrh zákona schválený Národním shromážděním je postoupen vládě a prezident jej do 15 dnů vyhlásí.

(2) Je-li proti postoupenému návrhu zákona námitka, podá prezident námitku písemnou, vrátí návrh Národnímu shromáždění k novému projednání. V případě společné schůze obou komor, které se účastní více než dvě třetiny z celkového počtu členů, bude návrh zákona schválen více než dvěma třetinami hlasů přítomných členů, bude návrh zákona přijat jako zákon. [Úprava 29. 11. 1954]

(3) Prezident neprodleně vyhlásí zákony ustanovené podle předchozích dvou odstavců.

(4) Není-li uvedeno jinak, zákon nabývá účinnosti 20 dnů ode dne vyhlášení.

Článek 41 Národní shromáždění projednává a rozhoduje o návrhu zákona o rozpočtu.

Článek 42 Národní shromáždění má pravomoc dát souhlas k ratifikaci smluv týkajících se mezinárodních organizací, smluv o vzájemné pomoci, smluv o míru, smluv o obchodu, smluv o finančním zatížení státu nebo občanů, smluv souvisejících s legislativními záležitostmi nebo smluv o vyhlášení války jinému státu.

Článek 42.2 Horní komora má právo udělit souhlas se jmenováním soudců Nejvyššího soudu, generálního prokurátora, předsedy kontrolní rady, velvyslanců, ministrů a dalších veřejných činitelů určených zákonem.

Je-li veřejný funkcionář podle předchozího odstavce jmenován během odročení nebo uzavření Národního shromáždění, musí na příštím zasedání získat souhlas horní komory.

[Tento článek nově přidán 29. 11. 1954]

Článek 43 Národní shromáždění vyžaduje předložení dokumentů, účast svědků nebo přednesení stanovisek pro kontrolu státních záležitostí.

Článek 44 Členové Státní rady a členové vlády se mohou zúčastnit Národního shromáždění, aby vyjádřili své názory a odpověděli na dotazy a na žádost Národního shromáždění se účastní každé schůze a odpovídají na dotazy. [Úprava 29. 11. 1954]

Článek 45 Každá komora může zkoumat kvalifikaci svých členů, stanovit si jednací řád a tresty pro své členy. K vyloučení člena komory je nutný dvoutřetinový souhlas většiny členů komory.

[Text revidován 7. 7. 1952]

Článek 46 (1) Poruší-li prezident, viceprezident, člen Státní rady, předseda kontrolního úřadu nebo jiný zákonem daný veřejný činitel při výkonu své funkce ústavu

nebo zákony, může se Národní shromáždění usnést o impeachmentu. [Úprava 29. 11. 1954]

(2) Návrh na impeachment musí podepsat minimální třicet členů dolní komory a usnesení musí být schváleno většinou všech přítomných členů každé komory. [Úprava 29. 11. 1954]

Článek 47 Za účelem projednávání případů impeachmentu se zřizuje soud, který bude případy obžaloby projednávat. U soudu, který projednává impeachment, vykonává funkci soudce místopředseda a jako přísedící slouží 5 soudců Nejvyššího soudu a 5 členů horní komory Národního shromáždění. Při souzení prezidenta nebo předsedy plní povinnosti předsedy předseda Nejvyššího soudu. Verdikt o impeachmentu vyžaduje dvoutřetinovou většinu hlasů soudců. Rozhodnutí o impeachmentu je omezeno na odvolání z veřejné funkce. Toto rozhodnutí však nezbavuje občanskoprávní ani trestní odpovědnosti.

[Text revidován 7. 7. 1952]

Článek 48 Poslanci Národního shromáždění nemohou být současně členy zastupitelstev.

Článek 49 Žádný poslanec Národního shromáždění nesmí být zatčen nebo zadržen bez jeho souhlasu v průběhu zasedání, s výjimkou přistižení při činu, a pokud je člen zatčen nebo zadržen před zasedáním, bude na žádost během zasedání propuštěn na svobodu.

[Text revidován 7. 7. 1952]

Článek 50 Členové Národního shromáždění nenesou mimo Národní shromáždění odpovědnost za žádné prohlášení nebo hlasování, ke kterému dojde v Národním shromáždění.

Hlava čtvrtá

Vláda

(1) Prezident republiky

Článek 51 Prezident je hlavou výkonné moci a zastupuje zemi vůči zahraničí.

Článek 52 V případě, že prezident z důvodu nehody nemůže vykonávat své povinnosti, zastupuje funkci prezidenta viceprezident, v případě neschopnosti viceprezidenta vykonávat povinnosti své funkce, je zastoupen členem Státní rady v pořadí stanoveném zákonem. [Úprava 29. 11. 1954]

Článek 53 (1) Prezident a viceprezident jsou voleni ve všeobecných, rovných, přímých nebo tajných volbách lidu.

(2) Mají-li být prezident a viceprezident zvoleni v době uzavření Národního shromáždění, předsedové obou komor vyhlásí zasedání Národního shromáždění, aby mohli převzít volební zprávu a oznámit ji.

(3) Zpráva o sečtení hlasovacích lístků u prezidentských nebo viceprezidentských voleb se zašle předsedovi horní komory poté, co volební komise zvláštních měst a provincií sečte a zapečetí počet hlasů, které kandidát získal.

(4) Předseda horní komory neprodleně oznámí zvoleného prezidenta nebo viceprezidenta sečtením získaných hlasů z předchozího odstavce na veřejné schůzi obou komor, které se účastní většina všech členů obou komor.

(5) O volbě prezidenta a viceprezidenta rozhoduje nejvyšší počet hlasů.

(6) Pokud jsou dva nebo více kandidátů s nejvyšším počtem hlasů, bude vítěz určen většinou hlasů na společné schůzi obou komor Národního shromáždění, jak je uvedeno v předchozím odstavci.

(7) Záležitosti týkající se volby prezidenta a viceprezidenta stanoví zákon.

(8) Prezident a viceprezident nemohou současně působit jako členové Národního shromáždění. [Upraveno 29. 11. 1954]

Článek 54 Prezident při nástupu do funkce skládá následující slib na společné schůzi obou komor. „Slavnostně přísahám lidu, že budu dodržovat ústavu, podporovat blaho lidu a poctivě plnit povinnosti prezidenta při obraně státu.“

[Text revidován 7. 7. 1952]

Článek 55 Prezident a viceprezident zastávají funkci po dobu čtyř let. Opětovné znovuzvolení je přípustné pouze jednou.

V případě, že se místo prezidenta uvolní, nahradí ho po zbytek funkčního období ve funkci viceprezident.

Uvolněné místo ve funkci viceprezidenta se bezodkladně obsadí nástupcem na zbývající funkční období ve volbách.

V případě neobsazení funkce prezidenta i viceprezidenta vykonává podle článku 52 funkci prezidenta člen Státní rady vybraný pořadím stanoveném zákonem, a do tří měsíců ode dne uvolnění funkce se budou konat volby na místo prezidenta i viceprezidenta.

[Text revidován 29. 11. 1954]

Článek 56 (1) Po uplynutí funkčního období prezidenta a místopředsedy bude nejpozději 30 dní před uplynutím funkčního období zvolen nástupce.

(2) Smazáno [29. 11. 1954]

Článek 57 Prezident má právo, pokud chybí čas ke svolání Národního shromáždění, vydávat příkazy nebo činit potřebné finanční dispozice, pokud je nutné přijmout neodkladná opatření k udržení veřejného pořádku a bezpečnosti v případě občanské války, nebezpečné situace vyplývající ze zahraničních vztahů, v případě přírodní katastrofy nebo v důsledku vážné hospodářské nebo finanční krize. Takové příkazy nebo opatření musí být neprodleně oznámeny Národnímu shromáždění ke schválení. Pokud se nezíská souhlas Národního shromáždění, pozbývají tyto příkazy a opatření účinnosti a prezident to musí bez prodlení vyhlásit.

Článek 58 Prezident může vydávat příkazy v rámci jeho pravomocí a příkazy k věcem nezbytným k výkonu práva.

Článek 59 Prezident uzavírá a ratifikuje smlouvy, vyhláší válku, uzavírá mír a přijímá diplomatické mise.

Článek 60 Prezident se účastní Národního shromáždění, vystupuje na něm v důležitých státních záležitostech nebo se vyjadřuje prostřednictvím písemné zprávy.

Článek 61 Prezident velí ozbrojeným silám. Organizaci a sestavování ozbrojených sil stanoví zákon.

Článek 62 Prezident jmenuje a odvolává veřejné funkcionáře v souladu s ústavou a zákonem.

Článek 63 Prezident má pravomoc udělit milost, zmírnit trest a obnovit práva v souladu se zákonem. K udělení všeobecné amnestie je nutný souhlas Národního shromáždění.

Článek 64 Prezident vyhlásí stanné právo v souladu se zákonem.

Článek 65 Prezident uděluje medaile a další vyznamenání.

Článek 66 Úkony prezidenta týkající se státních záležitostí musí mít písemnou formu a všechny dokumenty musí obsahovat podpisy příslušných členů Státní rady. Totéž platí pro vojenské záležitosti. [Úprava 29. 11. 1954]

Článek 67 Prezident nesmí být během výkonu funkce trestně stíhán, s výjimkou případů, kdyby se dopustil trestného činu občanské války nebo devizového zločinu.

(2) Státní rada

Článek 68 Státní rada je kolegiálním orgánem složeným z prezidenta a členů Státní rady a pod vedením prezidenta rozhoduje o důležitých státních politikách. [Úprava 29. 11. 1954]

Článek 69 Členy Státní rady jmenuje prezident.

Celkový počet členů Státní rady nesmí být vyšší než patnáct a nižší než osm.

Voják nesmí být jmenován členem Státní rady, pokud nebyl propuštěn z aktivní služby.

[Text revidován 29. 11. 1954]

Článek 70 Zasedání Státní rady svolává a řídí prezident.

Prezident může v případě potřeby delegovat své pravomoci a povinnosti předsedy Státní rady na člena Státní rady vybraného podle pořadí stanoveném zákonem a v souladu s ustanovením článku 52.

[Text revidován 29. 11. 1954]

Článek 70.2 Každý člen Státní rady okamžitě odstoupí, jakmile dolní komora přijme usnesení o jeho nedůvěře.

Usnesení o nedůvěře podle předchozího odstavce, která mají být účinná, se hlasuje po více jak dvaceti čtyřech hodinách od podání návrhu a schvaluje jej většina hlasů členů.

[Text revidován 29. 11. 1954]

Článek 71 Rozhodnutí Státní rady jsou schvalována většinou hlasů. Prezident má právo hlasovat v usneseních a případě rovnosti hlasů má prezident právo rozhodnout.

Článek 72 Následující záležitosti budou předloženy Státní radě k rozhodnutí:
[Upraveno 29. 11. 1954]

1. základní plány a strategie státní správy
2. záležitosti týkající se návrhů smluv, vyhlášení války, uzavření míru a další důležité zahraniční strategie
3. návržení změny ústavy, návrhy legislativy, prezidentské dekrety
4. záležitosti týkající se návrhu rozpočtu, vypořádání, urgentní finanční dispozice a rezervních výdajů
5. záležitosti týkající se žádosti o mimořádné zasedání Národního shromáždění
6. vyhlášení a ukončení stanného práva
7. důležité vojenské záležitosti
8. záležitosti týkající se udělení vyznamenání, milosti, zmírnění trestu a obnovy práv

9. určení spojení mezi správními útvary a jejich pravomocí
10. prověřování peticí předložených nebo postoupených vládě
11. záležitosti týkající se jmenování a odvolání soudců Nejvyššího soudu, generálního prokurátora, vedoucího kontrolní rady, ředitele Národní univerzity, velvyslanců, ministrů, vrchního velitele ozbrojených sil a dalších veřejných činitelů, manažerů významných národních podniků určených zákonem
12. záležitosti týkající se stanovení a fungování důležitých strategií každého správního útvaru
13. další záležitosti předložené předsedou vlády nebo členy Státní rady

(3) Správní odbory

Článek 73 (1) Vedoucí každého správního odboru musí být členem Státní rady a je jmenován prezidentem.

(2) Smazáno [29. 11. 1954]

Článek 74 Každý vedoucí správního odboru může z moci úřední nebo na základě pověření vydávat rozkazy v rozsahu jeho pravomocí povinností. [Úprava 29. 11. 1954]

Článek 75 Organizaci a rozsah povinností každého správního odboru stanoví zákon.

Hlava pátá

Soudy

Článek 76 Soudní moc je svěřena soudům složeným ze soudců. Organizaci Nejvyššího soudu a soudů nižších stupňů určuje zákon. Kvalifikace soudců je dána zákonem.

Článek 77 Soudci soudí nezávisle v souladu s ústavou a zákony.

Článek 78 Předsedu Nejvyššího soudu jmenuje prezident se schválením Národního shromáždění.

Článek 79 Funkční období soudců je na deset let a za podmínek stanovených zákonem mohou být jmenováni znovu.

Článek 80 Soudci nesmějí být zbaveni funkce, dočasně odvoláni z funkce nebo se jim nesmí snížit platy s výjimkou obžaloby nebo trestního nebo disciplinárního řízení.

Článek 81 Nejvyšší soud má pravomoc s konečnou platností přezkoumat, zda jsou nařízení a ustanovení v souladu s ústavou a zákony. Pokud rozhodnutí případu závisí na zjištění ústavnosti, postupuje soud podle rozhodnutí Ústavního výboru. Předsedou

Ústavního výboru je místopředseda a členy jsou 5 soudců Nejvyššího soudu, 3 členové dolní komory Národního shromáždění a 2 členové horní komory. Aby byl zákon prohlášen za protiústavní, je nutný souhlas dvou třetin a více členů. Organizaci a agendu Ústavní rady stanoví zákon.

[Text revidován 7. 7. 1952]

Článek 82 Nejvyšší soud může stanovit vnitřní předpisy týkající se pravidel a běžných záležitostí.

Článek 83 Soudní líčení a rozsudek jsou zveřejněny, ale mohou být neveřejné rozhodnutím soudu, pokud existuje obava z narušení veřejného klidu a pořádku nebo ohrožení veřejné morálky.

Článek 83.2 Mohou být zřízeny válečné soudy s jurisdikcí pro vojenské trestné činy. Odvolání proti rozsudkům určených zákonem spadají do pravomoci Nejvyššího soudu.

Organizaci, klasifikaci a pravomoci vojenských soudů stanoví zákon.

[Článek nově vytvořen 29. 11. 1954]

Hlava šestá

Ekonomika

Článek 84 Hospodářský řád Korejské republiky je založen na realizaci sociální spravedlnosti, rozvoji vyváženého národního hospodářství, které umožňuje všem občanům plnit základní požadavky života. V těchto mezích je zaručena ekonomická svoboda každého jednotlivce.

Článek 85 Licence k těžbě a využívání podzemních a vodních zdrojů a dalších ekonomicky dostupných přírodních energií může být udělena na omezenou dobu podle ustanovení zákona.

[Text revidován 29. 11. 1954]

Článek 86 Zemědělská půda se přiděluje zemědělcům a způsob rozdělení, rozsah držby a hranice vlastnictví jsou stanoveny zákonem.

Článek 87 Zahraniční obchod je pod kontrolou státu podle ustanovení zákona.

[Text revidován 29. 11. 1954]

Článek 88 Soukromé podniky nesmějí být převedeny do státního nebo veřejného vlastnictví, s výjimkou případů, které jsou zákonem určeny k uspokojení potřeb národní obrany nebo národního života, provoz a řízení nesmí být kontrolován státem podle veřejného práva.

[Text revidován 29. 11. 1954]

Článek 89 Třetí odstavec článku 15 této ústavy se uplatňuje na vyvlastnění zemědělské půdy, jak je stanoveno v článku 86 a použije se také na převod soukromých podniků do státního nebo veřejného vlastnictví, podle ustanovení v předchozím článku.

[Text revidován 29. 11. 1954]

Hlava sedmá

Finance

Článek 90 Druhy daní a daňové sazby stanoví zákon.

Článek 91 Vláda předkládá Národnímu shromáždění na začátku řádné schůze každého výročního zasedání k rozhodnutí rozpočet zahrnující veškeré příjmy a výdaje na rozpočtový rok. V případě, že zvláštní výplata pokrývá období delší než jeden rok, zřídí Národní shromáždění kontinuální fond. Národní shromáždění nemůže bez souhlasu vlády zvýšit výši jakékoliv položky vládního rozpočtu, ani zřídit novou výdajovou položku.

Článek 92 Získání státního dluhopisu nebo uzavření jakékoliv smlouvy, kterou má státní pokladna mimo státní rozpočet, podléhá rozhodnutí Národního shromáždění.

Článek 93 K přidělení rezervních fondů na nepředvídatelné mimorozpočtové nebo nadrozpočtové výdaje je třeba předem získat usnesení Národního shromáždění. Výdaje rezervního fondu musí schválit Národní shromáždění.

Článek 94 Národní shromáždění hlasuje o rozpočtu před začátkem fiskálního roku. Nedojde-li k ustanovení rozpočtu z nevyhnutelných důvodů, sestaví Národní shromáždění rozpočtové provizorium do jednoho měsíce a v této lhůtě rozhodne o řádném rozpočtu.

Článek 95 Zúčtování příjmů a výdajů země každoročně kontroluje kontrolní rada. Vláda předloží Národnímu shromáždění na zasedání vyúčtování spolu s inspekční zprávou o šetření kontrolní komise. Organizace a pravomoci revizní rady jsou stanoveny zákonem.

Hlava osmá

Místní autonomie

Článek 96 Místní samosprávy spravují svůj majetek a plní své administrativní úkoly v rámci vyhlášek a plní další úkoly, které jim stanovuje zákon. Místní samosprávy mohou vydávat nařízení a stanovovat samosprávné předpisy v souladu se zákony.

Článek 97 Záležitosti organizace a činnosti územních samosprávných celků stanoví zákon. Každá místní vláda má radu. Organizaci a působnost zastupitelstev a volbu členů stanoví zákon.

Hlava devátá

Ústavní novela

Článek 98 (1) Návrh na změnu ústavy se podává se souhlasem prezidenta, nejméně jedné třetiny dolní komory, nejméně jedné třetiny všech členů horní komory nebo více jak pěti sty tisíci hlasů voličů oprávněných pro volby členů dolní komory. [Úprava 29. 11. 1954]

(2) Návrhy na změnu ústavy veřejně vyhláší prezident.

(3) Výpovědní lhůta uvedená v předchozím odstavci činí nejméně 30 dní.

(4) Usnesení o změně ústavy se přijímá se souhlasem nejméně dvou třetin z celkového počtu členů obou komor.

(5) Je-li přijato usnesení o změně ústavy, prezident jej neprodleně vyhlásí. V případě, že celonárodní referendum zamítne návrh na změnu ústavy, podle ustanovení v článku 7.2, prezident toto zamítnutí vyhlásí, jakmile bude znám výsledek takového hlasování a oznámí, že se návrh stal zpětně neplatným. [Úprava 29. 11. 1954]

(6) Ustanovení článku 1, článku 2 a článku 7.2 nelze změnit ani zrušit. [Odstavec nově přidán 7. 7. 1952]

Hlava desátá

Dodatek

Článek 99 Tato ústava vstoupí v platnost dnem vyhlášení předsedou Národního shromáždění, které tuto ústavu vydalo. Ustanovení, která nelze provést bez přijetí zákona, však nabývají účinnosti od nabytí účinnosti zákona,

Článek 100 Stávající stanovy jsou účinné, pokud nejsou v rozporu s touto ústavou.

Článek 101 Národní shromáždění, které přijalo tuto ústavu, může uzákonit zvláštní zákon, který krátkodobě trestá kruté protinárodní činy před 15. srpnem roku čtyři tisíce dvě stě sedmdesát osm.²⁵⁶

Článek 102 Národní shromáždění, které přijalo tuto ústavu, vykonává svou pravomoc jako Národní shromáždění podle této ústavy a funkční období jeho členů je dva roky ode dne otevření Národního shromáždění.

Článek 103 Veřejní funkcionáři ve funkci v době, kdy tato ústava vstoupí v platnost, pokračují ve výkonu své funkce, dokud je nezastoupí osoba zvolená nebo jmenovaná podle této ústavy.

Dodatek [č. 3, 29. 11. 1954]

Tato ústava nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

---

²⁵⁶ Západního kalendáře rok 1945

Členové horní komory, kteří jsou zvoleni poprvé po nabytí účinnosti této ústavy, budou rozděleni rovným dílem do prvního a druhého oddílu podle pořadí počtu hlasů, které obdrží, funkční období členů prvního oddílu je šesti leté a funkční období členů druhého oddílu je tří leté.

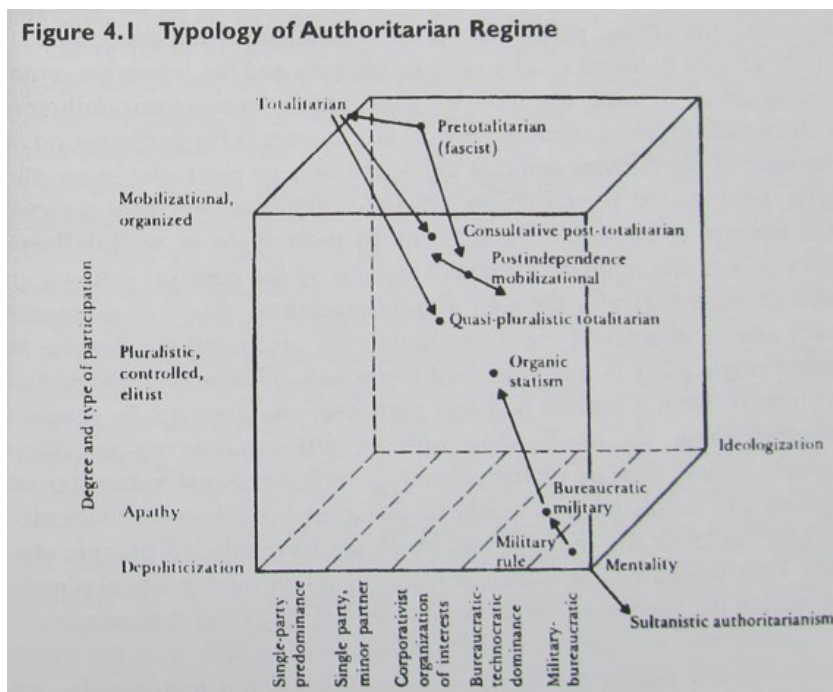
Pokud mají dva nebo více členů stejný počet hlasů, budou rozděleni podle věku.

Ustanovení článku 55 odstavce 1 této ústavy se nevztahuje na prezidenta ve funkci v době vyhlášení této ústavy.

Příloha 4: Grafické znázornění Linzova rozdělení nedemokracie

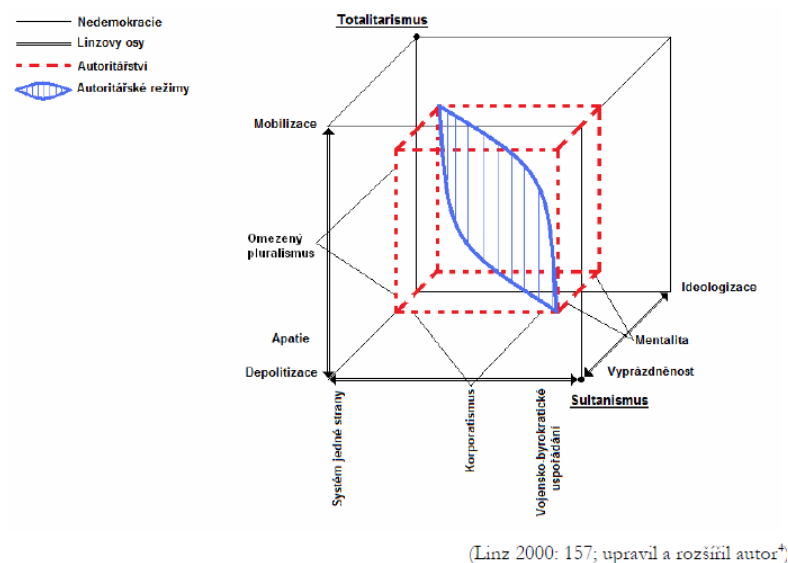
Zdroj: LINZ, Juan J. *Totalitarian and authoritarian regimes: With a new major introduction*. Boulder, USA: Lynne Rienner Publishers, 2000. ISBN 1-55587-890-3. str.

175

Zdroj: PTÁČNÍK, Jan. *Perspektivy využití Linzovy metodologie pro výzkum nedemokracie*. In: *Středoevropské politické studie*. Brno, 2012, XIV(Číslo 2-3), 315-336. ISSN 1212-7817. str. 319

Obr. č. 1: Prostor nedemokracie – model Linzova uvažování

Příloha 5: Překlad Zákonu o národní bezpečnosti

Zákon o národní bezpečnosti

[prosazeno 1. 12. 1948] [Zákon č. 10, 1. 12. 1948, uzákoněno]

Ministerstvo spravedlnosti (veřejný trestní odbor) 02-2110-3280

Článek 1 Sdružení nebo skupina, zformované za cílem porušování ústavy, znevažování vlády nebo ohrožování státu budou potrestány za levicové [inklinace].

1. Vůdci nebo předáci organizací budou odsouzeni k odnětí svobody minimálně na tři roky.
2. Osoby vykonávající vedoucí činnost budou odsouzeni k odnětí svobody na dobu nejméně jednoho roku, nejvýše však deset let.
3. Osoby, které se ke skupině nebo spolku připojí s vědomím okolností, budou potrestány odnětím svobody na tři roky.

Článek 2 Ti, kdo zorganizují spolek nebo skupinu za účelem trestných činů, jako je vražda, žhárství, pašování, ničení telekomunikačních zařízení nebo jiných důležitých zařízení, budou potrestáni odnětím svobody v délce maximálně deseti let, a ten, kdo se k nim přidá, bude odsouzen k trestu odnětí svobody v délce maximálně tří let. Je-li trestný čin, jako vražda, žhárství nebo ničení, spáchán hromadnou akcí pod vedením nebo se souhlasem vedení, i když se nejedná o skupinu nebo sdružení zformované za účelem trestné činnosti, nařídí prezident rozpuštění takové skupiny nebo sdružení.

Článek 3 Osoby, které podněcují nebo propagují činy ze článku 2 a vedení spolků a skupin, které podněcovalo k takovým činům, budou potrestány odnětím svobody v maximální délce deseti let.

Článek 4 Osoby, které vědomě dobrovolně napomáhají trestnému činu nebo dodávají zbraně, střeliva, sečné zbraně nebo finance, budou potrestány odnětím svobody v maximální délce sedmi let.

Článek 5 Pokud se osoba, která se dopustí trestného činu, dozná, může jí být snížen trest nebo může být omilostněna.

Článek 6 Osoba, která nepravdivě obviní, bude křivě svědčit nebo zneužije autority proti jinému, aby ho obvinila bude potrestána podle ustanovení platného zákona.

Dodatek [Zákon č. 10, 1. 12. 1948]

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení.